በዓሉ ግርማ

ኦሮማይ

ኩራዝ አሳታሚ ድርጅት
አዲስ አበባ · ኢትዮጵያ

መብቱ በሕግ የተጠበቀ ነው
All Rights Reserved

ኑ

ኩራዝ አሳታሚ ድርጅት
Kuraz Publishing Agency
☏ 11 27 19 • ☐ 30933
አዲስ አበባ · ኢትዮጵያ
Addis Ababa · Ethiopia

መጀመሪያ በ፲፱፻፸፭ ዓ.ም. ታተመ ።

በድጋሚ በ፲፱፻፹፬ ዓ.ም. ታተመ ።

የሽፋን ስዕል ፡ ጥበበ ተርፋ

በሉ ማተሚያ ቤት ታተመ

ማስታወሻ

ሐቀን ለማሳወቅ ራሱን ለሳልፎ ለመታሠር ፣ ለመሰቃየት ፤ ለሞት የበቃ - ልጆቼን ፣ ቤተሰቤን ሳይል ታፍኖ ወጥቶ የቀረ ውን ተወዳጅ ደራሲ ባለቤቴን በጣም አከብረዋለሁ ፣ አደንቀ ዋለሁም ።

በሚወዳቸው ልጆቹና በእኔም በባለቤቱ ላይ ከፍተኛ ሀዘንና ጭንቀት ቢደርስብንም አንማረርበትም ፤ ለእውነት መቆምን በተግባር ያስተማረን ነውና ።

ዘጠኝ ዓመት ያስቆጠረ ቢሆንም እውነት ጊዜዋን ጠብቃ እነሆ ዛሬ የህይወት መስዋዕት የተከፈለበት ይህ መጽሐፍ ለመታተም በቅቷል ።

እኔም ሆንኩ ልጆቼ እያስታወስነው ፣ እያከበርነው እን ኖራለን ፤ ከሱ የሚበልጥብን የለንምና ። ፍርዱን ግን ለሰፊው ሕዝብ እተወዋለሁ ።

ለልማዝ ለበራ
ነሐሴ ፲፱፻፸፫ ዓ.ም.

ገጽ አንድ

ይህ የጸጋዬ ኀይለማርያም ቁንጽል ታሪክ ነው ። ጸጋዬ ኀይለማርያም ማነው? አትቸኩል ። በዚህ ዓለም ምን የሚያስቸኩል ነገር አለ? ባይቸኩሉም ሕይወት ራሷ አጭር ናት ። ታሪኩን ራስህ ትደርስበታለህ ። በራሱ ቋንቋና አስተሳሰብ ፣ ስሜትና እይታ ፣ ድርጊትና ዝምታ ጸጋዬ ራሱ ታሪኩን ይገልጽልሃል ።

እሺ እሱስ ይሁን ፣ ይህን የምነግራችሁ እኔ ማነኝ? ግድ የለም ። የተለየ ስምና መልክ ፣ ጊዜና ሥፍራ የለኝም ። እኔ ነኝ ማለት ይበቃል ። ነበርኩ ፣ አለሁ ፣ እኖራለሁ ። ጸጋዬ ውሱን ተራ ሟች ስለሆነ በሁሉም ጊዜና ቦታ የመገኘት ችሎታ የለውም ። ስለዚህ እሱ በማይገኝበት ጊዜና ሥፍራ አንዳንዴ ብቅ እላለሁ ። ማን ይሆን? ብለህ አትመራመር ። ጠቃሚ አይደለም ። ግን የሰው ጭንቀት ማየት አልወድምና ከምትጨነቅ ልንገርህ ። ደራሲው ነኝ ።

ጸጋዬን ከራሱ ይበልጥ አውቀዋለሁ ። የእግዜር በግ ነው ። በሕይወት የሚያየውን ነገር ሁሉ ይወዳል ። ውዴታው ብዙውን ጊዜ ከአቅሙ በላይ ይሆንበታል ። በዓለም ላይ ለሚያየው ውበት ሁሉ ልቡ በቂ ቦታ ስለሌለው የሚጨነቅ ፣ ግን ተራ ሟች የሆነ ፍጡር ነው ። እንዲያውም በቅርብ ካወቁት ሞኝ ነው ። ግን ማነው ሞኝ ያልሆነ! እንዳልኩት ያየውን ነገር ሁሉ ይወዳል ፣ እና ሁሉንም ያጣል ።

ጸጋዬ ራሱ ቢናገር ይሻላል ። የት ቢጀምረው ይሻል ይሆን? ችግሩ ምንድነው? የሕይወት ሂደት የሚጀመርበትንና የሚፈጸምበትን በውል የሚያውቅ ማን አለ? ቁንጽል ታሪኩን የትም ሊጀምረው ይችላል ። ጸጋዬ ይኸውላችሁ፡-

አ ሮ ማ ይ

ማ ለ ዳ ማ ለ ዳ
ጀ ግ ና ሰ ው ማ ለ ዳ

ምዕራፍ አንድ

ሰኞ ማለዳ ። ታኅሣሥ 19 ቀን 1974 ብርዳማና ጭጋጋም ጧት ። ያው እንደ ፈረደብኝ ዘግይቼ ነበር የነቃሁት ። ከጧቱ ልክ በአሥራ ሁለት ሰዓት ቦሌ ዓለምአቀፍ አይሮፕላን ማረፊያ መገኘት ነበረብኝ ። የቀረኝ ጊዜ ሀያ ደቂቃ ብቻ ። የእጅ ቦርሳየን ብቻ አንጠልጥየ ተነሳሁ ። ደግነቱ ሻንጣየን ባለፈው ቀን አይሮፕላን ማረፊያ ወስጄ አስረክቤ ነበር ። የጧት እንቅልፍ የሚያስጥለኝ ጠበል ይኖር ይሆን? ሮማን እንደኔ አይደለችም ። የማለዳ ወፍ ናት ።

«ትንሽ ነገር አፍህ ብታደርግ» አለችኝ ሮማን ።

«እረ በፈጠረሽ! ምነው እያወቅሽ? ይልቅ እንሂድ» አልኳት የእጅ ሰዓቴን እያየሁ ። ጧት እህል አይዋጥልኝም ።

«የሞትክ እንቅልፋም!» አለችኝ ሰስ ፣ ውብ ከንፈሮችዋን አጣብቃ በመልቀቅ አጮሀ ።እንዲህ ስታደርግ ራሱዋን የምትስም ትመስለኛለች ሁልጊዜ ። አንዳንዴ ሲላት ጡቷን ወጣ አድርጋ ትስማለች ።ጉድ ናት፣ ራሷን የምትወድ ትመስለኛለች ። እና ቢሆንስ ። ቆንጆ ናት ። ታዲያ ያኮረፈች መስላ ታየችኝ ። ስታኮርፍ ደስ ትላለች ።ያኮረፈችበትን ምክንያት አላጣሁትም ። ለሦስት ወር ያህል ተለይቻት ወደ ሰሜናዊ የኢትዮጵያ ክፍል ፣ ወደ አሥመራ በምሄድበት ቀን ለመሰነባበቻ ፍቅር እድል አልሰጠኋትም ። ጧት መቸም ጥሎብኝ የለየልኝ ሰነፍ ነኝ ። መጥፎ እድል ፣ ጉዞዬን ባጣፈጠ ፍቅር ብጀምረው

ምን ነበረበት? ጉንጭዋን ሳም አደረኩ ። ፈገግ አለች ። ጥርሷ ትኩስ የተፈለቀቀ ለጋ የመስኖ በቆሎ እሸት ይመስላል ።

«ገላህን አልታጠብክ ። ምን ቢያደርጉህ ይሻልሀል?» አለችኝ ።

«እንቺ እንቺን ነው የምሸተው ። ቫኔል ፋይቭ» አልኳት ።
ኔ

እውነትም እሷ እሷን ነበር ሁለመናዬ የሚሸተው ። ከቅዳሜ ማታ ጀምሮ ካልጋ ውስጥ አልወጣንም ። ቅዳሜና እሑድን አልጋ ላይ መዋል የቆየ ልማዳችን ነው ።

«ለሦስት ወር ገላህን እንዳትታጠብ ገዝቼሀለሁ ። በዛሬው ገብርኤል ይዠሀለሁ ። ግን ምን ያደርጋል ውለህ ሳታድር የሌላ ሴት ጠረን ትወስዳለህ ። አንተ በሄድክበት የምትለምድ ፍጡር ነህ ።» አለች ።

የቤቱን ቁልፍ በሙሉ ለሮማን ከሰጠኋት በኋላ ተያይዘን ወጣን ። ደግነው ፣ መኪናዬ እንደ ልማዷ ግፉኝ አላለችም ። ሆኖም እንደ ልቤ ለመብረር አልቻልኩም ። መንገዱ ሁሉ ስፍር ቁጥር በሌለው ሰው ተጣቧል ። አብዛኛዎቹ ሴቶች ነበሩ ። ካቅም በላይ ሰው የጫኑ ታክሲዎች ይርመሰመሳሉ ። አመል ሆኖባቸው ሰው ታክሲ ባለ ቁጥር ባገኙበት ቦታ ፍሬን ይይዛሉ ። ከመጠን በላይ ሰው የጫኑ የቤት መኪናዎችም በብዛት መንገድ ላይ ይታዩ ነበር ። ሁሉም የሚጓዘው ወደ ገብርኤል ቤተክርስቲያን ነበር ። የታኅሣሥ ገብርኤል ። አልፎ አልፎ ግጭትና አደጋ ይደርሳል ። መንገዱ ይዘጋል ። ጊዜው ደግሞ ይሮጣል ፣ ይከንፋል ፣ እኔም ካንድም ሁለት ጊዜ የግጭት አደጋ ሊደርስብኝ ነበር ። የማልረገመው ርግማንና የማልሳደበው ስድብ አልነበረም ፣ ከሰማይ በታች ። ሰው ሲቸኩል ለምን እንከን እንደማያጣው አይገባኝም ።

«እረ በፈጠረህ ቀስ በል» አለችኝ ሮማን ሰውነቷ በፍርሀት እየተኮማተረ ።

መቸም ለነፍሷ በጣም ስሱ ናት ፣ ሮማን ኀለተወርቅ ። አያስደንቅም ። እንከዋን እሷ እኔም እሳሳላታለሁ ። ያያት ሁሉ ይሳሳላታል ። ከእግር ጥፍሯ እስከ ራስ ጠጉሯ በዓይናቸው እንደ ሽንኩርት ላጥ ያደርጓታል ። ባዩዋት ቁጥር ። ይቀኑባታል ። «እድሌ ሆኖ ሴቶች አይወዱኝም» ትላለች ። እሷም ሴቶችን እንደጦር ነው የምትፈራው ፣ ምናምን ያቀምሱኛል በማለት ። ያለ ሴት ጠላት የለኝም ትላለች ። አፈር የሚነካው ገላ ያላት አትመስልም ። እግዜር እጁን ታጥቦ ያለ የሌለ ጥበቡን የጨረሰበት ገላ! ምነው አያሳሳ! ባይኔ ሙሉ ተመልከትኳት ፣ እንደ አዲስ ሰው ። ጡቶቿ ጥቁር ሹራቧን ወጥረው ይዘዋል ።

«አይሮፕላኑ ቂሞ እኔን የሚጠብቀኝ መሰለሽ?» አልኳትና ፍጥነት ጨመርኩ ።

«ሬሳህ እንዳይደርስ ብቻ ፣ ፍሬን..........»

«መቃብሬ ላይ ቂማ የምታለቅስ እንዳቺ ያለች ውብ እጮኛ ካለኝ ሞት ለምኔ? አጥንቴ ይለመልማል» አልኳት ። «ገናን ውላችሁ ብትሄዱ አሁን ምን ነበረበት?» አለች ።

«የኤርትራን ትንሣኤ እንዴት አድርገን?»

«አምና ገናን የት እንዳሳለፍን ትዝ ይልሀል?» አለችኝ ።

«አልጋ ውስጥ ይሆን?»

ሰካራም ። ራስ ሆቴል ነበር.... እና እውነቴም ሰክረህ ነበር ።»

«ውበትሽ ይሆናል ያሰከረኝ..........»

«ኤጭ እቴ!» አለች ፣ «ለሁሉም ነገር ቸኩሎ መሞት እቴ! ነጋ ጠባ ዘመቻ ። እድገት በኅብረት ብሎ ዘመቻ ። ለጦርነት ዘመቻ ። የኢኮኖሚ ግንባታ ዘመቻ ። ማይምነትን ለማጥፋት ዘመቻ ። የቁጥጥር ዘመቻ ። አሁን ደግሞ የኤርትራን ችግር ለመፍታት ዘመቻ ። የዘመቻ ባህል ፈጥረናል ። ያለ ዘመቻ ኖረን የምንሞትበት ቀን መቼ ይመጣ ይሆን?» አለች ፣ እየተነጫነጨች ። ሲላት መቸም ተናጋሪ ነች ።

«ጉዞአችን ረጅም ፣ ተስፋችን ሩቅ ፣ ችግራችን ብዙ ፣ ምን ይደረግ ብለሽ ነው?» አልኳት የእሷን አነጋገር ለማስመሰል እየሞከርኩ ።

«ኤጭ እቴ! አንተ ታሾፋለህ» በሚለት ንግግሯን ቀጠለችና፣ «አዎ እቴ በናንተ ቤት የኢትዮጵያ ችግር ሁሉ ባዋጅና በዘመቻ እንደ በጋ ጉም በኖ የሚጠፋ ይመስላችሁዋል ? ድንቄም! እንዲህም አድርጎ የለም ። መሠረታዊ ችግራችን ያይምሮ ድኅነት መሆኑ ቢገባን ጥሩ ነበር ። ኋላ ቀርነት ሌላ ትርጉም የለውም ። ያዋጅ ፣ የማጠናከሪያ ያዋጅ ጋጋታ ፣ ዘመቻ ብሎ ጫጫታ ፣ ምን ፋይዳ ይሠራል ብለህ ነው? ትርምስ ፣ መተራመስ ፣ ተተራምሶ መሞት እቴ ። መጥኔ» አለች ።

«ሩጫ ላይ ያለች አገር ናት ። ቢከፋም ቢለማም ድርጊት ፣ አዲሱ ትውልድ የድርጊት ትውልድ ነው ። ጊዜ ያጥረናል ። ጊዜ የለንም ። ችኩል ትውልድ ነን ። ያበደ ትውልድ ። እብዶች ነን እውነት ። ያሮጌው ትውልድ መጣጭ ያዲሱ ትውልድ የበኩር ልጅ ያንዱ መጨረሻ ፣ የሌላው መጀመሪያ መሆን እብደት ነው ። ያሮጣል » አልኳት ።

«የት ለመድረስ?» ብላ ዝም አለች ።

ነገሩ አልጣማትም ። ያለ ፍቅር የሚጥማት ነገር የለም ። የነጋት ኮከብ የሚመስሉት ዓይኖቿ እንባ አቅርረዋል ።

የመኪናዋ ፍጥነት በሰዓት ወደ መቶ ኪሎ ሜትር ደርሶአል ። ከአብዮት አደባባይ በኋላ ወደ ቦሌ የሚወስደው መንገድ ደኅና ነበር ።

«አይዞአችን ሮሚዬ» አልኩዋት በቀኝ እጄ ትከሻዋን መታ መታ አድርጌ ፤ «ምስት ወር ከድል በኋላ ስመለስ እንጋባለን ጉሮ ወሸባዬ እንዲያ እንዲያ ሲል ነው ግዳዬ እያልሽ እንድትቀበይኝ ብቻ ። ደሞ አንድ ነገር እንዳትረሺ ። እሑድ እሑድ ለዘማቹ ጓዴ ለጸጋዬ ኃይለማርያም እያልሽ ዘፈን እንድትመርጭልኝ ፣ እሺ!» አልኳት ፣ እየቀለድኩ ።

ደረቱ ቀልዴ አላሳቃትም ። ይተናነቃት የነበረው እንባ ኮለል ብሎ ወረደ ፣ የማለዳ ጤዛ መስሎ የማለዳ ጸሐይ የሚመስሉትን ጉንጮቿን እያቋረጠ ። ሙሉ ጨረቃ ከሚመስለው ክብ ፊቷ ላይ ከንብል ያለው ረጅም ጥቁር ጠጉርዋን ወደ ላይ መታ አድርጋ ፣ «ይህ ዘመቻ በኔ ላይ ነው የመጣው ። ባይሆን ኖሮ.....» አለችና መሀረብ ከቦርሳዋ አውጥታ እንባዋን ጠረገች ። ቦርሳዋ ሲከፈት የገነት በር እንደተከፈተ ያህል ጥሩ መዓዛው መጥቶ አፍንጫ እውድ ያደርጋል ።

ጥር አጋማሽ ላይ ልንጋባ አቅደን ነበር ። ዝግጅቱን ከጀመርን ቆይተናል ። ሁለታችንም የሠርጋችንን ዕለት በታላቅ ጉጉትና ናፍቆት ነበር የምንጠባበቀው ። ከተጫጨን ድፍን ሁለት ዓመት ሆናአል ። ሮማን ኅለተወርቅን እስካገኘሁ ድረስ አገባለሁ የሚል አሳብ አልነበረኝም ። ጋብቻ የሚሉት ጣጣ ባሳቤ መጥቶ አያውቅም ነበር ። ድንገት ተገናኘንና ጋብቻ የሚሉት ተላላፊ በሽታ ያዘኝ ። ከዚህ በፊት ለብዙ ጊዜ እንተዋወቅ ነበር ። እንዲያውም የጥሩ ጓደኛዬ እህት ነበረች ። ኋላ ወንድሟ ሞጆ ላይ በመኪና አደጋ ሞተ ። መኪና ሲነዳ እብድ ነበር ። ፍጥነት ይወዳል ። የመኪናው ድምጽ ከሩቅ ሲሰማ የመንደሩ ሰዎች ያ እብድ መጣ ልጆቻችሁን ያዙ! ይባባሉ ነበር ። አቧራ ይቦናል ። ዶሮዎች እያስካኩ በየአቅጣጫው ይበራሉ ። ያዲስ አበባን ሴይቼንቶ ነጂዎች ሽብር የሚለቅባቸው አሽከርካሪ ቢኖር እሱ ብቻ ነበር ። ሮማን ከእሱ መኪና ላይ ወጥታ አታውቅም ። ፍጥነት ሕይወት ነው የሚል ፈሊጥ ነበረው ። የሚወደው ነገር ገደለው ። የጋብቻ በሽታ የለከፈኝ ምሽት ፣ እሷ ፣ ወንድሟና አንድ ጓደኛዋ ራስ ሆቴል ነበሩ ። ራስ ባንድ ይጫወት ነበር ። ያው እንደ ልማዴ ብቻዬን ስንጠለጠል ነበር የመጣሁት ። ማታ ብቻዬን ስዞር ጀብደኛነት ይሰማኛል ። ምሽቱ እንደ ቁማር ጨዋታ ይሆንብኛል ። አንዳንድ ምሽት ይቀናል ። ሰው ብቻውን ወጥቶ ከቆንጆ ሴት ጋር ሲመለስ ፣ ከዚህ የበለጠ ትርፍ ምናለ! አንዳንድ ምሽት ደግሞ ያላሰቡትን ኪሣራ አስከትሎ ባዶ እጅ ወደ ቤት ይመልሳል ። ሕይወት ነው ፣ መገናኘት ፣ መለያየት ። ወንድሟ ጋበዘኝ ። ጓደኛዋ ደስ አላለውም ። ሞቅ ብሎኛል ። ዳንስ አስነሳኋት ። ጠጋ አለችኝ ። ጡቶቿ ገፈተሩኝ ። ሽቶዋ ሳበኝ ። ከሙዚቃው ጋር የተፈጠረች ትመስላለች ፣ ስትረገረግ ። ለመጀመሪያ ጊዜ ውበቷ ማረከኝ ። በፊት ውበቷ አይታየኝም ነበር ።

ለምን እንደሆነ እንጃ በራት ሳያት አሸሻት ነበር ። ሁል ጊዜ ከእጅዋ የማይጠፋው መጽሐፍ ቅዱስ ሳይሆን አይቀርም ባየኋት ቁጥር ከሩቅ የሚያባርረኝ ። ሠይጣን ሆኘ አይደለም ። ሀይማኖት አይስበኝም ። የኔ ሀይማኖት ሕይወት ነው ። መጽሐፍ ቅዱስን የማነብበት ምክንያት ቢኖር በሊትሬቸርነቱ ነው ። ግሩም ሊትሬቸር ነው ። በተለይ ፣ መክብብና መኃልየ መኃልይን ማንበብ ደስ ይለኛል ። አንድ ቀን ፣ «ፍቅር በተግባር እንጂ በጸሎት አይሆንም ። የቅርቡን ቁተሽ ከሩቁ ላይ ምን አንጠለጠለሽ? ገነትን እዚሁ ምድራችን ላይ ልንፈጥራት እንችላለን ባካፋና በዶማ ። ጊዜሽን በከንቱ አታባላሺ» ካልኳት ወዲህ ተጠግቻት አላውቅም ። እሷም አትጠጋኝም ። ቀንድ የሌለው ሠይጣን አድርጋ ነበር የምታየኝ ።

እንደሰማሁት እልም ያለች ጴንጤ የሆነችው ነጭ ሽብር በቀይ ሽብር በሚመታበት ሰሞን ነበር ። ምጽአት መጣ! ንስሐ ግቡ! እያለ ሴቶችንና በተለይም ወጣቶችን የሚያጠምድ አንድ ሰው ጉረቤቷ ይኖር ነበር ። እንደበቱ ይጣፍጣል ፣ ቃላቱ ቅስም ይሠብራሉ ። ቁመናውም ቢሆን ለከፉ አይሰጥም ። ሀብት በእግር ስተት ብላ ቤቱ የገባች ሰው ነው ። ምናለበት? በማለት ከሰውዬው ጋር ወደ መሠረተ ክርስቶስ ፣ ወደ መካነ ሕይወት ፣ ራጉኤል ትሔድ ጀመር ። ሽባው ሲነሳ ፣ ዲዳው ሲናገር ፣ እውሩ ዓይኑ ሲበራ ፣ በሽተኛው ሲፈወስ...... ጸሎት የሚሠራውን ተአምር እየች ። አማኝ ሆነች ። በዓለም ተበፋ ቀረጠች ። ቀለቧ ጸሎት ብቻ ሆነ ፣ ትራሷም መጽሐፍ ቅዱስ ። አዲስ አማኝ ከጳጳሱ ይበልጥ ተቆርቋሪና ተሟጋች ይሆናል እንዲሉ ፣ እሷም በተራዋ የለየላት ሰባኪ ሆነች ፣ ከመጽሐፍ ቅዱስ ሌላ ወሬ አልነበራትም። ያገኘችውን ሰው ሁሉ «የእግዚር ቃል እንስማ» ሳትለው አት ለቀውም ።

አማኝ መሆኗ ከተረጋገጠ በኋላ ሰውዬው ቤት እየተገኘች ሌሎች ወንድሞችና እህቶችን በቅርብ እንድትተዋወቅ ተደረገች። እዚያው ዘወትር ማምሸት መጣ ። ከጥቂት ምሽቶች በኋላ መጽሐፍ ቅዱስ ቀርቶ ፖለቲካዊ ውይይት እየጠፈ ፣ ጸሎት ቀርቶ ሙዚቃ እየደራ በለስላሳ መጠጥ ፈንታ ቢራና ውስኪ እየተደ ረደረ ይሔድ ጀመር ። እዚያ ቤት በየምሽቱ የሚሰበሰቡት እህቶ

ችና ወንድሞች ምንነትና ማንነት ቀስ በቀስ እየገባት ሔደ ። ሁሉም ባይሆኑ አብዛኛዎቹ በሀይማኖት ሽፋን ጸረ አብዮት አቋም የሚያራምዱ የፖለቲካ ሰዎች መሆናቸው ገባት ። ተስፋ የቆረጠ ችው በየጸሎት ቤቱ ድንናል ብለው እንባ እየረጩ የሚመሰክሩት እንዳንድ ሰዎች አስመሳዮች መሆናቸውን በውል በተገነዘበች ጊዜ ነበር ። እምዬ ማርያም ማሪኝ እያለች እዚያ ቤት በገባችበት እግር ተመልሳ ወጣች......

ሙዚቃው እጅግ በጣም ደምቋል ። ጠጋ አልኳት ፤ በሕይ ወት ሙዚቃ ስልት የምትረገረግ ትመስላለች ።

«መጽሐፍ ቅዱሱን የት ጣልሺው? »አልኳት ።
«ጡቴ ሥር ነው ።»

«ከሰው ልብ የበለጠ መጽሐፍ ቅዱስ የለም ። እና ደግሞ ከሕይወት የተሻለ ምን ሀይማኖት አለ?» ስላት ነገሬን ቀበል አደረገችና ፤

«እንዴት ተገለጸልህ «ጃል!» ብላ አሾፈችብኝ ።
«ዛሬ ተገለጸልኝ በቃ.....»
«እኮ እንዴት?»

«ውብ ፊትሽ ላይ አየሁት ።»
«ዛሬ ገና ነው ቆንጆ መሆኔ የተገለጸልህ?»
«እንደ እውነቱ ከሆነ አዎን በእውነት እውር ነበርኩ መሰ ለኝ!» አልኳትና ሙዚቃው ሊያበቃ ሲል ፣ «ሌላ ቦታ እንሂድ» በማለት አሳብ አቀረብኩላት ።
«ትእዛዝ ነው ወይስ ጥያቄ ?»
«ጥያቄ ነወ ....»
«በቃ?»
«ልመናም ነው ከፈለግሽ ።»
ወንድሟንና ጓደኛውን አሉበት ጥለን ተያይዘን ጠፋን ። ያዲስ አበባ ምሽት ዋጠን ። ይህ የሆነው ከሁለት ዓመት በፊት ነበር ። ከስንት ቀን በኋላ እንደሆነ አላቅም ያ የማይቀረው እርእስተ ነገር ተነሳ ። ስለ ጋብቻ መነጋገር ጀመርን ። ሴቶች ሲባሉ መቸም አንድን ወንድ የግላቸው እቃ ሳያደርጉ አይተውም ። ሳይጋቡ

ተፋቅሮ መኖር ለምን እንደማይቻል አይገባኝም ። መቸም ፥ ለብዙ ተራ ሟች ሰዎች ጋብቻ እንደ ሞት የማይቀር እዳ ነውና እሺ ብዬ ነጻነቴን ሸጥኩት ። ብቻዬንም መዞር እርም ብዬ ተውኩት ። ልማድ መቸም መጥፎ ነገር ነውና ያለ «ሮሚ» እንዴት መሽቶ ሊነጋልኝ! ሱስ ሆነችብኝ ። እንደኔ ቢሆን ኖሮ እስካሁን ተጋብተን ነበር ። ግን እንዴት ተብሎ! ይህን እናሟላ ፥ ያንን እናድርግ ስትል ይኸውና ስለጎጆ ሳስብ ፥ (እስቤ የማላውቀውን) ሁለት ዓመት አልፎኛል ። ፏኔና የእሷ ብቻ የሆነች ትንሽ ገነት ትመኛለች ። ያች ትንሽ ገነት ደግሞ በመንግሥት ሠራተኛ ደሞዝ ባንድ ማግስት የምትፈጠር ሆና አልተገኘችም ። ከሁለት ዓመት ትግል በኋላ ያችን የምንመኛትን ትንሽ ገነት ልንፈጥር ትንሽ ቀርቶን ነበር ። የቀይ ኮከብ ዘመቻ መጣ ። ግንኙነታችን የሶስት ወር እድሜ ጨመረች ። ወይም ማን ያውቃል? ከዚያም በላይ ሊሆን ይችላል ። ሁሉም ነገር እንዳሰቡት አይሳካም ። ሕይወት እንዲ ዚህ ናት ።.........

መኪናየን ወስጄ ሀንጋሩ መግቢያ ላይ አቆምኩ ። ወታደሩ ፥ ሲሺሉ ይተራመሳል ። ወታደራዊ ማርሽ ከሩቅ ይሰማል ። አምስት ደቂቃ ያህል ዘግይቻለሁ ።

«ሦስት ወር ምናላት ብለሽ ነው? ነገ ናት ። ይልቅ ደስ እን ዲለኝ በፈገግታ ሸኚኝ ፥ እሺ? » በዬ አገጩዋን ይገፎ ወደላይ ቀና አደረኳት ። ልቤ ከፋኝ ተንጠልጥሎአል ።

በግድ ከንፈሮቿን አላቃ ፈገግ አለች ። ፈገግታዋ አላረካ ኝም ። በኃይል እንድትስቅ በማለት ብብትዋ ውስጥ ገብቼ ኮረ ኮርኳት ። መኮርኮር አትወድም።ከኮረኮሯት ያሏትን ታደርጋለች።

«በሞቴ ጸጋዬ! » ብላ ሳቀች ። ሳቋዋ እንደ ጥእመ ሙዚቃ ደስ ይላል ። ሰው እንዳያየን ገልመጥ ፥ ገልመጥ ብዬ የስርቆት ያህል ከንፈሩዋን ከሳምኩ በኋላ የመኪናውን ቁልፍ ስጥቻት ልወርድ ስል ፥ እጄን ያዝ አድርጋ ፥

«ጸጋዬ ፥ ልቤ ፈራ እኔ እንጃልኝ» አለችኝ ።
«የዘማች እጮኛ ቆራጥ መሆን አለባት ። አይዞአችን ። ፈገግ በይ.........»

«እእ እንደሱ ማለቴ አይደለም ።.........»
«ታዲያ ምንን»
«አንተ የደረስክበት ሁሉ ቤትህ ነው ። ትለምዳለህ ። ፍቅሬን ለሌላ እንዳትሰጥብኝ ፈራሁ ። ያሥመራ ሹርቤዎች ካይን የቀደሙ ጩልሬዎች ናቸው አሉ.........»

«አንቺን የምታስንቅ ከተገኘች ግን በጩረታ አልገደ ድም ። ግን አይመስለኝም ። ስጋት አይግባሽ ቻው ። በነገራችን ላይ ይህን የሞተ መኪና ጋራዥ አስገቢልኝ ። እንደደረስኩ እደውልልሻለሁ ።» ብያት እንባዋን ላለማየት ጥያት ሮጥኩ ።

እኔንም ሆዴን ባር ባር ብሎኝ ነበር ። ለሚዋደዱ ሰዎች ሳጭር ጊዜም ይሁን መለያየት መቸም ስቃይ ነው ። ምናልባት የግዜና የቦታ ርቀት የፍቅር ሌቦች ሳይሆኑ ይቀራሉ? እንጃ ። ፍተሻ መኖሩን በመዘንጋት እንደሮጥኩ ሂጄ ወደ አይሮፕላኑ ልገባ ስል ደረጃው ላይ ተያዝኩ ። ፍተሻው ጊዜ አልፈጀም ። አንድ ወታደር ዳሰስ ፥ ዳበስ ፥ ቸብ ፥ ቸብ ፥ አድርጎ ለቀቀኝ ። ሊቀ መንበሩ ወደ አይሮፕላኑ በመምጣት ላይ ነበሩ ። ተጉዋዡ ሁሉ ስፍራ ስፍራውን ቀደም ብሎ ይዞአል ። የፕሮቶኮል ሹሙ አፈጠጠብኝ ። ሰው ሁሉ ቀደም ብሎ ስፍራውን ካልያዘ ይጨ ነቃል ። እድሉን ያማርራል ። ይራገማል ። ይነጫነጫል ። በያዘው ሊስት መሠረት አሥር አሥሬ ይጣራል ። እኔ ብቻ ነበርኩ ወደ ኋላ የቀረሁት ። ገና ሲያየኝ በታላቅ እፎይታ ተነፈሰና ፥

«ምን ነው ጓድ ጸጋዬ!» አለኝ ።
«እዚህ ነበርኩኮ» አልኩት በውሸት ፈገግ ብዬ ።
«እናንተን የማስታወቂያ ሚኒስቴር ሰዎች ምን ቢያደርጉ ዋችሁ ይሻላል? መቸ ይሆን በተፈለጋችሁበት ቦታ በጊዜ ለመ ድረስ የምትችሉት? የሆድ ቁርጠት የልብ ቃር.....»
«ኮተታችን ስለሚበዛ ነውኮ» .....
«የዞረ ድምር እየያዛችሁ ነው'ይ ። ጅማ ባርና ሐምሌ 19 ቡና ቤት ለናንተ ስንል ስልክ ካላስገባን አልሆነልንም» አለ ፈገግ ብሎ ።

የሚፈለገው ሰው ሁሉ አንድ ላይ ከተገኘለት መሳቅና መቀ ለድ ይጀምራል ። ውሸቱን ይቆጣል እንጂ መጥፎ ተፈጥሮ የለ

ውም ። ሲስቅ ጥርሱም ፣ አይኑም ፣ ቦርጩም አንድ ላይ ይስቃል ። መልከ መልካም ባይሆንም ፣ ሳቁ ፣ ቀልዱና ፣ ጥሩ ተፈጥሮውና ግልጽነቱ ያቀናጁታል ። ሻለቃ ነው ። የፕሮቶኮል ሹም ከሆነ ወዲህ በወታደር መለዮ ታይቶ አያውቅም ። አይ ኪለባበስ ማንም ዘንድ የለም!

ያዲሳባ ሲቪልና ወታደራዊ ባለሥልጣን አንድም የቀረ አይመስልም ። አይሮፕላኑ ከፍ እስከ ገደፉ ጢም ብሉ በሰው ተሞልቶአል ። ባለ ቅኔዎች ፣ ደራሲያን ፣ ሰዓሊዎች ፣ የሙዚቃና የመድረክ ሰዎች ፣ ድምጻውያን ፣ ተዋንያን ፣ ታሪክ ጸሐፊዎች ፣ ጋዜጠኞች ፣ ፊልምና ፎቶግራፍ አንሺዎች..... የማይታይ የሙያተኛ አይነት የለም ። መቸ በዚህ ብቻ ፣ የድርጅት ሰዎች ፣ የእርሻ ባለሙያዎች ፣ የውሀ መሐንዲሶች ፣ የእንዱስትሪና የንግድ ሊቆች ፣ ወዘተ..... ጥ፤ሩም አልቀሩም ። ይህች አይሮፕላን ሰማይ ላይ አንድ ነገር የሆነች እንደሆን እኔ የለሁበትም አልኩ በልቤ ።፣ በምቾት አለጥልጦ የሚያበራ ፣ በመጠጥና በሲጃራ የነዘዘ ፣ እንቅልፍ በማጣት የተጎሳቆለ ፣ ሙልጭ ፣ ጩጎጎታም ፣ ረዛም ፣ ጢማም ፣ ሆናም እንደ ፋሲካ ቢላዎ የተሳለ ሰለታም ፊት ደግሞም እንደ ጦጣ ብልጣ ብልጥ ፣ የማላውቀው ወይም የማያውቀኝ ሰው አይሮፕላኑ ውስጥ ያለ አልመሰለኝም ። ሁላችንም ከቅርብም ይሁን ከሩቅ እንተዋወቃለን ። በዚህም ሆነ በዚያ የማይተዋወቅ ሰው የለም ። ሁላችንም ያንድ ትውልድ ሰዎች ነን ፣ ወጣት ችኩል ፣ ምናልባትም ሥልጣን ፈላጊ ። እና ሁላችንም ለአብዮታዊት እናት አገር ፣ ለውዲቱ ኢትዮጵያ ሕልውና ፣ ክብር ፣ አንድነት ፣ እድገት ፣ ብልጽግናና ሰላም ቀናኢ! የሚያስደንቅ የወጣት ሀላፊዎችና መሪዎች ስብስብ ። ምናልባት ያገራቸውን እድል በእጃቸው የጨበጡ እንዲህ ያለ የወጣት መሪዎች ኃላፊዎች ስብስብ የትም ታይቶ አይታወቅ ይሆናል ። አብዮት ነው ። የወጣት እፍላ ጉልበት ። የወጣት ምኞት ፣ የሩቅ ቅርብ ሕልም ፣ ይህች መሬት! ይህች አገር! ይህች ኢትዮጵያ! ያባት አገር ዱር ጋሻ! የናት አገር ሽማ! ያባት ጀግንነት በአብዮታዊ ወጣት ትውልድ ወኔ የታደመባት አገር!

«ሆ ብዬ እመጣለሁ ሆ ብዬ በድል
ጥንትም ያባቴ ነው ጠላትን መግደል.......»

ቦታዬን ባይኔ እፈልግ ጀመርኩ.....

«ሚስተር ቲቪ!» አለኝ አንዱ የኪነት ሰው ።
«ወዲህ! ወዲህ!» አለኝ የፕሮቶኮሉ ሹም ።

በጥድፊያ ተከተልኩት ። የሊቀመንበሩ መምጫ ሰዓት ሲቃረብ መቁንጥነጥ ያበዛል ። ተካልቦ ሰው ያካልባል ። ወደ አንደኛ ማእረግ ወስዶ ከደርግ ቋሚ ኮሚቴና ከኢሠፓአኮ ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ አባሎችና ከሚኒስትሮች ጋራ አስቀመጠኝ ።

«ጓድ ፣ ፕሮቶኮል ተሳስቶ እንደሆነ!» አልኩት ።
«አርፈሽ ቁጭ በይ» አለኝ ። አንዳንድ የሚወዳቸውን ሰዎች 'አንቺ' እያለ መጥራት ይወዳል ።
«እውነቴን ነውኮ.....»
«ቦታሽ ነው ።»

ጓድ ተድላ ረጋሳ የፕሮቶኮል አቀማመጥ የሚያሳስት ሰው አይደለም ። ስለ ፕሮቶኮል አቀማመጥ በጣም ተጠቦ ይጨነቃል ። የያንዳንዱን ሰው ፖለቲካዊ ክብደት መዝኖ የሚያውቅ በመሆኑ «ጓድ የሥልጣን ተዋረድ ሊቅ» ይሉታል አንዳንድ የደርግ አባሎች ። ነገሩ ቀልድ አይደለም ። ከደርግ አባሎች ጀምሮ ብዙ ባለሥልጣኖች የከርሞ ፖለቲካዊ ክብደታቸውን የሚመዝኑት በእሱ ዓይን ነው ። ካገሪቱ ከፍተኛ ባለሥልጣኖች ጋር ጎን ለጎን መቀመጥ ወይም ትከሻ ለትከሻ መጋፋት ልብ ያሳብጣልና እኔም ትንሽ ክብደት ብጤ ተሰማኝ ።

አንደኛ ማእርግ ውስጥ ያለው ቱባ ፣ ቱባ ባለሥልጣን ሁሉ ዞር እያለ ፣ ጸጋሽ ታዲያስ? ሲለኝማ ሞቅ ይለኝ ጀመር ። መቸም የኢትዮጵያ ቴሌቪዥንን ያላስተዋወቀኝ ሰው የለም ። ግን ጥያቄያቸው የቁልምጫ ሳይሆን ፣ እዚህ ምን ታደርጋለህ? የሚል አይነት ጥያቄ ነበር ። ፊታቸው ላይ ጥያቄው ይነበባል..... ሸዋ ግን ቀረ? ወይስ የኢትዮጵያ ዋና ከተማ አሥመራ ተዛውሮ ይሆን?..... ሸዋ ላይ ዳመነ የተባለው ዘፈን በአዝነ ልቦናዬ ከሩቅ ላንዳፍታ ተሰማኝ ። ግን ፣ አንደኛ ማእርግ ውስጥ ከከፍተኛ የአገሪቱ ባለሥልጣኖች ጋር እንዲቀመጡ የተደረጉት እንደኔ ያሉ ሌሎችም ታዋቂ ባለሙያዎች ነበሩ ። ኩሉኔል በትሩ ተሰማ ከግራ ጎኔ ተቀምጦአል ። ወፍራም የለጠለጠ ፊቱ ያው የተለመደው ፍጹም እርጋታ ይታይበታል ። በሦስት መንግሥ

ታት የስለላ ቴክኒክ ማለትም በሲ.አይ.ኤ ፣ በሞሳድና በኬጂቢ የአሠራር ሥልቶች በተለይም ፣ ኅቡዕ ጸረ መንግሥት ድርጅቶችን በመስበር የታወቀ የሕዝብ ደኅንነት ሰው ከቶ አይመስልም ፣ ሲያዩት ። ደህና ቴጃር ነወ የሚመስለው ። ፈገግታ ከፊቱ አይለይም ። በፈገግታ ሰላም ይላል ። በፈገግታ ያነጋግራል ። በፈገግታ ይሸኛል ። ብዙ አይናገርም ፣ ሚስተር ፈገግታ ። የተገንጣይ ድርጅቶችን ቴክኒክና ታክቲክ እንደ እጁ መዳፍ ያውቃል ይባላል ። ለፈገግታው አጸፋውን መለስኩለት...... ከበስተቀኝ በኩል የተቀመጠወ ሰው መጽሐፈ ዳንኤል ይባላል ። ፊቱ ትንሽ ናት ። መላጣው እናቱን ሰንጥቆ ወደ ሁዋላ ስለሚሄድ ጭንቅላቱ ለሁለት የተሰነጠቀች ትንሽ የዱባ ቅል ትመስላለች ። ሰውነቱ ቀጭን ሆኖ ቦርጩ ብቻ እንደ ቃልቻ ድቤ ተወጥሮ ጉች ብሎ ይታያል ። ኦይ አለባበስ! መልኩን በአለባበስ ለማካካስ የሚጥር ይመስላል ። ታዲያ የታወቀ የኢኮኖሚ ሊቅ ነው ። በካፒታሊስቱ ሆነ በሶሻሊስት የኢኮኖሚ መርሆዎችና ፍልስፍና ተክኖአል ። በሐረርጌ ክፍለ ሀገር ከእሱ ጋር ያልደረሰንበት አውራጃና ወረዳ የለም ። የሶማሌ ወራሪዎች በሐረርጌ ያደረሱትን ጥፋት እንዲያጠናና ሪፖርት እንዲያቀርብ የተቋቋመው ልዩ ብሔራዊ ኮሚቴ መሪ ሆኖ ሲሠራ በነበረበት ጊዜ ነው በቅርብ የተዋወቅነው ። ያው እንደ ልማዱ አንድ ነገር የረሳ ይመስላል ፣ ግር ብሎታል ። ሁልጊዜ ይሲጋል ። ሲለው መጥቶ በግድ ያናግራል ። ሳይለው ደግሞ ቢያናግሩትም መልስ አይሰጥም ። ይዘጋል ። ራሱንም ሆነ ዓለምንና እግዜርን ያኮርፋል ። እና ደግሞ ሁልጊዜ እንደራበው ነው ። ሆዱን ያካል ፣ ወይም ዝም ብሎ በሽታውን ያዳምጣል ። በዓለም ላይ ያለ የሌለ በሽታ ሁሉ ጓዙን ጠቅልሎ በእሱ ላይ ሰፍሮ የሚኖር ነው የሚመስለው ። ጤና ይስጥህ! አልኩ በሆዴ ። ሆዱን ማከክ ጀምሮአል ።

ከፊት ለፊቴ የተቀመጠው 'የኢትዮጵያ ሱስሎቭ' ነበር ። የታወቀ አይዶሎጂስት ነው ። እውነተኛ ስሙ የሺጥላ ማስረሻ ነው ። ከቁስ ዘር ነው ። የሺጥላ መካከለኛ ቁመት ያለው ቀጭን ፣ ቀላ ያለ መልከ መልካም ነው ። ስለታም ፊቱ እንደ ስለት ይቆርጣል ። ፈገግታውም ቢሆን ስለታም ነው ። ነገሩም ያንኑ ያህል እንደ ስለት ይቆርጣል ። የሚጠቀምባቸውም ቃላት ጠጣርና ስለታም ናቸው ። ብን ያለው ስስ አፍሮ ጠጉሩም የተሳለ ይመስላል ። ከሁኔታው ኩራተኛ ግን ከተጠጉት ትሁትና

ገራም ፣ ጨዋታውም ለዛ ያለው ነው ። ግን ባህርይው ምሥጢራዊ ነው ።

ከበስተጓላዬ ኮሎኔል ታሪኩ ወልዳይ ቁጭ ብሎ ይተክዛል ። ውስኪና የደፈጣ ውጊያ ውል ያሉት ፣ በዓይኑ የሚሄዱበት ይመስል ። በጣም ቀጭን ከመሆኑ የተነሳ በወሎ ረሀብ ጊዜ ከሞት ተርፎ መጠለያ ውስጥ በማገገም ላይ ያለ ሰው ነው የሚመስለው ። እቃ ከቆጥ ላይ ለማውረድ በተለይ የተፈጠረ ይመስል ሰውነቱም ፣ ፊቱም ፣ እግሩም ፣ እጁም ረጃጅም ናቸው ። ለረጂም ጊዜ ተስተካክሎት የማያውቀው ዞማ ጠጉሩ ተቆጣጥሮና ተገማምዶ ይታያል ። ከሳህል በረሀ አዲስ የመጣ ወንበዴ ይመስላል ።

ጂማ አብረን እስከ ስምንተኛ ክፍል ድረስ ተምረናል ። በልጅነቱ የጦርነት ጨዋታ ይወድ ነበር ። የመንደሩን ልጆች ሁሉ አሰልፎ ሲያዋጋ ይውላል ። በትውልድ ኤርትራዊ ነው ። አባቱ ግራዝማች ወልዳይ ባህታ በፋሽስት ጦርነት ጊዜ እምቢ ላገሬ ፣ እምቢ ለወገኔ በማለት አንድ ሺ ሰማንያ ኪሎ ሜትር በእግር በመጓዋዝ ከኢትዮጵያ አርበኞች ጋር ተቀላቅለው አምስት ዓመት ሙሉ በዱር በገደሉ ሲዋጉ የኖሩ ስመጥሩ አርበኛ ናቸው ። ወንድ ልጅ ተወልዶ ካልሆነ እንዳባቱ...... እንዲሉ ፣ እሱም የታወቀ ጸረ ወንበዴ ተዋጊ ጀግና ሆኖአል ። ኮሎኔል ታሪኩ በዚህ መጣ ሲባል ፣ የወንበዴ መንጋ ያንድ ቀን መንገድ ፈርጥጦ ድራሽ አባቱ ይጠፋል ይባላል ። ካለውጊያና ካለጥሩ ውስኪ ሌላ አያውቅም ።

«ጋሼ ፣ ጎኔ ቦታ ይዤልሀለሁ» የሚል ድምጽ ሰምቼ ዞር አልኩ ።

ፍሬው ዘርይሁን ነበር ፣ የሬዲዮ ጋዜጠኛ ። ቁጭ ብዬ በቁመት እኩል ልንሆን ምንም አይቀረንም ። አጭር ነው ። ከእንደሱ ያለ አጭር ሰው እንደዚያ ያለ ወፍራም ድምጽ ሲወጣ ይገርመኛል ። አይኑም ፣ ፊቱም ፣ ጥርሱም አንድ ላይ ይስቃሉ ።

«እዚሁ ነው የምሆነው ። ተራርቀናል ጓድ» አልኩት ።
«የመደብ ልዩነት ተፈጠረ እንዴ!» አለኝ ።
«ከያንዳንዱ እንደ ችሎታ ፣ ለያንዳንዱ እንደ ሥራው ጓድ»

«በዲሞክራቲክ አብዮት እንዲህ አርጎም የለ!» ብሎኝ በችኮላ ወደ ቦታው ተመለሰ ።

ሲሄድ ይፈጥናል ። ሲናገር ይፈጥናል ። ሲሰራም እንደዚሁ። እጅግ ሲበዛ ደፋርና ፈጣን የፖሊስ ቆመጥ ነው ። የሰው መውደድ አለው ፤ እድሉ ሆኖ በተለይ የሴቶች ።

የፕሮቶኮል ሹም ፤ «ጓድ ሊቀ መንበር! » አለ ድምጹን ከፍ አድርጎ ።

አይሮፕላኑ ውስጥ የነበረው ጉምጉምታ ፤ ሹክሹክታና ሚጪታ ባንድ ጊዜ ፤ ጸጥ ፤ ለጥ ፤ እረጭ አለ ። መርፌ ብትወድቅ እንኳ ይሰማ ነበር ።

«እንደምን አደራችሁ ጓዶች?»

ተርገብጋቢ ወንዳ ወንድ ድምጽ ። እንደ መብረቅ ተግ የሚል ከልብ የሚመነጭ ፈገግታ ። ቅስም ድንገት የሚሰብር ልባዊ ትህትና ። ሰውዬው! ባማረ ሚሊተሪ ዩኒፎርም ነባሩ ። ሳያቸው የሆነ አለኝታ ፤ በራስ የመተማመን ስሜትና ድፍረት ተሰማኝ ። የአገር መሪዎች እንደማንኛውም ሰው ተራ ሟች መሆናቸው ቢታወቅም ሲያዩዋቸው ፤ የሆነ ፍቅር ፤ አክብሮትና ፍርሀት በራስ የመተማመን ስሜትና ድፍረት ለምን በሰው ልብ እንደሚያሳድሩ ሁልጊዜ ይደንቀኛል ። ከሕይወት በላይ ግዙፍና ህያው ሆነው ይታዩኛል ። ምናልባት ያገርና የሕዝብ ክብርና ኩራት ፤ ህላዌና ፈቃድ ጠባቂ ፤ አስከባሪና ባላአደራ ስለሆኑ ይሆናል ። አላውቅም ። የሆነ ሆኖ ፤ በዚህ ምክንያት ይሁን ወይም በሌላ ባለሥልጣን በጣም ማክበር እወዳለሁ ። ይህን ጠባዬን በማየት የሥራ ጓደኞቼ ፤ 'እየው እንግዲህ ባለሥልጣን ሲያይ ጭራውን ሲቆላ' ይሉኛል ከባስተጀርባዬ ። እግዜር እንዳለ ይይላቸውና! እኔ ግን ጭራዬን የምቆላ ሰው አይደለሁም ። ለእራሴ ብዙ ባላውቅም ፤ ጭራዬን እንደማልቆላ አውቃለሁ ። ቆልቼስ የት ልደርስ? እንጃ ። ተፈጥሮዬ ሆኖ የሥልጣን ሱስ የለብኝም ። ፍላጎት ቢኖረኝ በሰው ዘንድ ያለኝ ፍቅር ፤ ሥልጣንም ሆነ አክብሮት ከሙያዬ ብቃትና ብስለት እንዲመነጭ ብቻ ነው ። ስለ ራሴ ይህንንም አውቃለሁ ። አዎን ፤ ሌላም የማውቀው ነገር

አለ ፤ ስለራሴ አዎ ፤ በነገር እጠመዳለሁ ። እውነት ነው ። በሕይወት ካልተጠመዱ ፤ ሕይወት ምን ትርጉም አለው? ሕይወት መጠመዱ ነው ። ከዳር ቆሞ የሕይወት ሂደት ተመልካች መሆን አይቻልም ። ከሕይወት ጋር ወይም በተቃራኒው በሕይወት ላይ መዋኘት ። መስጠም ወይም ከጸሐዪ በታች መንሳፈፍ ። በኔ ግምት ሌላ አማራጭ ያለ አይመስለኝም ። ሕይወት ማለት ይሄው ነው! ግን ታዲያ ያለ ዓላማ አይደለም ። በሙያዬ የምደሰትበት ቦታ ሁሉ ቤቴ ነው ።

«ቶሎ በል! ቶሎ በል» አለኝ የፕሮቶኮሉ ሹም በእጁ እየጋበዘኝ ። መቸም ተጣድፎ ያጣድፋል ፤ ተዋክቦ ያዋክባል ። ቀልብ ያሳጣል ።

«ወዴት?» ከመቀመጫዬ እየተነሳሁ ።

«ሊቀ መንበሩ ናቸው የሚፈልጉህ ። ቶሎ በል እንጂ!» ተከተልኩት ። የባለሥልጣን ዓይን ሁሉ ተከተለኝ ። ያ የተለመደ ሞቅ ያለ ልባዊ ፈገግታ ። ሳይወዱ በግድ ትሑት የሚያደርግ ትሕትና ። ፈገግታቸውና ትሕትናቸው ልብ ይሠርቃሉ ። ከጉድጓዳቸው ውስጥ ወዲህና ወዲያ የሚያማትሩት አይኖቻቸው ትክ ብለው ሰው አይመለከቱም ። አይናፋር ፤ ገራም ፤ ጥቁር ነብር! አንዳንዴ ደግሞ ቆስሎ የተቆጣ ጥቁር ነብር! በጣም የሚያስቆጣቸው ነገር ቢኖር ባለሙያዎች አንዳንዴ የሚያቀርቡት ቅጥፈት ሳይሆን አይቀርም ። በመጠኑም ቢሆን ከሩቅ አውቃቸዋለሁ ። ባለፉት ስምንት ዓመታት በአገር ውስጥ ወደ ምሥራቅ ፤ ምእራብና ደቡብ ኢትዮጵያ በውጭ አገር ወደ ምሥራቅ ጀርመን ፤ ቼኮዝሎቫኪያ ፤ ሁንጋሪያ ፤ ሞስኮና ደቡብ የመን አብሬአቸው ሄጃለሁ ። እና በነዚህ ዓመታት ውስጥ ሰውዬው ፤ ከተፈጥሮ የአእምሮ ንቁነት ወደ አረጋዊ ብልህነት ፤ ከጋለ ያገር ፍቅር ስሜት ወደ በሳል አብዮታዊ ምሁርነት ፤ ከቆፍጣና ወታደርነት ወደ አርቆ አስተዋይ ሠሪ እየተለወጡ ሲሄዱ ዓይኔ አይቶአል ። ከኃላፊነት የበለጠ አስተማሪ ይኖር ይሆን? እኔ እንጃ ። ሰውዬውን ባየሁዋቸው ቁጥር ፤ ባንጻሩ የሚገርመኝ ነገር ቢኖር ፤ ሙያችንን በጠባቡ የምንመለከት አብዛኛዎቻችን ምሁራን ነን ባዮች ፤ ባለፉት ስምንት አብዮታዊ ዓመታት ውስጥ ያለ ጥፍርና ያለሽበት ምንም ነገር አለማብቀላችን ወይም አለመማራችን ነው! ከብዙ ዘመን

የክፍል ትምህርት ለጥቂት ጊዜም ቢሆን በየመንገዱ በየፋብሪካው ፣ በየመሥሪያ ቤቱና በየእርሻው ቦታ በተግባር በሚደረገው የመደብ ጦርነት የሚገኘው ልምድ ይበልጥ አእምሮን ያጎለምሳል ያለው ማን ይሆን? ረሳሁት ። ግን እውነት ነው ።»

«ጓድ ጸጋዬ ፣ በማስታወቂያ ሚኒስቴር በኩል ለዘመቻው ከውጭ የታዘዙት የፊልምና የፎቶግራፍ ማንሻ ካሜራዎችና ጥሬ ፊልሞች ደርሰዋል ወይ?»

«ጓድ ሊቀ መንበር ጥሬፊልሞቹ ደርሰዋል ። ካሜራዎቹ ገና ናቸው......»

«እኮ ለምን አልደረሱም? ስምንት መቶ ሽህ ብር ወጭ እንዲሆን ከታዘዘ ሀያ ቀን አልፎታል ። ወይስ የዘመቻው ባሕርይና አጣዳፊነት በሚገባ አልታየም? ከቢሮክራሲያዊ አሠራር ነጻ በሆነ መንገድ መሣሪያዎቹን ባስቸኳይ እንድ ታስመጡ አስፈላጊው ሁሉ ተደርጎ ነበር ። ምን ችግር ገጠማችሁ?»

«ጓድ ሊቀ መንበር ፣ የታዘዙት የፊልም ማንሻ ካሜራዎች ፕሮፌሽናል መሣሪያዎች ስለሆኑ ፣ እንደ ማንኛውም እቃ ገበያ ላይ አይገኙም ። ከታዘዙ በኋላ ነው በየፋብሪካው የሚገጣጠሙት ። ቢሆንም አስፈላጊው ጥረት ሁሉ እየተደረገ ነው......»

«ጓድ ጸጋዬ ጊዜ የለንም ። እኛ ጊዜን የምንሻማ የድርጊት ሰዎች ነን ። እኛ የምንቸኩለው የታፈረችና የተከበረች ሶሻሊስት ኢትዮጵያን ሕልውና ለማረጋገጥ ነው ። ብሔራዊና አብዮታዊ ተልእኮአችን አጣዳፊና ታሪካዊ ነው ። እያንዳንዱ ድርጊት በሚገባ መቀረጽና መመዝገብ አለበት ። ዛሬ የምንሠራው ሥራ ሁሉ የነገ ታሪክ ነው ። ካሜራዎቹን ለመስራት ባንታደል ፣ ካሉበት ገዝተን መጠቀም እንዴት ያቅተናል?»

«በየቀኑ በቴሌክስና በቴሌግራም እየተተጎትን ነው ጓድ ሊቀ መንበር ። ይደርሳሉ ....»

«ከጥር 10 ቀን በፊት አሥመራ መድረስ አለባቸው ጥር 10 ቀን....»

«እሺ ፣ ጓድ ሊቀ መንበር » አልኩ ፣ የቀሩትን ቀኖች በአእምሮዬ እያሰላሁ ። ሀያ ቀን ። እግዜር አውጣኝ አልኩ በልቤ ።» እጅ ነስቼ ወደ ቦታየ ልመለስ ነበር ።

«አሥመራ ላይ ከፍተኛ የፖሊሲ ንግግርና የመላ ኢትዮጵያ ሠርቶ አደሮች ፣ የሀይማኖት መሪዎችና የልዩ ልዩ ብሔረሰቦች አባሎች ዲሞክራሲያዊ ተሳትፎ የሚያደርጉበት አንድ ታሪካዊ ጉባኤ ይደረጋል ። ንግግሩንና የጉባዔውን ሂደት መላ የኢትዮጵያ ሕዝብ በጋዜጣ ፣ በሬዲዮና በቴሌቪዥን ለመከታተል እንዲችል ካሁኑ አስፈላጊው ዝግጅት ሁሉ መደረግ አለበት ።

«በሰሜናዊው ክፍለ ሀገራችን ያለው ችግር የያንዳንዱን አገር ወዳድ ኢትዮጵያዊ ጥረት የሚጠይቅ ጉዳይ ነው ። እና እያንዳንዱ የኢትዮጵያ ዜጋ ዛሬ በዚህ ጉዳይ ላይ የሚወስደው አቋምና.....የሚሰጠው ፍርድ ፣ ነገ ወይም ወደፊት ወሳኝና ታሪካዊ ይሆናል ። ዋናው ተግባራችን ካሁን ጀምሮ የምናከናውናቸው ሥራዎች ናቸው ። እና በዚህ ወሳኝ ሥራ ውስጥ የፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ ተግባር ከፍተኛ ሚና አለው ። ዝርዝር መመሪያ ኋላ በገለጻ ወቅት ይሰጠሀል ።

«ሌላም ሥራ አለ ። አሥመራ የሚታተሙት ጋዜጦች ፣ ኅብረትና ኢትዮጵያ ፣ ይዘታቸው ተገምግሞ ከምናካሂደው ቀይ ኮከብ ዘመቻ አንጻር መቀየስ አለባቸው ። ሥርጭታቸውም ከፍ የሚልበት መንገድ መፈለግ ይኖርበታል ። በገንዘብና በሰው ኃይል በኩል ምንም ችግር የለም ። የአሥመራ ሬዲዮ ፕሮግራሞችም ባስቸኳይ ተገምግመው የዘመቻውን ዓላማ ፣ ግብና ሂደት እንዲያንጸባርቁ መደረግ አለበት ።......

«ሌላ አጣዳፊ ሥራ 'የጃሚንግ' ጉዳይ ነው ። የወንበዴዎች ሬዲዮ የሚያሠራጨውን ቅጥፈት የተሞላበት ውዥንብር ተከታትላችሁ መዝጋት ያስፈልጋል ። ለእረፍት ወይም ለሽርሽር አይደለም ወደ አሥመራ የምንሄደው ። ቀን ከሌት መስራት አለብን ። ሁሉም ያለ የሌለ ጉልበቱንና እውቀቱን ተጠቅሞ ለዚህ ብሔራዊና አብዮታዊ ዘመቻ ግብ መምታት እንደ አንድ ሰው ሆኖ መረባረብ አማራጭ የሌለው ግዴታ ነው ። ግልጽ ነኝ?»

እንደገና በልቤ ጸሎት አደረስኩ ። የቁልቢው ገብርኤል እንዴት ያወጣኝ ይሆን አቦ! እዚህ ጣጣ ውስጥ ጠቁሞ የዶለኝን ሠይጣን የእርግማን መዓት እያወረድኩበት ወደ ቦታዬ ተመለስኩ ። የአስተናጋጅዋን ትእዛዝ አልጠበኩም ። መቀመጫዬ ላይ የነበረውን ጠብደል ቀበቶ በማንሳት ወገቤን ጠበቅ አድርጌ አሰርኩት ። ከኔ ኋላ የተጠራው መጽሐፈ ዳንኤል ፣ የኢኮኖሚው ሊቅ ነበር ። ሰዉዬው ካሁኑ ሥራቸውን ጀምረዋል። «እኛ የድርጊት ሰዎች ነን ሲሉ የተናገሩት ቃል ፣ ጆሮዬ ውስጥ ደወለ ። አንዲት ዝርዝር ጉዳይ አታልፋቸውም ። ነገር አይረሱም ። ስም አይዘነጉም ። የማስታወስ ችሎታቸው ግሩም ነው ። አንዳንዴ ሳስበው ከማስደነቅ አልፎ ያስገርመኛል ። እኔ በእሳቸው ቦታ ብሆን የሚል አሳብ መጣብኝ ። ደግነቱ አይደለሁም ። ብቸኛ ቦታ ነው...... እዚያ ላይ ።

አይሮፕላኑ ለመነሳት ማኮብኮብ ባይጀምር ኖሮ ፣ አጭር የሥራ ዝግጅትና አፈጻጸም ሪፖርት የመስማትና ግልጽ መመሪያ የመስጠቱ ተግባር ይቀጥል ነበር ። ካሁኑ እንዲህ ከሆነ ፣ አሥመራ ስንደርስ ምን እንደምንሆን አስፈራኝ ። ጊዜ የላቸውም እና ጊዜ አይሰጡም ። መላከ ገብርኤል በተአምሩ ሌላ ምስራች ይዞካል ቆየኝ በቀር.............

እና በእሳቸው ረዳቶች ስም እንኳን ደህና መጣችሁ እላለሁ............... ይህ 709 ልዩ በረራ ነው..... የምንበርበት ከፍታ 29 ሺ ጫማ.......... በረራው የሚወስድብን ጊዜ ሀምሳ አምስት ደቂቃ..... ከመቀመጫዎቻችሁ ሥር ያሉትን ቀበቶዎች እንድትታጠቁ ትለመናላችሁ..........

መታጠቅ ይነሰን ! ጠበቅ አደረግነው ። አይሮፕላኑ ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላ አፍንጫውን ወደ ሰሜን ደገነ ። ልዩ በረራ ። ተልእኮው ፣ የኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ ። ታሪካዊ በረራ ። አማተብኩ ።

አሥመራ ያን ቀን በዘምባባዎች
ጥላ ሥር
ንጋሆ ወጋሕታ

ናይ ሰሜናዊት ፅብቕቲ ፣ አሥመሪና ። የቀይ ባሕር እንቁ ሽብ ። እረብ ፣ ክንብል ፣ ዝንፍል ብለው በየመንገዱ ዳር የሚታየው ዘንባባዎችና የሰሜናዊ ቆንጆጅት ሽሩባዎች እንጻራን ውበት ባለቅኔም ባይሆኑ ስሜት ይቀሰቅሳሉ ። ከዘንባባና ከሰሜናዊት ቆንጆዎች ሹሩባ ጥላ ስር ላንዳፍታ እረፍ፣ ጋደም በማለት እንደ ኩል ከጠራ ሰማይ ላይ የምታበራውን ሰሜናዊ ኮከብ በጠፍ ጨረቃ በእፎይታ መመልከት ምንኛ ደስ ይል ይሆን? ሠላም ናፈቀኝ! ጦርነት በሕይወትና በቁስ ላይ የሚያስከትለው ጥፋት የበለጠ የሚያስጠላኝ ነገር በዚህ ዓለም ያለ አይመስለኝም። የሰው ልጅ በመካከሉ የሚፈጠሩትን ልዩነቶች በውይይትና በሠላም የሚፈታበት ቀን መቼ ይመጣ ይሆን? ያ ቀን ናፈቀኝ ። ለምንድን ነው የሰው ልጅ በሠላም የማይኖረው? ያለጦርነትም ሕይወት ራሷ አጭር ናት ።

ለማንኛውም ነገር አሥመራ ዮሐንስ ኦ ራተኛ አይሮፕላን ማረፊያ ከደረስኩበት ደቂቃ ጀምሮ ጊዜ አላጠፋሁም ። የማጠፋው ጊዜ አልነበረኝም ። ብሔራዊና አብዮታዊ ተልእኮአችን ሁለት ስለት ያለው ነበር ፡ ባንድ ፊት ውጊያ ፣ በሌላ በኩል ሁለንተናዊ የኢኮኖሚ ግንባታ አንድ ላይ ማካሄድ ፣ በተለይ ፣ የኔ ተልእኮ ደግሞ ከዚህም ትንሽ ላቅ ያለ ነበር ። የኔ ተግባር ሥነ ልቦናዊ ጦርነት ማካሄድና ማፋፋም ነበር ። እኔ እስከማውቀው ድረስ መቼም ከሥነ ልቦናዊ ጦርነት የበለጠ ውስብስብና አስቸጋሪ ነገር ያለ አይመስለኝም ። ዓላማው ምን በጎና ሀቀኛ ቢሆን ፣ ምኞቱ ምን ቢልቅ ፣ የሰውን አእምሮና ልብ ባንዴ ለማዘዝ አይቻልም ። ጊዜ ይወስዳል ። ከፍተኛ ትግል ይጠይቃል ። የሰውን አእምሮና ልብ በቀላሉ ለማዘዝ ቢቻልማ ኖሮ መቼ ጦርነት ይኖር ነበር? የሰው ልጅ የወደፊት ጦርነት ድሉና ሽን

ፈቱ እዚህ ላይ መሆን አለበት ፣ በሰው አእምሮ ውስጥ ። አንድ አእምሮ ። አንድ ልብ ። ዘላለማዊ ሠላም ። የት እኮ! ጦርነት የማይካሄድበት የዓለም አካባቢ የዓለም ። ሁሉም ቦታ ጦርነት ። ያለም መገናኛ ዘዴዎች ሁሉ ተባበሩ! ለሰው ልጅ ትብብርና ሠላም ዘብ ቁሙ! ያለ ቅጥፈት የማቀርባችሁ ነገር የለም! የራሴ አሳብ መልሶ እኔኑ አሳቀኝ ።

ለሚቀጥሉት ሦስት ወሮች ለማረፊያ ከተዘጋጀልን ፣ ከአሥመራ ቤተ መንግሥት በስተጀርባ ፣ አብዮት ጎዳና ላይ ከሚገኘው ከዶክተር ዮሐንስ ቤት ደርሼ ጊዜያዊ አልጋዬ ላይ ሻንጣዬን ወርውሬ ነበር ወዲያውኑ የወጣሁት ፣ 'የሠላም ዘንባባ' የተሰኘ የቴሌቪዥን ፕሮግራም ለመሥራት ። ለምን እንደሆነ እንጃ የአሥመራን ዘንባባዎች ባየሁ ቁጥር የሠላምና የፍቅር ስሜት ይቀሰቅስብኛል ። ፕሮግራሙም በሠላም ላይ እንዲያተኩር የታቀደ ነበር ። አይሮፕላን ላይ ነበር አሳቡ ብልጭ ያለልኝ ።

ከጸጸራት (ፎርቶ) ፣ ከሐዝሐዝ (የሴቶች እሥር ቤት የሚገኝበት ፣ ከቤተጊዮርጊስ የቴሌቪዥን ትራንስሚተር የቆመበት ከአርባእተ አሥመራ ሴቶች የአሥመራን ከተማ መጀመሪያ የመሰረቱበት) ፣ ከገዛ ብርሀኑና ከአዲስ ዓለም ኮረብታዎችና ከራስ አሉላ ግቢ የአሥመራን ከተማ በቴሌቪዥን ፊልም ማንሻ ቃኘን ። አሥመሪቲ ፣ አሥመሪና ፣ በምሥራቅ በጸሎትና በቤተ ጊዮርጊስ ፣ በምዕራብ በጸጸራት ፣ በሰሜን በአከሪያና በአርባዕተ አሥመራ ፣ በደቡብ በዓዲ ጓዕዳድ ኮረብታዎች ተከባ ፣ በሰርባዳው ወለል ላይ ሆጭ ብሎ የፈሰሰ የባህር እንቁ የምትመስል ፣ ከባህር 7,500 ጫማ ከፍታ ላይ የምትገኝ ፣ በሚገባ በተቀየሱ አውራ መንገዶችና መጋቢ መንገዶች ፣ በዘምባባ ዛፎችና ብርቅ በሆኑ አበባዎች ፣ በሐረግ አበባዎች ፣ በሽቶ ዛፎች እንደ ሙሽራ ያጌጠች ውብ ፣ ትንሽ ከተማ ናት ። አሥመሪና ። ሚያ ቤሌሳ ። ናተይ ጽብቕቲ ። አሥመራ ደስ ትለኛለች ። የደስ ደስ አላት ። በፊትም አውቃታለሁ ። ጋዜጠኛ መሆን መቸም ጥሩ እድል ነው ። ከቦታ ቦታ ያዞራል ። ንቅናቄ የሕይወት አንዱ አካል ይሆናል ፣ ጋዜጠኛ ከሆኑ ።

አሥመራ ደስ ትለኛለች ብያለሁ ። ግን የሚያስጠላኝም መልክ አላት ። ትንሽ ከተማ በመሆኗ እፍን ታደርጋለች ። ጠባ

ታስጨንቃለች ። ከመጥበቧና ከማፈኗ የተነሳ ልብ ሊፈነዳ ይደርሳል ። መደበቂያ የላትም ። እንደ አዲስ አበባ ወደ አንድ መንደር ጎራ ብሎ መጥፋት ወይም መሰወር አይቻልም ። ታፍኖ ላለመፈንዳት ካሥመራ ወጣ ወይም ወደ ምጽዋ ወረድ ማለት ያስፈልጋል ። ቀይ ባሕር አለ ። የባሕሩ ሞገድ ተነስቶ እንደ ዘንግ ቁሞ ተመልሶ ሲወድቅ ማየት ልብ ያነሆልላል ፣ ያሳብ አድማስ ያሰፋል ። ባሕር ሕይወት ነው ። የኢትዮጵያም ሕይወት ቀይ ባሕር የሕይወት በር ። በእፎይታ ያስተነፍሳል......

ጸሐይዋ ከደመና ግላጭ ውስጥ ብቅ ብላ ዓይናፋር ስሜናዊት ሽሩቤ ሙሽራ መስላ ትታያለች ። ቀኑ ይበርዳል ። ቁር ሐማሴን ይነፍስ ነበር ። የዘምባባ ዛፎቹ በሠላም መዝሙር የሚያረግዱ ይመስላሉ..... እንዲህ እያሉ ፤

«ያንድ እናት ልጆች
በዓላማ ተለያይተው
ባመለካከት ተሳስተው ተጣልተው
አስታራቂ ጠፍቶ
የእብድ ገላጋይ በዝቶ.........»

ከኮረብታዎቹ ወርደን ወደ ጠባቢቱ ውብ ከተማ ገባን ። ሰንበል ፣ ጉዳይፍ ፣ ትንሹና ትልቁ ገጀረት ፣ ማይ ወላጮ ፣ቴራቪሎሽ ማይ ጭሆት ፣ አዲስ ዓለም (ገዛ ባንዳ) ፣ ዕዳጋ ዓርቢ ፣ ዕዳጋ ሐሙስ ፣ገዛ ብርሀኑ ፣ ገዛ አባ ሻውል ፣ ማይ ተመናይ ፣ አንዱም ሰፈር አልቀረንም ። አካለልነው በቲቪ ካሜራ ።

የአሥመራ መንገዶችና ሕንጻዎች በኢትዮጵያ ሰንደቅ ዓላማዎች ፣ በቀይ ጨርቆች ፣ በአብዮታዊ መፈክሮችና ፖስተሮች ፣ በቀስቶችና ልዩ ልዩ ቀለም ባላቸው መብራቶች አጊጠዋል ፣ አሸብርቀዋል ። ዘንባባዎች በመብራት ነደዋል ። ከተማይቱ በእርግጥም ነዳለች ፣ አብርታለች ፣ ጠፋለች ፣ ለታላቅ በዓል የተዘጋጀች መስላለች ፣ ወደ ጫጉላ ቤት ልትሄድ የደረሰች የተዋበችና የታደመች ውብ ስሜናዊት ቆንጆ ፣ አይናማ ሹሩቤ ። ያዲስ አበባ አርቲስቶች ፣ ደራስያን ፣ ታሪክ ጸሐፊዎች ፣ ጋዜጠኞች ፣ መሐንዲሶችና የኢኮኖሚ ሊቃውንት ኮምቢሽታቶን (ብሔራዊ ጎዳና) ሆ ብለው የወረሩ ይመስላሉ ። ገና ከፋብሪካ

የወጡ ቀይ ፣ አረንጓዴ ፣ ብጫ ላዳዎችና ላንድሮቨሮች በወታደሮች የታጀቡ ሠላማዊና ወታደራዊ ባለሥልጣናት ይዘው እንደ ሸማኔ መወርወሪያ ያለማቋረጥ ወዲህና ወዲያ ሽው ፣ ሽው ይላሉ በከተማይቱ ጎዳናዎች ። ነዋሪው ሕዝብ በየደጃፉ ፣ በየቡና ቤትና በየሱቅ ቤት በር ላይ ቁሞ ተገርሞ ፣ ዝም ብሎ ይመለከታል ፣ ምናልባት በልቡ...... «እንታይ መጺኡ?...... እንታይ ኢዩ እዚ ዕግርግር? ሽብድብድ?»፦ የሚል ይመስላል ፣ አስተያየቱ ።

‘ኮምቢሽታቶ ምዝዋር ከሊአሙኒ
ወይ ሞሶሊኒ ካብዚ ‘ዶ ክፍእትኒ’

የተባለው በጣልያን ጊዜ የተዘፈነው ዘፈን ትዝ ያላቸው የሚመስሉም አንዳንድ ወጣቶችና ኮረዳዎች ነበሩ ።

«ሠላም ፣ ሠላም እንደምን ናችሁ
ከሸዋ መጣን ልናያችሁ
ሠላም ፣ ሠላም ፣ ኤርትራ ሠላም......»

አ ዝ ማ ሪ ና አ ዝ ማ ሪ ና ፤
ሰይቱ ፒዮ ቢላ ረጂና ፤
ስቲቪዶ ዳ ሎንታና ፤
ካስካ ኩሊሉከኢ ኢን መና ።

አ ሥ መ ራ የ አ ሥ መ ራ የ ፤

ኩብ ሐንቲ ንግሥቲ ይበልጽ መልክዕኪ ፤
አማዕድየ ክርእየኪ ከሎኹ ኸአ
አብ ኢደይ ዘሎ ነገር ይወድቐ ።

አ ሥ መ ራ የ አ ሥ መ ራ የ ፤

ከአንዲት ንግሥት ይበልጣል መልክሽ
በሩቅ ሲያይሽ በውበትዋ ስለ ተማረከ
በእጁ ያለ ነገር ሳይታወቀኝ ይወድቃል ። ማለት ነው።
ትርጉሙ»

1. አንተ አምላክ አንተ ፈጣሪ ፣
   የሰው ልጅ እንዴት በበረሀ ያረጃል ፣
   ከዓይናችን አይንህ ይበልጥ የለም ወይ?

2. አንተዬ እኔን ገረመኝ ፣
   ወደኋላ የምትሄድ መቸ መሰለኝ ።
3. ጥዋት በማለዳ ።
4. ማታ ፣ በሰሚናዊ ኮከብ ጥላ ሥር ።
5. በ «ኮምብሽታቶ» መንሸራሸር ከለከሉኝ ፣
   ሞሶሊኒ ከዚህ የባሰ ምን አደረገኝ ።

«አሁን ወደ ገበያ እንሂድ» አልኩዋቸው ። ፊልም አንሺዎቹ ደከመዋል ። ‘ዝሁል’ቢራ ብቻ ነበር የሚታያቸው ።

«እረ ጓድ ጸጋዬ ለዛሬ ይብቃን» አለ አንዱ ከመካከላቸው።
«ገና ምን ተይዞ?» አልኩት ።

ወደ ገበያ ተያይዘን ሄድን ፣ የረሀብ እልቂት የመጣ ይመስል ሁሉ እየተሻማ ያገኘውን እህል ባገኘው ዋጋ ይሸምታል ። ማይክሮፎን ይዤ ወደ አንድ አሮጊት ጠጋ አልኩ ። ሹሩባቸው ከንብንባቸውን ወጥሮ ይዞታል ። ቡችላ ፣ ቡችላ ፣ የሚያካክሉ የወርቅ ጌጦች ጆሮና አንገታቸው ላይ ጉች ጉች ብለው ይታያሉ ። የትግሬ ሴትና ወርቅ መችም በመሀላ አይተጣጡም ።

«ምንድን ነው የሚሸምቱት እማማ?»
«ዋእ! እህል» አሉኝ ።
«ዋጋው እንዴት ነው?»
«ዋእ! ውድ ። እሳት ሆኖእል ።»
«ለምን?»
«ተወዲኡ......»
«ለምን እህል ጠፋ?»
«እንዲኢ ። ሁሉም ይሸምታል......»
«እኮ ለምን? ምን መጣ?»

ለወሬ ያሰፈሰፉ መአት ሰዎች ከበውናል ፣ ወጣት አሮጊት ሽማግሌ ። እንደ ዘምባባ ዛፍ ያለ ሹሩባ ። በቁንዳላ እንደ ድን

ኩኖን የተወጠረ ክንብንብ ። አንዳንድ በቴሌቪዥን የሚያውቁኝ ወጣቶች ነበሩ ። እሱ ይሆን? ወይም አይደለም በማለት የሚወራረዱብኝ መሰለኝ ። መችም በቴሌቪዥን 'ሣጥን' ውስጥ አምረውና ቆንጅተው በየምሽቱ የሚቀርቡት አንዳንድ የቴሌቪዥን ሰዎች ፣ ውጭ በሕይወት አጭር ፣ ፋንጋ ፣ መላጣ ፣ ገባጣ ፣ ከፈጩበት የቆሉበት መስለው ብቅ ሲሉ ወሽመጥ ይቆርጣሉ ።

— ውይ እሱ ነው እንዴ!
— ውይ እሱዋ ናት እንዶ!
— ይህ ቲቪ ለካ የሌለ መልክ ነው የሚያሳየው ። ኤጭ! እኔስ ምን መሰዬ ታይቻቸው ይሆን?
«ጸግሽ!» አለ አንዱ ደፋር ።

ስም ያለው መችም ሞኝ ነውና ዞር አልኩ ። በውርርዱ ሳይረታ አልቀረም ።

አሮጊቷ በመጨረሻ ላቀረብኩላቸው ጥያቄ መልስ አልሰጡኝም ። በብሩህ ዓይናቸው ዝም ብለው ይመለከቱኝ ነበር ። ምነው ስንተዋወቅ ባንተናነቅ የሚሉ ይመስላሉ ። የሁሉም አፍንጫ የጦርነት ፣ የእልቂት ፣ የረሀብ ና የችነፈር አየር የሚያሸት ፣ አይናቸው ምጽአት የሚያይ ፣ ጆሮአቸው የጥይት ፉጨትና የሞት ዋይታ የሚሰማ መስሎ ታየኝ ። ነገሩ የተገንጣይ ወንበዴዎች ተንኮል ሳይሆን ይቀራል? የጦፈ ፣ የተጧጧፈ ስነ ልቦናዊ ጦርነት በመካሄድ ላይ መሆኑ ገባኝ ። ተናደድኩኝ ። ደግሞም አዘንኩኝ ። ይህ የዋህ ሕዝብ አሳዘነኝ ። የመሸበር ፣ የመደናገጥ ፣ የፍርሀት ደመና ጥላ ፊታቸው ላይ ያንዣብባል ። በሞት ጥላ ግርዶሽ የተዋጡ ይመስላሉ ። የባሰውን ተበሳጨሁ ።

የካሜራችን ዓይን ሸመታው ላይ አተኩሮአል ። ሸማችና ነጋዴ አይከራከሩም ። ነጋዴው ባለው ዋጋ ይሸጣል ። ሸማቹም በተባለው ዋጋ ይገዛል ። የእህል ዘር ፣ የጥሬ ዘር በያይነቱ ፣ ከሰል ፣ የማገዶ እንጨት ፣ ዘይት ፣ ላምባ ፣ በገፍ ይሸጣል ፣ በገፍ ይገዛል ፣ በገፍ ይጫናል ። ሁሉም ይሮጣል ፣ ይጣደፋል ፣ መጪው ክፉ ቀን ሳይቀድመው ለመቅደም ያለ የሌለ ጥሪቱን አፍስሶ ባከማቸው እህል ነፍስና ሥጋውን ይዞ ለማቆየት ባለፈው ጊዜ የተበለጥነው ይበቃል! የሚል ይመስላል ዓይኑን ሳያሽ ገንዘቡን

ሆጭ አድርጎ በእልክ እንደዚያ ሲነበያይ ። አይፈረድበትም ። ጦርነትና እልቂት ሊመጣብህ ነው ሲሉት ሕዝቡ ምን ያድርግ? እፍኝ ጥሬ ጠፍቶ ጦም ተውሎ የታደረበት ፣ ሳጥን ፣ ቁምሳጥን ፣ ወንበር ሳይቀር ተፈልጦ ለማገዶ የዋለበት ፣ ያ የ1969 እና የ1970 ጦርነት ጊዜ የሩቅ ትዝታ አይደለም ። ግን ጦርነት ቢመጣስ አሁን ማን ይሙት ማን ሞቶ ማን ሊቀር! የሰው ነገር ይገርማል ። መችም እኔ እሞታለሁ የሚል የለም ። ሁልጊዜ የሚሞተው ሌላው ሰው ነው ።

የባለድምጽ ካሜራውን ማይክሮፎን አፌ ላይ ደቅኜ የዘመቻውን ዓላማ አንቆረቆርኩት ፣ እንዲህ ስል ።

«አንተ የኤርትራ ክፍለ ሀገር ሕዝብ ። ላለፉት ሀያ ዓመታት ሰላም ሲርብህ ፤ ሲጠማህ ፤ ሲናፍቅህ ቆይተሀል ። አንተም እንደ ማንኛውም ሕዝብ ሰላም ፈላጊ ነህ ። የሰፊው ሕዝብ ፍላጎትና ምኞት ምን ጊዜም ቢሆን ሰላም ነው ። ሰላምን ትሻለህ ። ግን ሰላም የማይሰጡህ የኢምፔሪያሊዝም አለኝታና ጋሻጃግሬ የሆኑ ፣ ያለ ስምህ ስም ፣ ያለ ታሪክህ ታሪክ ፣ ያለ አላማህ አላማ እየደረቱልህ ፣ አንተ በማታምነውና በማትቀበለው የታሪክ ቡቱቶ ባንተ ስም የሚነግዱ ተገንጣይ ወንበዴዎች አሉ።

«ዛሬም ሊያወናብዱህ ይሞክራሉ ። ጦርነትና እልቂት ሊመጣብህ ነው እያሉ ያሸብሩሀል ። ሠላምን እንጂ ጦርነትን ፍለጋ የመጣ የለም ። ተገንጣይ ወንበዴዎች በሚነዙት ከንቱ አሉባልታ እና አንዳንድ ስግብግብ ነጋዴዎች ፣ የገበያ ግርግር ለሌባ ያመቻል እንዲሉ ፣ ሆን ብለው በሚፈጥሩት ውዥንብር አትሸበር ። ጥሪትህን በከንቱ አታፍስ ። አንተ ላይ የተቃጣ ጦርነትና እልቂት የለም ። ጦርነትና እልቂትን የሚሹት ግን በጦር ሜዳ ያገኙታል ። የምትናፍቀው ሠላም ከእንግዲህ ሩቅ አይደለም ። ተቃርቦአል ። እንዳንተው ሰላምን የሚሹ ፣ ሰላምን የሚናፍቁ ሐቀኛ የሰፊው ሕዝብ ወገኖች ዛሬ በመካከልህ ይገኛሉ ። ተልእኮአቸው ሠላም ነው ። ሠላም የኤርትራ ሕዝብ ። ሠላም ። የሠላም ዘምባባ.....»

አርባ ደቂቃ የሚፈጅ ባለድምጽ ፕሮግራም ነበር የሠራሁት ። ፊልሞቹን ይዤ ወደ ሰንበል ፣ አርሚ አቪዬሽን በረርኩ ፣

ጧት እንደደረስኩ ለሥራ በተሰጠችኝ ቀይ ላዳ መኪና ። መኪናዋ አዲስ ስለሆነች መንገዱን ፋት አለችው ። ስትበር መንገዱን እያፈሰች የምትውጥ ትመስል ነበር ።......

አርሚ አቪዬሽን እንደደረስኩ ሻለቃ ታደሰ ቆሪቾን አገኘሁት ። ሻለቃ ታደሰ ቆሪቾ ሃያ አራት ሰዓት ሙሉ ከአርሚ አቪዬሽን ሜዳ በውርርድ አይታጣም ። ላለፉት ሰባት ዓመታት ፣ ከከፍተኛ ባለሥልጣን ጀምሮ እስከ ተራ ሰው ያለው ሁሉ የሚያውቀው የታወቀ ተቋም ሆኖአል ። የአርሚ አቪዬሽን ትራፊክና ስምሪት አዛዥ ነው ። በጣም ቁልፍ የሆነ ቦታ ነው የያዘው ። ያለ እሱ በጎ ፈቃድና ውሳኔ በአርሚ አቪዬሽን ሄሊኮፕተሮችና አይሮፕላኖች የሚጓጓዝም ሆነ ዕቃ የሚጭን ሰው የለም ። በእዙ ሥር ያሉት አይሮፕላኖች ሁሉ በየትኛው ደቂቃ የት ቦታ ላይ ምን በመሥራት ላይ እንዳሉ በቃሉ ያውቃል ።

«እህስ ጸግሽ?» አለኝ ።

ሞቅ ያለ ፈገግታና በጎ ፈቃድ መችም የግል ገንዘቡ ናቸው ። ረጂም ፣ ጠይም ፣ ሰውነተ ደንዳና ቆፍጣና ወታደር ነው ።

«ሻለቃዬ ይህን ፊልም ወደ አዲሳባ ልልክ ፈልጌ ነበር ። ዛሬ ማታ መታየት ያለበት ፕሮግራም ነው» አልኩት ።

«ደህና ደርሰሃል ። በግማሽ ሰዓት ውስጥ ወደ አዲሳባ የሚነሳ ዳሽ አለ» አለኝና ፊልሞቼ የታሸጉበትን ካርቶን ተቀበለኝ ።

«በረራው ምን ያህል ጊዜ ይወስድ ይሆን? » አልኩት ፣ አገር እንዲህ ሲተባበር እንዴት ደስ ይላል እያልኩ በልቤ ።

«ሁለት ሰዓት ያህል»

የእጅ ሰዓቴን ተመለከትኩ ። ከጧቱ አምስት ሰዓት ሆኖአል ። ፊልሞቼን እጥቦ 'ኤዲት' ለማድረግ በቂ ጊዜ በመኖሩ ደስ አለኝ ። ዛሬ ምሽት ፣ 'የሠላም ዘምባባ'። ቀላል ጥረት አይደለም ። ያሰቡት ነገር ሲሳካ ደስ ይላል ። ሆኖም ራሴን ለማመስገን ጊዜ አልነበረኝም ።

«እመሰግናለሁ ሻለቃዬ ።» አልኩት ።

«ምንም አይደለም ። ዘመቻው የጋራችን ነው ።» አለኝ ።

«ወደፊትም እንደሚረዱኝ ተስፋ አደርጋለሁ.....»

«ጥረት የሚያደርግ ሰው ምን ጊዜም መረዳት አለበት ። ግን ጠባያችን ሆኖ መኮርኮም ይቀናናል» አለኝ ወገቡ ላይ የሻጠውን ኮልት እያስተካከለ ።

ቦርጭ አውጥቶአል ። ከዚህ በፊት ብሩህ ፊቱ ላይ አይቼው የማላውቀው የምሬት ጥላ ተነበበኝ ።

«ለመሆኑ እዚህ ሜዳ ላይ ስንት ዘመን አሳለፉ?» ብዬ ጠየኩ

«ሰባት ዓመት ። የሰንበል ቁርና ሐሩር እየተፈራረቁብኝ ግን አሁንማ እዚህ መዋሉ ሁለተኛ ተፈጥሮዬ ሆኖአል ። ያይሮፕላን ጩኸት ሳልሰማ ብውል ጤነኛ አሆናለሁ ብለህ ነው!»

«ስለ እርስዎ አንድ ቀን አንድ ፕሮግራም መሥራት አለብኝ፣ አባቴ ይሙት» አልኩት ።

ቀልዴን አልነበረም ። እሱን በማቅረብ ጥሩ ገፀባሕርይ መሳል ይቻላል ። ዓይኖቹ ብዙ አይተዋል ፣ ብዙ ታሪክ መዝግበዋል ። ባለፉት ሰባት ዓመታት ሰንበል ሜዳ ላይ ምን ያላየው ነገር ይኖራል? ሕይወት ፣ ሞት ፣ ድል ፣ ሽንፈት ።

«ጡረታ ከመውጣቴ በፊት ቶሎ ብለህ» አለኝ በረጂሙ ተንፍሶ ።

«ጡረታ ሊወጡ ነው እንዴ?» አልኩት ።

«አዎ ፣ እንግዲህ ምን ቀረኝ? እዚሁ ሜዳ ላይ ደፍ ደፍ ስል ሳይታወቀኝ የጡረታዬ ጊዜ ደረሰ ። ንብረት አላፈራሁ ፣ ጥሪት አልቋጠርኩ ። ንብረቴም ጥሪቴም ፣ ሕይወቴም ይሄው ሜዳ ነበር ። ግን ከሁሉም ነገር ቅር የሚለኝ ከአይሮፕላን ጩኸት መለየቴ ነው ። አይሮፕላን ሲነሳ ልቤ አብሮ ይመጥቃል ፣ መጥቶ ሲያርፍ ልቤ አብሮ ያርፋል ። የሰው ነገር ይገርማል ። ልማድ መጥፎ ነው» አለኝ ።

አነጋገሩ ልቤን ነካው ። ቁልፍ ቦታ ላይ ያሉ ከፍተኛ የሥራ ልምድ ያካበቱ ፣ ጤናማ የሆኑና ችሎታ ያላቸው ሰዎች ፣ ዕድሜያቸውም ቢደርስ ፣ ለምን በጡረታ እንደሚገለሉ ብልሀቱ አይገባኝም ። ላገር ጉዳይ ነው ፣ እድሜ የአብዮታዊነት መለኪያ ነው ያለውስ ማን ነው! እኛም ዛሬ በወጣትነታችን የምንኮራው ነገ እናረጃለን ። መቸም ዘላለም ወጣት ሆኖ የሚኖር የለም ። ዘ

ላለም ወጣት ሆኖ መኖር ቢቻል ምን ነበረበት! እና ልጆቻችን ወግ አጥባቂዎች ብለው ያምጹብን ይሆናል ። ማን ያውቃል? እና ፣ ያብዮታውያን ልጆች ሲያምጹ ምን ይሆናሉ? እስቲኝ ። ትውልዳዊ ግጭት ፣ የማይቀር ታሪካዊ ሂደት.....ሁለት ሚግ 23 ተዋጊ አይሮፕላኖች ተከታትለው ተነሱ ። እንደ ኪውብድ ቀስት ጭልጥ ወዳለው ሰማያዊ ሰማይ ተወረወሩ ። ወደ ናቅፋ ። ሻለቃ ታደሰ በአይሮፕላኖቹ በረራ ተመስጦ ቀርቶ ነበር ።

«እንግዲህ አደራ አይሮፕላኑ አዲሳባ ሲደርስ የቴሌቪዥን ሰዎች ሂደው ፊልሙን እንዲቀበሉ ስልክ እደውላለሁ» ብዬው እኔም መኪናዬን አስነስቼ በረርኩ ። በአምስት ሰዓት ተኩል ከአዲስ አበባ ከኔ ጋር ከመጡ ጋዜጠኞችና ከኤርትራ ክፍለ ሐገር የማስታወቂያና መርሐ ብሔር ሚኒስቴር ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ሠራተኛ ጋር ቢሮዬ ስብሰባ ነበረኝ ። አሥመራ መንገዶች ላይ ብዙ መኪናዎች አይታዩም ። በመሆኑም ነው መሰለኝ ፣ ነዋሪው ሕዝብ ዳር ይዞ የሚሄደን ነገር የረሳ ይመስላል ። ቢሆንም ቢሮዬ በጊዜ ደረስኩ ። የቀጠርኳቸው ሰዎች ገና በመምጣት ላይ ነበሩ ። ጓድ ጸጋዬ ኃይለ ማርያም ፣ በሁገአዘ ፖለቲካ መምሪያ የፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ ክፍል ኃላፊ የሚል በወርቅ ቀለም የተጻፈ ምልክት ቢሮዬ በር ላይ ተጸፎ ይታያል ።

«ረዛን..... መጀመሪያ አዲስ አበባ ከኢትዮጵያ ቴሌቪዥን ጋር ፣ ስልክ ቁጥር 12 39 74 አገናኝን ። ቀጥሎ ከክፍለ ሀገሩ ቴሌኮሙኒኬሽን ሥራ አስኪያጅ ጋር ። እሺ?» አልኳት ።

«ጥሮንቶ ። እሺ እምባር»

ረዛን ምንገረትአብ ጸሐፊዬ ናት ። አይጥ ትመስላለች ። ያለጠጉር ውበት የላትም ። ቆንጆ ፣ ጥቁርሃር የመሰለ ረጅም ጠጉር አላት ። አብዛኞዎቹ የአሥመራ ሴቶች ውበት ጠጉር ፣ ዓይንና ጥርሳቸው ነው ። አብዛኞዎቹ በእግር ቅርጽ የታደሉ አይደሉም ።

«አዲሳባ» አለች ረዛን ። «ሃሎ እ? ጸጋዬነኝ ጓድ ። ደህና ደርሰናል ፣ ፍየል ከመድረሷ ቅጠል መበጠሷ እንዲሉ ሥራም ጀምረናል ። የደወልኩትም ለዚሁ ነበር ። ፊልም ልኬአለሁ..... ዳሽ «ፋይቭ» አይሮፕላን ይዞ ይመጣል ። ከሁለት ሰዓት

በኋላ ቦሌ ሰው ልከህ እንዲወስድ አድርግ ፣ ዛሬ ማታ መታየት አለበት ። ቻው እምባር »

ወዲያውኑ የቴሌኮሙኒኬሽን ጥሪ መጣ ።

«ማን ልበል?..... እሺ ጓድ ። ጸጋዬ ኃይለማርያም እባላለሁ ። ከዚህ ካዲሱ የፖለቲካ መምሪያ ነው የምደውለው..... ደህና..... ደህና መጣን..... ጥሩ ። አሁን የፈለግሁዎት አንድ አስቸኳይ ስብሰባ መኖሩን ልነግርዎት ነበር..... አሁን..... ቦታው በፊት የሕዝብ ጎንነት የነበረው ሕንጻ ነው ። ከቤተ መንግሥት በስተጀርባ ። የመንግሥት ሠራተኞች ከበብ ፊት ለፊት ። ፖለቲካ መምሪያ ብለው ይምጡ— ጊዜ የለንም..... አሁን ።»

አነጋገሬ ሁሉ የባለሥልጣን አነጋገር ጠባይ መያዙ እኔኑ መልሶ አስገረመኝ ፣ መሆን አለበት ፣ አሁን ። የሚገርመው ነገር ደግሞ ሰው ሥልጣን ሲያሳዩት ይደነግጣል ። የሁገአዘ ፖለቲካ መምሪያ ።

ድንገት የቢሮዬ በር በኃይል ተከፈተ ። ደነገጥኩ ። ሰለሞን በትረጊዮርጊስ የኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ አገናኝ መኮንን ነበር ። ከጥቁር ፣ ብሩህ ፊቱ ላይ ሁልጊዜ የማይጠፋው ልባዊ ፈገግታው ባንድ ጊዜ ሰው ይወርራል ። ቁመቱ አጠር ፣ ሰውነቱ ፍርጥም ያለ ፣ ድካም የሚሉት ነገር ፊቱ ላይ የማይታይበት ሰው ነው ።

«ይህን ልሰጥህ ነበር የመጣሁት» አለኝ እየቸኮለ ። "መቼም ይጣደፋል ። ሁልጊዜ ይጣደፋል ። የጊዜን ውድነት ከሁኔታው ለመረዳት ይቻላል ። ሲያዩት ለሩጫ የተዘጋጀ ይመስላል ። የማይገኝበት ቦታ የለም ። ደግሞም የትም ቦታ የለም ። እንቆቅልሽ ።

«ምንድነው ልጄ?» አልኩት የሰጠኝን ጥራዞች በጥድፊያ እገላብጬ እየተመለከትኩ ።

«የሁገአዘ መምሪያዎች ድርጅታዊ መዋቅርና የሥራ መመሪያዎች ናቸው ። ይህን እንኳን ላንተ መንገር የለብኝም..... ግን..... ብቻ በምስጢር መያዝ አለባቸው ። አሁን የቀረን ነገር ቢኖር አላማዎቹን ተግባራዊ ማድረግ ነው ። ድርጊት» አለኝ ።

የወታደራዊ ዘመቻና እቅድ መምሪያ፣የወታደራዊ ፖለቲካ መምሪያ ፣ የኢኮኖሚ ልማት ዘመቻና እቅድ መምሪያ ፣ የሐገርና የሕዝብ ደህንነት ጥበቃ መምሪያ ፣ የኢንስፔክሽን መምሪያ ፣ የነበሬዎች ማደራጃና የግብርና ልማት መምሪያ (ገማግል) የሚሉ ጥራዞች ነበሩ ።

«ከመቸው ነው ይህ ሁሉ የተሠራው ባክህ?» አልኩት ።

«ከኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ ሁለተኛ መደበኛ ስብሰባ ጀምሮ ይህንኑ ስንሠራ ነው የከረምነው ። ካንድ ዓመት በላይ ፈጅቶብናል» በማለት መልስ ሰጠኝ ።

«ጥሩ ዝግጅት ነው...... እውነት.....»

«አዎ ጥሩ ዝግጅት ተደርጓል ። ግን ምን ያረጋል? ተግባር ላይ ስንደርስ እንዝረከረካለን ። በዕቅድ መሥራት አይሆንልንም ። ያዘው ጥለፈው ማለት ነው የሚቀናን ። እውነቱን ነው...... እስቲ የልደታችንን ፣ የሠርጋችንን ፣ የሞታችንን የኑሮአችንንና ያመጋገባችንን ሁኔታ አስበው ። ግብታዊነት ይበዛበታል ። በግብታዊ አሠራር እንደኛ ‘ጂንየስ’ የሆነ ሕዝብ ባለም ላይ ያለ አይመስለኝም ።

«ከግብታዊነት የምንላቀቅበት ጊዜ ነው የሚናፍቀኝ ። የሶሻሊዝም መሠረቱ እቅድ...... ፕላን...... ድርጅታዊና ማዕከላዊ አሠራር ነው ... ያለዚህ ሶሻሊስታዊ ሥርዓትና ግንባታ እንዴት ለማካሄድ እንደምንችል አይገባኝም» አለ ።

«እንማራለን ። ስምንት ዓመት ያንድ ሰው እድሜ አይደለም ። እኛ ባይሆንልን ልጆቻችን ይማሩ ይሆናል......»

«ልጆች ካፈሩን» አለ ስቆ ።

«እንዴት?»

«ዛሬ ለሚስቱ ማን ጊዜ አለው ብለህ ነው? በድናችን ነው ማታ ቤት የሚደርሰው ። እና ደግሞ ንዝንዛቸው ይባስ ። ደልቶን፣ጊዜ ተርፎን ፣ ሴት ስናባርር የምንውል ነው የሚመስላቸው። እንደ እናቴ አሳብ ሳይሆን እንደ ሚስቴ አውለኝ ብሎ መነሳት ትልቅ ጸሎት ነው ። ነጋ ጠባ ስብሰባ ። ጠዋት ስብሰባ ። ማታ ስብሰባ ። እኩሌሊት ደክሞህ ቤትህ ስትገባ ከሚስትህ ጋር ስብ

ሰባ ። ሕይወት የማያቋርጥ የስብሰባ ሂደት ሆናለች ። መቸ ጊዜ አግኝተን እንደምናመርት አይገባኝም» በማለት ቀለደና ቀጥሎ ፣

«ምን የጎደለህ ነገር አለ?» ብሎ ጠየቀኝ ።

«ምንም ። ሁሉም ነገር ጥሩ ነው ። ድርጅቱም ፣ ዝግጅቱም እንከን አይወጣለትም» አልኩት ።

ካንገት በላይ ምስጋና ሳይሆን ካንጀቴ ነበር ። ካዲስ አበባ ለመጣው ሰው ሁሉ እንደ የማዕረጉና እንደየኃላፊነቱ አመች መኖሪያ ቤት ፣ የተሟላ ቢሮ ፣ የግል ተሽከርካሪ ከነነዳጁ ፣ በሰምና በአድራሻ አደራጅቶና አዘጋጅቶ መጠበቅ በእውነት ቀላል ሥራ አይደለም።ሰለሞን ማን ሆነና ። ማለፊያ አሠሪ ነው ። ታዲያ በጅራፍ አይደለም ፣ በፈገግታ ሠርቶ ያሠራል ። አውቀዋለሁ ። ላንድ ሰው የሥራውን ግብ ከፍ ፣ ጊዜውን ደግሞ አጠር አድርገህ ከሰጠኸው የፈለገውን አከናውኖ ይቆይሀል የሚል ፈሊጥ አለው ።

«ይህን ሰሞን እንቅልፍ አልተኛሁም» አለኝ ።

የበቆሎ እሸት የሚመስለው ነጭ ጥርሱ ፣ የደስ ደስ ካለው ጥቁር ፊቱ ጋር ሲነጻጸር ይማርካል ።

«ግን የደከመህ አትመስልም» አልኩት ።

ሲያዩት አርፎ የተነሳ ሰው ነው የሚመስለው ፣ ሁልጊዜ ።

«ጥቁር ሰው ጉዳቱ ፊቱ ላይ ስለማይታይበት ይሆናል» አለኝ ፣ «ምን ባክህ አኩራፊውም በዝቶአል ።»

«ለምን?»

«ያዲሳባ ሰው ሁሉ ዓመሉን በጉያው እንደያዘ መጥቶ ነው እዚህ የተዘረገፈው ። ትንሹም ፣ ትልቁም የግል መኪና ፣ መኝታ፣ ክፍልና ቢሮ ይፈልጋል ። ለዚህ ሁሉ ሰው የግል መኪና ፣ የግል መኝታ ቤትና ቢሮ ከየት ልወልድ ነው? በዕውነት ላብድ ትንሽ ነው የቀረኝ ። እየሮጥኩ ነው ውሳኔ የምሰጠው» አለኝ ።

«አይዞአችን»

«ይሄ ዘመቻ አልፎ አይቼ ብቻ ።»

ሥራው የሁጎን ፡፡ ፖለቲካ መምሪያ ኃላፊነት ብቻ ሳይሆን ፣ የዘመቻው አጠቃላይ ዝግጅትና መስተንግዶ ፣ የትልቁ ጉባኤ ቅድመ ዝግጅትና የምጽዋ ፌስቲቫል ቅንብር ሁሉ እሱን የሚመለከቱ ነበሩ ። በእሱ ቦታ ባለመሆኔ ዕድሌን አመሰገንኩ ። ገሀነብ ውስጥ የምትራወጥ ነፍስ ያዞ ነበር የሚሮጠው ።

«የማያልፍ ነገር የለም ፣ አይዞህ» አልኩት ።

«ለኮንግሬሱና ለምጽዋ ፌስቲቫል ስንት ሰዎች ከመላ ኢትዮጵያ ተጋብዘው እንደሚመጡ ታውቃለህ?»

«ስንት ናቸው?»

«ወደ2115 ይሆናሉ ፣ አሁን እዚህ የሚገኙት ከ400 አያንሱም ። እየዞ ኧስቲ ይታይሃል ?»

«እ ቦይ..» አልኩ ።

አንድ ነገር ሲደንቀኝ እ ቦይ፣ ማለት ይቀናኛል ።

«ኮንግሬሱ ላይ 69 የሚሆኑ የመላ ኢትዮጵያ ሠርቶ አደሮች ተወካዮች ፣ የኤርትራ ክፍለ ሀገር የሀይማኖት መሪዎች ፣ የልዩ ልዩ ብሔረሰቦች አባሎች ንግግር ያደርጋሉ ። ይታየሀል ? ይህ ሁሉ የኛ ሃላፊነት ነው ።

«በዚህ ላይ ለሕዝብ የሚቀርቡትን ዘፈኖችና መዝሙሮች አስቀድሞ መገምገም ፣ ፖስተሮች ፣ በራሪ ጽሑፎችን ፣ ትንንሽ መጽሔቶችን ፣ ሥነ ጽሁፎችን መፈክሮችን ማዘጋጀት አለ ። ገሀነብ ውስጥ ነው ያለነው ። ቀልድ አይደለም» አለና በረጅሙ ተነፈሰ ።

«እንወጣዋለን» አልኩት ።

«እንዲህ ዓይነቱ መንፈስ ደስ ይለኛል ። ባሁኑ ጊዜ የሚያስጠላኝ ነገር ቢኖር ስለችግር መስማት ነው ። አንገቴ ድረስ ደርሶአል ። በተለይ የግል ችግር መስማት ያቅለሸልሸኛል ። የግል ጉዳያችንን ትተን ለጋራ ዓላማ ብንሮጥ እንዴት ጥሩ ነበር ። ይግረምህና የዚህ አገር ሰው አንድ አዲስ ድርጅት መጣ ሲሉት ቁርበት የሚያክል ማመልከቻውን ይዞ የሚሮጠው ወደዚያ ነው ። ለማንኛውም ነገር አንተ የፕሮፓጋንዳውንና የቅስቀሳውን ሥራ አጥብቀህ ያዝልኝ ። ሌላው ግድ የለም» አለኝ ።

አእምሮው ውስጥ ብዙ አሳቦች የሚተራመሱበት ይመስላል ። የተወሰነ ማስታወሻ ደብተር መያዝ አይወድም ። ባገኘው ቡጭቅጫቂ ወረቀት ላይ ማስታወሻ መጻፍ ያዘወትራል ። ጥሩነቱ የያዘውን አይረሳም ።

«የሚቻለኝን ሁሉ አደርጋለሁ» አልኩት ።

«ጥሩ ። እንዳልኩት ቀና አስተሳሰብ ደስ ይለኛል ። የሚያያበረታታኝም ይሄው ነው ። ሰው ሁሉ ምን እንደ ነካው አላውቅም ቀና ሆኖአል ። ሁሉም ላይ ለውጥ ይታያል ። ተአምር ነው ። ይህ ዘመቻ ብዙ ነገር ሳያስተምረን አይቀርም ። በነገራችን ላይ ስለ 'ጃሚንግ'ና ፣ ከዚህ ራዲዮ ለማስተላለፍ ስለምንችልበት ዘዴ አትርሳ ። ጓድ ሊቀ መንበር አጥብቀው ያሰቡበት ጉዳይ ነው.....»

«በዚሁ ጉዳይ ላይ ለመነጋገር አሁን እንሰበሰባለን» አልኩት ።

«ላንበሳ አይመትሩም ፣ ለብልህ አይነግሩም ። ደህና ይዘህል ቻው እምባር» ብሎኝ ተፈተለከ ።

አጅሬ ሠርቶልኝ ነበር የሄደው ። ሳይታወቀኝ ያላሸከመኝ ኃላፊነት አልነበረም ። ቢሆንም ኦልከፋኝም ። ከሰለሞን ጋር መሥራት ሁልጊዜ ደስ ይለኛል ። ጥሎብኝ እወደዋለሁ ። ቀናና ግልጽ ነው ። ቶሎ ነገር ይቆርጣል ። እንደ ጳጉሜ ዝናብ እኝኝ አይልም ። ይወስናል ። መቸም ፍርሀት የሚባል ነገር ከመዝገበ ቃላቱ ውስጥ የለም ። አብዮት እያካሄዱ ለነገ ማለት አይቻልም ፣ ልክም ይሁን ስሕተት መወሰን ያስፈልጋል ፣ ፍርዱን ለታሪክ መተው ነው ይላል ።

ታዲያ አንዳንድ ሰዎች ችኩል ነው ይሉታል ። ሌሎች ደግሞ ሥልጣን ይወዳል በማለት እንደ ጦር ይፈሩታል ። ያም ፣ ይሁን ይህ ፣ ወሳኝና ቆራጥ እስከ ሆነ ድረስ እኔ ምን ተዳዬ! እንዳልኩት ወሳኝና ቆራጥ ሰው ጥሎብኝ እወዳለሁ ። ሕይወት የማያቋርጥ የውሳኔና የቆራጥነት ሂደት አይደለች! ሰው ድንጋይ ኦይደል ። ወሳኝና ቆራጥ መሆን አለበት ። መወሰን ፣ የሰው ልጅ እጣ ፈንታ ነው..... ።

ስብሰባው ቀጠለ ። ቢሮዬ በሰው ተሞልቶአል ። የተከና ነቡ ሴቶችም ነበሩ ። ቤትም ሲገባ ክንብንብ የማይነሳበት አገር ። ጉድ ነው ።

«.....የመጣንበት አላማ ግልጽ ነው ። ምንም ድብቅ ነገር የለውም ። የምንደብቀውም ነገር የለም ። ከሰፊው ሕዝብ የሚደበቅ ነገር መኖር የለበትም ። ታሪክ ሠሪው እሱ ነውና ።

«ይህን ደጋግሜ የምናገረው የዘመቻውን ሕዝባዊ ባሕርይ ለማስገንዘብ ያህል ነው ። የኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ ይባላል ፣ ባጭሩ ሁገአዘ ።

«አላማው ፡ በዚህ ክፍለ ሀገር ላይ ላለፉት ሀያ ዓመታት ፣ እንደ ኮሶ ተጣብተው ፣ ሰፊውን የኤርትራ ሠርቶ አደር ሕዝብ ሠላም ሲነሱና ደሙን ሲመጡ የኖሩትን ተገንጣይ ወንበዴዎች ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ደምስሶ ፣ በእነሱ ምክንያት የወደቀውን ኢኮኖሚ መልሶ መገንባት ነው ።

«ጓዶች ፡ የመጀመሪያው ሥራችን ፣ ከዚች ሰዓት ጀምሮ ፣ የሁገአዘን የግንባታ ተልዕኮ ገጽታ አጉልቶ ማሳየት ይሆናል ። ምናልባት እንደ ሰማችሁትና እንደምታዩት ፡ ተገንጣይ ወንበዴዎች ፣ ካሁኑ ጠርነትና እልቂት ሊመጣባችሁ ነው በማለት ሠላማዊውን ሕዝብ ማሸበር ጀምረዋል ። በዚህ የተነሳ ገበያው እየተራቆተ ነው ። ስግብግብ ነጋዴዎችም በሁኔታው ተጠቅመው ሕዝቡን በመዝረፍና በማራቆት ላይ ይገኛሉ ።

«የተገንጣይ ወገኖች የቅርብ ዓላማ ሕዝቡን ማሸበር ሲሆን፣ የሩቅ ዓላማቸው ፡ ሕዝቡ ሕይወቱንና አብዮቱን አማሮ እንዲሸፍት ለማድረግ ነው ። የ1969 እና የ1970 ታሪክ በምንም ሁኔታ እይደገምም ። ታሪክ ራሱን አይደግምም ። የቅጥፈት ፕሮፓጋንዳቸውን ተቋቁመን በማክሸፍ ሕዝቡን ማረጋጋት አለብን ካሁን ጀምሮ ። በርዕሰ አንቀጾች ፣ በሐተታዎች ፣ በዜና ፡ በራዲዮና በቴሌቪዥን ፕሮግራሞች እና የጋዜጦችንም ሆነ የራዲዮ ፕሮግራሞቻችን ይዘት ሁሉ የዘመቻውን ባሕርይ ፡ ይዘትና ቅርጽ እንዲይዙ ሆነው እንደገና መገምገም አለባቸው ። ሪፖርቱ በሁለት ቀን ውስጥ እንዲደርሰኝ ያስፈልጋል ። የዘመቻውን ወታደራዊ ባሕርይና ገጽታ ድልድዩን የምን

ሻገረው ስንደርስበት ነወ እንደሚባለው ፣ ወደፊት በወቅቱ ተከታትለን እንገልጻለን ። እንዳልኩት ከሕዝቡ የምንደብቀው ነገር የለም ።

«ሳንጃ ባፈሙዝ ! ወደፊት ! ብእራችንን ማለቴ ነው ። እዚህ ላይ አንድ ጥንቃቄ ማድረግ አለብን ፡ ውጋው! ግደለው! አባረው! ግረፈው! ከማለት እንቆጠብ ። መቼም እንደምታውቁት የዚህ ክፍለ ሀገር ችግር ውስብስብ ነው ። ባል ፣ ሚስት ፣ ልጅ ፣ እህት ፣ አጎት ፣ አክስት ፣ እናት ፣ አባት በረሀ ያልሄደበት ቤተሰብ የለም ፡ የምናካሂደው ፕሮፓጋንዳ ሁሉንም በወል የሚጨፈጭፍ መሆን የለበትም — የዘመቻውን የመደብ ባሕርይና ገጽታ ሳንዘነጋ ። ጥያቄ አላችሁ?» በማለት የዘመቻውን ዓላማና ይዘት ባጭሩ ገለጽኩላቸው ። ቀልዴን ነው ። አጭር ገለጻ አልነበረም ። ብዙ ነገር ነው የተናገርኩት ። መቼም የፖለቲካ ውሣኔዎች ከሚሰጡበት መተላለፊያ ላይ ድንገት መገኘት ፣ ብዙ ስለሚያሳውቅ ነው መሰለኝ ፣ ሳይወዱ ብዙ ያናግራል ። በራስ ላይ ከፋኛ የመተማመን ስሜት ይፈጥራል ። ውሎ አድሮ እብሪት ማሳደሩ ይቀር ይሆን? በራሴ ላይ ያየሁት ነገር ጥሩ አዝማሚያ የያዘ አልመሰለኝም ። ካሁኑ ሰው ማናገር ሳይሆን ወደታች መናገር የጀመርኩ ኋላ ምን ልሆን? ሆ!ሆ! የሥልጣን አረቄ ራስ ላይ ከወጣ ኋላ አጉል ነው!

አንዱ እጁን አውጥቶ ፣ «ሙዚቃው ሁሉ አሳደው ፣ ግረፈው ፣ ግደለው ነው የሚለው ። ምን ልናረግ እንችላለን?» የሚል ጥያቄ አቀረበልኝ ።

«ጨርሶ የማያዘናጋ ከሆነ የሚያዝናና ሙዚቃ ለማቅረብ እንችላለን» አልኩት ።

«የሚያዝናኑ ዘፈኖች አሉ» አለኝ ።

«ታዲያስ?»

«ግን አብዛኛዎቹ የበረከትና የጺሐይቱ ዘፈኖች ናቸው»

«ከዛሬ ጀምር ይለቀቁ ። እነሱ ይዘኑ እንጂ እኛ ምን ቸገረን ። ይለቀቁ» የሚል ትእዛዝ ሰጠሁ ።

ሌላ ጥያቄ አልቀረበልኝም ። የተዘጋጁትን መፈክሮች ጓድ ሰለሞን በትረ ጊዮርጊስ ከሰጠኝ ፋይል ውስጥ አውጥቼ ሰጠኋቸው ። ሐያ መፈክሮች ነበሩ ።

«እሺ ጓዶች ፣ እነዚህን መፈክሮች ከዛሬ ጀምሮ በየሙያው እንጠቀምባቸዋለን ። መሪ ፖስተሮችና መዝሙሮችም ተዘጋጅተዋል ። ኋላ እንዲደርሷችሁ ይደረጋል» አልኳቸውና ቀጥዬም ፣ «የኛ መፈክር ደግሞ ፣ ቀናና ቀጥተኛ አስተሳሰብ ፣ ቀናና ቀጥተኛ ድርጊት መሆን አለበት ። የወደፊቱ ሰው ቀናና ቀጥተኛ ሰው ነው — ሶሻሊስት ሰው ቀናና ቀጥተኛ አስተሳሰብ ቀናና ቀጥተኛ ጋዜጠኞች ይፈልጋል ። አብዮታዊት ኢትዮጵያ ለ'ሲኒካል' ጋዜጠኞች ከእንግዲህ ቦታ የላትም» አልኳቸው ።

ግብታዊና ስሜታዊ መሆኔ መልሶ እኔን አሳቀኝ ። እኛ ኢትዮጵያውያን እንዲያው ደመ-ትኩስ መሆናችንን በራሴ ላይ አየሁት ።

«ይሄው ነው ጓዶች» አልኩ — «ይህ ታሪካዊ ዘመቻ ከእያንዳንዳችን ያለ የሌለ የፈጠራ ችሎታችንን ይጠይቃል ። መላ የፈጠራ ችሎታችንን ሳንቆጥብ መጠቀም አለብን ።

«ግን ከግላዊነት ፣ ከስሜታዊነትና ከግብታዊነት እንድንርቅ አደራ ። የማዕከላዊ አሠራር መርሆ መጠበቅና መከበር አለበት ፣ እሺ? ቻው ።»

የከፍለ ሀገሩ የማስታወቂና መርሐ ብሔር ሚኒስቴር ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ኃላፊ ፣ የከፍለ ሀገሩ የቴሌኮሙኒኬሽን ሥራ አስኪያጅና የአሥመራ ራዲዮ ጣቢያ ኃላፊ ወደኋላ እንዲቀሩ አድርጌ ሌሎችን አሰናበትኩ ። ሁሉም ለሥራ የነበረው ስሜትና ጉጉት ያስደስት ነበር ። ቀጥተኛ ሰዎች ፣ ቀጥተኛ ድርጊት ፣ ቀጥተኛ ውስጤ ይስቃል ልበል? ግን ከፍ ያለ ተስፋ አድሮብኝ ነበር ። ምናልባት ተሳስቼ ይሆናል ። ያብዛኛዎቹ አብዮታውያን ስህተት ብዙ ጊዜ የሚመነጨው ፣ የሰው ልጅ ባሕርይ በመሠረቱ ጥሩ ነው — ቀና ነው — ቀጥተኛ ነው ከሚለው አስተሳሰብ ነው ። ምናልባት ይሆናል ። ምናልባትም ላይሆን ይችላል ። አላውቅም ። እስከሁን ነገሩን አላረጋገጥኩም ።

«እሺ ጓዶች — ሦስታችሁ ልዩና አጣዳፊ ሥራ አለባችሁ ። ካሁኑ ደቂቃ ጀምሮ» አልኳቸው ።

የቴሌኮሙኒኬሽኑ ሰውዬ ለምን እንደተጠራ ግራ የገባው ይመስላል ። እንደ ዘሎ ረጅምና ግዙፍ ነው ። የራዲዮው ሰውዬ ደግሞ ባንጻሩ አጭር ፣ ቀይ ፣ ዓይነ ፈጣጣ ነው ። ዓይኑ ወደ ውጭ ስለሚጎለጎል ሲያዩት ሞኝ ይመስላል ። የቅርንጫፍ መሥሪያ ቤታችን ኃላፊ እንደ ሞኝ ዝም ብሎ ይስቃል ። ሁልጊዜ የሚያስቀው ነገር ምን እንደሆነ አይገባኝም ። ሰው ሁሉ አስቂኝ መስሎ ይታየው ይሆን? ራሰ በራና ጉንጫም ነው ።

«ጓድ!» አልኩት የራዲዮውን ሰውዬ — «ዛሬ ከቀትር በኋላ ጀምሮ ፣ ዛሬ ባይቻል ግን ከነገ ጧት ጀምሮ ፣ በምንም ሁኔታ የወንበዴ ራዲዮ ጣቢያ የሚያሠራጨው ፕሮግራም መዘጋት...... ኤ......ጃም መደረግ አለበት ።»

የሻዕቢያ ራዲዮ ፕሮግራም ሥርጭት ሰዓት ፣ ጣቢያው የሚጠቀምበትን ሞገድና ፍሪኩዌንሲ ከመጣልኝ የሚስጢር ፋይል ውስጥ አውጥቼ ሰጠሁት ።

ወደ ውጭ በሚጎለጎሉት ዓይኖቹ መረጃውን ተመለከተና ፣ «እንዴት?» አለኝ ።

«እንዴት ምን?»

የቴክኒክ ሰዎችን ዝንባሌ በመጠኑም ቢሆን አውቃለሁ ። አመል ሆኖባቸው አስቀድመው ይቻላል የሚሉት ነገር የለም ። ችግር መደርደር ይቀናቸዋል — እንደተቀሩት ሌሎች ፕሮፌሽናሎች ችግር የሚያደሩ ኤክስፐርቶች ።

«በቂ ቴክኒሻኖች የሉንም......»

«መረባረብ ነው......»

«ትራንስሚተሩም ሎድ ሲበዛበት ሊቃጠል ይችላል......»

«እንዳይቃጠል መንከባከብ......»

«በዚህ ላይ ደሞ በኮምቢሽታቶ ወደ ትራክ ቢ ቴክኒሻኖችን የሚያመላልስ በቂ ሰርቪስ የለም ። ትራክ ቢ ከዚህ ሰባት ኪሎ ሜትር ነው ። ከከተማ ውጭ ስለሆነ ከመሸ በኋላ ወደ ከተማ መግባት አይቻልም ።»

«ጓድ — ስለሰርቪስ ካለቃህ ጋር ተነጋገርበት ። ካስፈለገም እዚያው ማደር ፣ ሌላ አማራጭ የለም ። የሻዕቢያ ራዲዮ ጣቢያ

ቀጣፊ ምላስ መቆረጥ አለበት ። እንዴት እንደምታያርገው የኔ ጉዳይ አይደለም ። ውሳኔውን ተግባራዊ ማድረግ ያንተ ፈንታ ነው ። ኤክስፐርቱ አንተ ነህ ። እኔ አይደለሁም ። ሥራው በምንም ሁኔታ መሠራት አለበት ። ተግባባን ጓድ?» አልኩት ።

ፈጣጣ ዓይኖቹ የዛሰውን ወደ ውጭ ተንለጎሉ ። እብድ ነው ወይስ ጅል? የሚል ይመስላል ። እርግጠኛ ነኝ ። ይህን ነበር በልቡ የሚለው ። ቴክኒሻኖችን አውቃቸዋለሁ ብያለሁ ። በእነሱ ዓይን ሌላው ሁሉ ሰብድና ቂል ነው ። ምናልባት ልክ ሊሆኑ ይችላሉ ። የምናጠልቀው የሙያ መነጽራችን ጉድለት አንዳንዴ ወይም ብዙ ጊዜ እውነቱን አጣሞ ያሳያል — ሙያዊ በሽታ!

ወደ ቴሌ ሥራ አስኪያጅ ዞር ብዬ ፣ «ጓድ ፣ ከሥራ ላይ ስለጠራሁዎት ይቅርታ እለምናለሁ ። ግን ሥራው በጣም አጣዳፊ ስለሆነ ነው» አልኩት ።

የማስታወሻ ደብተሩን እያዘጋጀ ፣ «ምንም አይደለም ። ምን ነበር?» አለኝ

ደንበኛ ቢሮክራት ነው ፤ ወይም መሰለኝ—ግዙፍና ስሜት አልባ እንደቢሮክራሲ ። ማን ነህ አንተ ለመሆኑ? የሚል ይመስላል አፍ አውጥቶ ባይጠይቅም ።

«አዎ ፣ አንድ ትልቅ ጉባዔ እዚህ ይደረጋል ። የጉባዔውን ሂደት ከዚህ በራዲዮ ለመላ ኢትዮጵያ እንድናሰማ ይፈለጋል ...»

«እና?» አለኝ ቅንድቦቹን ከፍ ፣ ዝቅ አድርጎ ።

«እና ቤተ መንግሥት ካለው የትንሣኤ አዳራሽና በኛ ስቱዲዮ መካከል 'ኬብልና' ሌላም አስፈላጊ ነገር ሁሉ እንዲዘረጋ ነው ....።

«መቼ?» አለኝ ።

«ባምስት ቀን ውስጥ።ባብዮት አደባባይና በሳባ ስታዲዮምም ተመሳሳይ ሥራ መሠራት አለበት ።»

እንደገና ቅንድቦቹን ከፍ ፣ ዝቅ አደረገ ። ምጸታዊ ፈገግታ ጥቁር ፣ ረጂም ፊቱ ላይ ይታያል ። ረጂም ፊቱ የባስ ጉትት ረዘመ ።

«ትእዛዙ በጽሁፍ ቢሆን ጥሩ ነበር» አለኝ ።

«አሁን ለቢሮክራሲ ጊዜ የለንም ጓድ ። ዘመቻ በማካሄድ ላይ ነው ያለነው» አልኩት በንዴት ።

በዚህ በኩል ክርክሩ አላዋጣ ስላለው ነው መሰለኝ ነገሩን በማዞር ፣ «ሥራው መቻሉም'ኮ ገና በውል የታወቀ አይደለም» አለኝ ።

«መቻል አለበት ። የማይቻልበት ምክንያት የለም ። ሂደቱን የተገላቢጦሽ ማድረግ ነው» ከማለት ሌላ የምለው ነገር አልነበረኝም ።

«እንዴት? ያዲሳባ ራዲዮ ጣቢያ ከዚህ የሚተላለፈውን ፕሮግራም ተቀብሎ 'ሪሌይ' እንዲያደርግ ነው እንዴ?» — የማስታወቂያ ሚኒስቴሩ ሰው ነበር ። እንደ እሱ ድዱን ገልፍጦ እየሳቀ የሚናገር ሰው አላየሁም ።

«አዎ — ጓድ ። ምናልባት ለሦስትና አራት ቀኖች ከዚህ የሚተላለፈውን ማንኛውንም ነገር እየተቀበለ 'ሪሌይ' እንዲያደርግ ነው የሚፈለገው ። ቀኑን ሙሉ — ለሦስትና አራት ቀኖች» ካልኩት በኋላ በተጨማሪ ፣ «ከዛሬ ጀምሮ ምናልባት ለጥቂት ወሮች አሥመራ ዋና ከተማችን ሆናለች ። ዘመቻውን በሚመለከት አሥመራ ናት የውሣኔ ማዕከል ተግባባን? በነገራችን ላይ 'የጃሚንጉንና' የሪሌይን ሥራ ተከታትለህ ማስፈጸም ያንተ ኃላፊነት ነው ። የጃሚንጉን ሥራ በነገው ዕለት የሪሌቶን ባምስት ቀን ። ይኸው ነው ጓዶች» አልኳቸው ጮህ ብዬ ።

ድምጼም የባለሥልጣን ድምጽ ነበር ። የምጠቀምበትም ዘዴ የለየለት የባለሥልጣን ዘዴ ነበር ። መቸም ኃላፊነትን ቶሎ ብሎ ወደ ታች መወርወር የተለመደ ዘዴ ሆኗል ። እኔም እየተካኩት ሳይሆን ይቀራል? ደግሞ የፍጥነቱ!

ስልኬ ጮኸ ። ሦስት ስልኮች ተደርድረዋል ። የትኛውን እንደማነሳ ግር አለኝ ፣ የውስጥ ስልኬ ነበር ።

«ሀሎ?»

«ሰሎሞን ነኝ....»

«እሺ ጓድ....»

«ለምሳ አልሄድክም እንዴ?»

የእጅ ሰዓቴን ተመለከትኩ ። ሰባት ሰዓት አልፎአል ። አልራበኝም ። ለማንኛውም ነገር በተወሰነ ሰዓት የመመገብ ልምድ የለኝም ። የጋዜጠኞች ልምድ ነው እንዳልል አንዳንድ ሆዳሞች አይታጡም ።

«ቀስ በል» ሲል ለራሱ የማይጠቀምበትን ምክር መከረኝና፣ «አሁን የደወልኩት ልክ በስምንት ሰዓት ጠቅላላ ስብሰባ መኖሩን ልነግርህ ነው ።» አለኝ ።

«የት ነው ቦታው?»

«ቤተ መንግሥት ። ጓድ ሊቀ መንበር ቢሮ ። ልክ በስምንት ሰዓት እ? ቻው.....»

ስልኩን አኖርኩ ።

«ጓድ አንድ ነገር ግልጽ አልሆነልኝም» አለኝ የክፍለ ሀገሩ ማስታወቂያ ሚኒስቴር ሰውዬ ።

«ምን?»

«የዚህ የሁገአዘ ፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ ክፍልና የኛ መሥሪያ ቤት የሥራ ግንኙነት ግልጽ እንዲሆንልኝ ፈልጌ ነው» አለኝ።

በሌላ አነጋገር አንተ ማን ነህ? ነበር ያለኝ ። ልክ ነው ። በእሱ ቤት ማንም ምንም አይደለሁም ። እሱ የክፍለ ሀገሩ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት — መለስተኛ የማስታወቂያና መርሐ ብሔር ሚኒስቴር የበላይ ኃላፊ ነው ። እኔ የኢትዮጵያ ቴሌቪዥን መምሪያ የዋና ክፍል ኃላፊ ነኝ ። እንዴት ብዬ ሽቅብ ይየኝ? ግድ የለም ። ነገሩን ከራሴ አንጻር በግል የማየቱን ጉዳይ ወደ ጎንትቼ ፣ «አዎ ጓድ ፣ ጥሩ ጥያቄ ነው ። ከኢሠፓአኮ ፣ ከወታደራዊ ክፍል ፣ ከማስታወቂያ ሚኒስቴርና ከሌሎችም መሥሪያ ቤቶች የተውጣጡ ብዙ ጋዜጠኞች ፣ ፎቶግራፍና ፊልም አንሺዎች እዚህ መጥተዋል ። ሁገአዘ የራሱ ፖለቲካ መምሪያና በዚህ መምሪያ ሥር የሚገኝ የፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ ክፍል ይኖረዋል ።

«የሁገአዘ ፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ ክፍል ደግሞ በሥሩ የዜና ፣ የሐተታ ፣ የራዲዮና የቴሌቪዥን ንዑስ ክፍሎች ይኖሩታል ። ድርጅታዊ መዋቅሩ — የሥራ መመሪያው ከነጊዜ ቻርቱ ፣ እንዲሁም የሥራው ቅደም ተከተል — ስትራተጂውና ታክቲኩ

በሁለት ፣ ሦስት ቀን ውስጥ ተዘጋጅቶ ይሰጥሀል ። ሁገአዘን በሚመለከት ስለሚተላለፈው ማንኛውም ፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ የሚሰጠው መመሪያ ከዚህ ይሆናል ። ተግባባን ጓድ?» አልኩት።

«ደህና»

«ምን ቅር ያለህ ነገር አለ?»

«ምንም ።»

«ጥሩ ። ግን..... አዎ..... ካዲሳባ የመጣን ሰዎች የናንተን ሥራ ለማገዝ.....እ..... ለማጠናከር ነው እንጂ እናንተን ለመተካት ወይም ሥራችሁን ለመሻማት እንዳልሆነ በግልጽ መታወቅ አለበት ። እና ካሁኑ ሥራችንን በቀና መንፈስና ጥሩ ቅንጅት ካልጀመርነው ኋላ በኃላፊነት ያስጠይቀናል ።» አልኩ ቃላቴን እኝክ እያደረግሁ ። በዚሁ ንግግሩን አላቆምኩም ። ቀጥዬ ፣ «ከመሐል ሀገር ለዚህ ዘመቻ የመጣን ሰዎች ስለ ኤርትራ ክፍለ ሀገር ችግርና መፍትሔ ይበልጥ እናውቃለን ፣ ላብዮቱ ይበልጥ እንቆረቆራለን ወይም ለተያያዝነው ቀይ ኮከብ ዘመቻ መሳካት የበለጠ እናስባለን የሚል መንፈስ ያለን አይመስለኝም ። ካለ ስህተት ነው ። ካሁኑ መታረም አለበት ። ነገር የሚያበላሸውም እንዲህ ዓይነቱ ዝንባሌና አስተሳሰብ ነው ። መፍትሔ እናገኛለን ብለን የባሰ ችግር እንዳንፈጥር መጠንቀቅ ያስፈልጋል ። ፈረንጆች እንደሚሉት ፣ የመፍትሔ እንጂ የችግር ፈርጅ ለመሆን አልመጣንም ። በቂ ችግር ፈጣሪዎች አሉ ። ተጨማሪ አያስፈልገንም ።

«በነገራችን ላይ..... ሳልረሳው..... የኅበረትና የኢትዮጵያ ጋዜጦች ሥርጭት ቁጥር ከፍ ማለት አለበት ። ስለገንዘብ አትስጋ ። እና ደግሞ ባማርኛና በትግርኛ የ45 ደቂቃ ፕሮግራሞች ጠዋት ፣ ጠዋት — ካሥራ ሁለት ተኩል እስከ ሁለት — እንጀምራለን ። ባምስት ቀን ውስጥ ። የፕሮግራሞቹ ቅርጽና ይዘት እንደሁኔታው የሚያወላዳ ዓይነት ቢሆን ጥሩ ነው ። ይኸም ያንተ ኃላፊነት ነው ። አምስት ቀን ። መልካም ሥራ» በማለት ሸኘኋቸው ።

አምስት ቀኖች ። ደስተኛ ሰዎች አልነበሩም ። እኔም አልነበርኩም ። ጨካኝ እንኳን አይደለሁም ። ግን ሥራው መሠራት

አለበት ። ምን ምርጫ ይኖራል? ሕይወት የግዴታዎች ሰንሰለት ናት ። ኃላፊነት ያስጨክናል መሰለኝ ። ለማንኛውም ነገር ብዙ ነበር የተናገርኩት ። ንግግር! ንግግር! ንግግር! የጊዜያችን ምልክት ። አንዳንድ ሰዎች ሶሻሊዝምን ከንግግር ጋር ማያያዝ ሳይኾምሩ አልቀሩም ። ብዙ ንግግር ትንሽ ሥራ ። የለም ። ሌሎች ደግሞ ከስብሰባ ጋር ያያይዙታል ። ስብሰባ! ስብሰባ! ስብሰባ! ግምገማ! ግምገማ! ግምገማ! ብዙ ስብሰባ ። ብዙ ግምገማ ትንሽ ውጤት ። ሌሎች ደግሞ ከመፈክሮች ጋር ሳያያይዙት አይቀሩም ። መፈክር ፣ መፈክር ፣ መፈክር ፣ ደግሞ በዚህ ላይ የመጣደፋችን ፣ የመቸኮላችን ፣ የሩጫችን ነገር! አይጣል ነው ። ድርጊት! ለመሞት ጊዜ የለም ። ለማረፍ — ለማፍቀር ጊዜ የለም ። አብዮት! ልጆችዋን ትበላለች አሉ? ከውጭ የታዘዙት ካሜራዎች ጉዳይ አሳ ሰበኝ ። ትንሽ ጸሎት በልቤ አደረስኩ ።

ተነስቼ ወደ ስበሰባ አዳራሽ ሮጥኩ......

ድኅረ ቀትረ

አዳራሹ በሰው ተሞልቷል ። ሁሉም እንደ ፕሮቶኮሉ ነበር የተቀመጠው — በተዋረድ ። ስም ስማችንን የያዘ ካርድ ከፊት ፊታችን ተቀምጧል ። ስሜ የተጻፈበትን ካርድ አይቼ ተቀመጥኩ ። የተያዘልኝ ቦታ የመጨረሻው ወንበር ነበር ። 'ቀይ ኮከብ' ዓርማ ያለበት የሁገአዘ ልዩ ማስታወሻ ደብተር ከያንዳንዳችን ፊት ጠረጴዛ ላይ ተደርድሮአል ። የሚያጨስ የለም ። ከረባት ያላሰረ ሰው የለም ። ሁሉም እንደ አቅሙ ታንቋል ። ለውጥ ይታያል ። መጎፈር — ጢም ማስረዘም — አለከራ ባት ደረት ገልብጦ ሽጉጥ አገንድሮ መጎማለል — አለመበጠር ፣ አለመታጠብ — ፕሮቶኮል አለመጠበቅና አለመከባበር ፣ እጅ ጉርድ ካኪ ኮት አጥልቆ መንጦልጦል ፣ እንደ አብዮተኛነት የሚታይበት ጊዜ ያከተመ ይመስላል ። ሥነ ሥርዓት ሰፍኗል ። አብዮት ተቀልብሷል የሚል ይጠፋ ይሆን! መቸም ሥርዓተ አልበኛነት የሚናፍቃቸው አንዳንድ ሰዎች አይታጡም ።

በትልቁ የተሠራ የሁገአዘ ድርጅታዊ መዋቅር ቻርት ተዘርግቷል ። ሌሎችም ብዙ ቻርቶችና የጊዜ ዕቅዶች ተዘርግተው ይታያሉ ። እውነትም ዝግጅቱ ብዙ ጊዜና ጥረት ሳይጠይቅ አል

ቀረም አልኩ በልቤ ። ዝርዝር ነገሮች ሳይቀሩ የታሰበባቸው ይመስላል ። ወደ ስብሰባው አዳራሽ የሚያስገባው በር ድንገት ተከፈተ ። ጓድ ሊቀ መንበር መጡ ። ሁሉም ከመቀመጫው አንድ ላይ ሲነሳ ትርምስ ተፈጠረ ።

«እንደምን ዋላችሁ ጓዶች ። ቁጭ በሉ ። ቁጭ በሉ» በማለት እንዳንቆም ቶሎ ብለው ተቀመጡ ። ጥቁር ባለሸንትር ልብስ ፣ ውሀ ሰማያዊ ሸሚዝ ፣ መሠረቱ ነጭ ሆኖ ጥቁር ጥለቶች ጣል ጣል ካሉበት ከራባት ጋር ለብሰዋል ። ፈገግታቸው ሞቅ ብሏል ። ደስ ያላቸው ይመስላሉ ። ያለቃህን ፊት አይተህ እደር! የሚሉት ፈሊጥ ትዝ አለኝ ። ሁሉም ፈገግ ብሎአል ። እኔም ፈገግ አልኩ ። በሥልጣን አካባቢ ያሉ ሰዎች አንድ ዓይነት ባሕል ወይም ልምድ ይመሠርታሉ ልበል!

የንስር ዓይኖች የሚመስሉት የሰውዬው ዓይኖች ከጉድጓዶቻቸው ውስጥ ወዲህና ወዲያ ማለት ጀመሩ ። ትሕትናቸው አይበገሬ መንፈሳቸውንና ቆራጥነታቸውን ይደብቃል ። ሰውዬው— እሳትና ውሀ ፣ የበግ ግልገልና ጥቁር ነብር ሁሉም አንድ ላይ ። ሲያዩዋቸው በሰው ላይ የሆነ እምነት ያሳድራሉ ።

«ጓድ ሊቀ መንበር ፣ ልንጀምር እንችላለን» የሁገአዘ ዋና ጸሐፊ ነበሩ የተናገሩት ። ክብ ፊታቸው ፣ ጥርሳቸው ፣ ዓይኖቻቸው ከራስ መላጣቸው ጋር የልብና የአእምሮ ንጽሕናና ሐቀኛነት ሳቅ አንድ ላይ የሚስቁ ይመስላሉ ። ሲናገሩም ያስቃሉ ። ፊደላትን ፣ በተለይም እንደ ሁ ፣ ብ ፣ ጓ እና የመሳሰሉትን አያጠብቁም ።'ን' ፊደልን ደግሞ የትም ነው አምጥተው የሚደነቅሯት ። 'ታዕታይ — ላዕላይ — ድኅረ — ማለት ከጀመራችሁ ወዲህ አማርኛ ሊገባኝ ጀምሮአል» ይላሉ ። መቸም ቀልድ አያጡም ። አንድ ጊዜ የተናገሩት ቀልድ ትዝ ይለኛል «አንድ አዛውንቷ ነበሩ ትርፍ ገዛ...ቤት ፣ ቤት ተወርሶባቸዋል ። በ68 ቀበሌን ሄደው ሲመዘገቡ ስድሳ ዓመቴ ነው ብለው ነበር ። በ74 እንደገና ሲመዘገቡ ዕድሜአቸው ሲጠየቁ ጊዜን አሁንም 60 ዓመት ብለው ተዛረቡ...... ተናገሩ ። የቀበሌውን ሹም ስድስቱን ዓመት ወዴት አስቀሩት አባቴ? በ68 ሲመዘገቡም 60 ዓመቴ ነው ብለው ነበር ሲላቸውን ጊዜ 'ስድስቱን ዓመት አትቁጠርብኝ ልጄ አልኖርኩትም' አሉ ይበሀል .... ይባላል ።»

ስቀው ማሳቅ ይወዳሉ ። እይ አለባበስ! አለባበስ መቸም ማንም ዘንድ የለም ። ዘወትር ቂቅ እንዳሉ ነው ። ከራስ ጠጉራቸው እስከ እግር ጥፍራቸው ። ጠጉር እንኳን የላቸውም ። «እግር ከሚበዛበት መንገድ ላይ ሳር አይበቅልም» ይላሉ በራሳቸው ላይ ሲቀልዱ ። በራስ ላይ መቀለድ መቻል ጺጋ ነው ። ብዙዎቻችን እንዲህ ዓይነቱን ጺጋ ከፉ ዕድል ሆኖ አል ታደልንም ። ዕድሜአቸው ይህን ያህል አይደለም ። ግፋ ቢል ከሀምሳ አይበልጡም ። ግን ፤ በመንፈስ ከማንኛውም ወጣት ይበልጥ ወጣት ናቸው ። ወጣትነት በዕድሜ ብቻ መች ሆነ የሚለካው? ያለን መንፈስም ከቁጥር ይገባል ። ሁሉንም 'ነትስ' ነው የሚሉት ። ለእሳቸው ሁሉም 'ነትስ!' ነው ። ጣፋጭ ነትስ!

የስብሰባው አጀንዳ ለሁሉም ታድሎ ነበር ።

«ጓዶች ፤ የዛሬው ስብሰባችን ዓላማ ፤ የኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻችንን አጠቃላይ ቅር ጽና ይዘት በሚገባ ተረድተን ስናበቃ በየግንባራችን የተደቀን ውን ታሪካዊ ሥራ ዛሬ ፤ ነገ ሳንል ለመጀመር እንድንችል ለማ ድረግ ነው» በማለት ንግግራቸውን ጀመሩ ።

'ይህ ቀይ ኮከብ' በሚል ስያሜ ከእንግዲህ የሚታወቀው ታሪካዊ ዘመቻችን ተቆምንለት የመደብ ትግል አካል እንደመሆኑ ማኅበራዊ ፤ ባሕላዊ ፤ ኢኮኖሚያዊ ፖለቲካዊና ወታደራዊ ገጽ ታዎችና ይዘቶች አሉት ። ይህ ብሔራዊ እና አብዮታዊ ዘመቻችን ዋናው ባሕርይ ሕዝባዊነቱ ነው ።

«ቀደም ሲል ኪታደላችሁት ድርጅታዊ መዋቅርና ሥራ መመሪያ ለመረዳት እንደሚቻለው (ሁላችሁም እንደደረሳችሁ ተስፋ አደርጋለሁ)» ከትንሽ ቆይታ በኋላ «የዘመቻው ዓላማ ፤ ይህን ሰሜናዊ ክፍለ ሀገራችንንና በዚህ ክፍለ ሀገር የሚገኘውን ሠርቶ አደር ሕዝብ ፤ በዚህ አካባቢ የኢምፔሪያሊዝም አለኝታ ከሆኑት ከታሪክ አተላዎች ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ነጻ እያወ ጣን ፤ ከጠመንጃ አፈሙዝ ግብግብ ጎን ለጎን ማኅበራዊ ፤ ባሕላዊ ፡ ፖለቲካዊና ኢኮኖሚያዊ ግንባታ ሥራዎች በማካሄድ ፤ የክፍለ ሀገሩ ሠርቶ አደር ሕዝብ እንደተቀሩት የኢትዮጵያ ሠርቶ አደሮች የአብዮታችን ፍሬ ቀማሽና ተቋዳሽ ብቻ ሳይ

ሆን ፤ ራሱም ላብዮት ሂደትና ጥንካሬ አስተዋጽኦ እንዲያደርግ ነው ።

«የቀይ ኮከብ ዘመቻችን ሦስት አበይት ምዕራፎች ይኖሩ ታል ። አንደኛው ምዕራፍ ለዘመቻው የሚያስፈልጉትን ሁ ጠቃ ላይ ጥናቶችና ዝግጅቶች ማድረግ ነበር ። አጠቃላይ ጥናቱና ዝግጅቱ አልቆ ይኸው ዛሬ እዚህ ደርሰናል ። ሁ ሁን የቀረን ሥራ ዘመቻውን ማብሰር ሲሆን ለዚህም አስፈላጊው መድረክ እየተ ዘጋጀ ነው ። በቅርቡ አንድ ታላቅ ጉባኤ ይደረጋል ። እንዲሁም ከጉባዔው ጋር የተያያዘ አንድ ታላቅ የምጽዋ ፌስቲቫል ። ሁለ ተኛው ምዕራፍ የጦር ሜዳውን ፍልሚያ መጀመርና የፈረሱትን የኢኮኖሚ አውታሮች መልሶ ማቋቋም ይሆናል ። ሦስተኛው ምዕራፍ ነጻ በሚወጡትና በተቀሩትም ሥፍራዎች ሁሉ የክፍለ ሀገሩን ምዝብር ገበሬዎች ማንቃት ፤ ማደራጀትና ማስታጠቅ ይሆናል ። ወሳኙ ነገር ድርጅት ነው ። እና የመጨረሻ ግባችን ግንጣዮችን ማንበርከክ ብቻ አይደለም ። የሩቅ ግባችን በዚች ምድር ሶሻሊዝምን መገንባት ነው ።

«ጓዶች! ዛሬ በዚች ሰዓትና ሥፍራ የምንገባው ቃል ቀላል አይደለም ። ነገ ፡ ታሪክና የኢትዮጵያ ሰፊ ሕዝብ ይጠይቀናል ። ይህን ስል ፤ ሐያ ዓመት ሙሉ ሲደራጅና ሲታጠቅ የቆየውን የወንበዴ መንጋ ከዚች ገጸ ምድር ጨርሶ እናጠፋለን ማለቴ አይ ደለም ። አከርካሪታቸውን ለመስበር እንደምንችል ግን ጥርጣሬ የለኝም ።

«ዛሬ የአብዮታችን አለኝታ ፣ ጋሻና መከታ የሆነው አብ ዮታዊ ሠራዊታችን ከምን ጊዜውም ይበልጥ ተደራጅቷል ፣ ታጥቋል ። ብሔራዊና አብዮታዊ ተልዕኮውን ያውቃል ። ቤቱ ፣ ንብረቱ ፣ ምቾቱ ሳይል ፡ በቀበሮ ጉድጓዶች ተወስኖ በቆራጥ ነት ይዋጋል ፤ በየደቂቃው ከጠላት ጋር ጉሮሮ ለጉሮሮ እየተናነቀ ይዋደቃል ። ይህ በኢትዮጵያ ውድ ወጣት ልጆች የተገነባው ሠራዊታችን የሚጠይቀው ዋጋ ፤ ከአብዮቱና ከብሔራዊ አንድ ነቱ ሌላ ነገር የለም ። እዚህ በምትቆዩበት ጊዜ ኑሮ አይመቻችሁ ይሆናል ። ግን ማሰብ ያለባችሁ በቀበሮ ጉድጓድ የሚኖረውን አብ ዮታዊ ሠራዊታችንን ነው ። » በማለት ለጊዜው ንግግራቸውን ገታ አደረጉ ።

ሌሎችን እንጃ እኔን ስሜት ያዘኝ ። መላ ሰውነቴን ነዘረኝ ። እንባዬም መጥቶ ይተናነቀኝ ጀመር ። በንግግራቸው ከመመሰጤ የተነሳ ማስታወሻ መውሰድ ካቆምኩ ቆይቻለሁ ። ሰውዬው ያለምንም ማስታወሻ በቃል ሲናገሩ ቃላት እንዴት እንደሚፈልቁላቸውና አሳብ እንዴት እንደሚሳካላቸው ሁልጊዜ ይደንቀኛል ። የተጻፈ ንግግር ከማንበብ ምናለ ሁልጊዜ በቃል ቢናገሩ? እላለሁ ። ሰውየው በቃላቸው ሲናገሩ ማንነታቸው በውል ይታያል ፣ ይሰባል እና ስሜት ይቀሰቅሳል ። ምን ዓይነት ግሩም ተሰጥኦ! አንድ ጊዜ በ1969 አንድ ሚኒስትር ፣ «ምናለ እኚህ ሰው የሚያነቡትን ንግግር ትተው በቃል እንዲናገሩ ብታደርጓቸው? በቃል ሲናገሩ ችግሩም ሆነ ተስፋው በይበልጥ ይሰማኛል ፤ ይታየኛል ። ጥቁር ዕንቁ ናቸው» ብሎ ሲናገር የሰማሁት ትዝ ይለኛል ። ያ ሚኒስትር አሁን ባገር የለም ።

ጉባዔ ሲመሩ ብዙ ጊዜ አይቻቸዋለሁ ። ሁሉም የሚናገረውን በታላቅ እርጋታና ትእግሥት የማድመጥ ጥሩ ተሰጥኦ አላቸው ። እንደሚመስለኝ በማዳመጥ ነው ብዙ ነገር ባጭር ጊዜ ውስጥ ሊማሩ የቻሉት ። የሰውን አሳብ መስማት አይሰለቻቸውም ። እና የሚመሩትን ጉባዔ ጠቅላላ ሂደት የማሰባሰብና ለውሳኔ የሚያበቃ አሳብ የማቅረብ ችሎታቸው ብዙውን ጊዜ ያስገርመኛል ። ፍሬነገር ብልቶችን ለይቶ የማውጣት ግሩም ተሰጥኦ አላቸው ። አስተሳሰባቸው ሁልጊዜ ቀጥተኛና ግልጽ ነው ።

በሚሰጡት ቀጥተኛና ግልጽ ትንታኔ የኢኮኖሚ ሊቃውንትንና ሌሎች ኤክስፐርቶችን ያስንቃሉ ። ወደኋላ የሚሉት ወይም የሚደብቁት ነገር የለም ። ሐቁን ፍርጥ ያደርጋሉ ።

እኔ እንዳየሁት ሌላም ተሰጥኦ አላቸው ። ደከመኝ የሚል ቃል ቋንቋቸው ውስጥ የለም ። ሥራ ያዝናናቸው እንደሆን አላውቅም ፤ ግን ይሠራሉ ። ለትንሹም ለትልቁም ነገር እኩል ዝግጅት ያደርጋሉ ። አንዳንዴ ሳስብ በዝርዝር ጉዳዮች ተውጠው እንዳይቀሩ እሰጋለሁ ። በሶማሌ ጦርነት ጊዜ ጥይት ሲቆጥሩ አይቼ ፤ ደከመኝ የማይል ፤ ካስፈለገ ሀያ አራት ሰዓት ለመሥራት ፈቃደኛ የሆነ እንዲህ ያለ ወጣት መሪ ይዘን ፤ ሁላችንም እንደ እሱ ብንሠራ ይህችን ውብ ፤ ግን አሳዛኝ አገር የትና የት ልናደርሳት በቻልን ነበር የሚል አሳብ አደረብኝ ። ግን ብዙዎቻችን

ሥራ ሙቾ ሆነ የሚቀናን ። ሌላውን ማጋፈጥና ለሚደርሰው ጥፋት ተጠያቂ ማድረግ እንጂ! ያገር ጉዳይ የአንድ ወይም ጥቂት ሰዎች ጉዳይ ሊሆንም አይችልም ።

ሰውየው ንግግራቸውን ቀጠሉ — «ያለ ዕድል ሆኖ ባንድ እጅ ውጊያ ፣ በሌላ እጅ የግንባታ ሥራ ማካሄድ እስካሁን እጣ ፈንታችን ሆኖ ቆይቷል ። ቢሆንም የተነሳንበት ዓላማ በዚች ምድር ሶሻሊስታዊ ሥርዓት ለመገንባት ነውና የተጠየቀውን ማንኛውንም መስዋዕትነት እንከፍላለን ።

«ይህን ዘመቻ ለማቀድና ለማዘጋጀት ካንድ ዓመት በላይ ጊዜ ፈጅቶብናል ። ምናልባትም ከፍተኛ ጊዜና መረባረብ የጠየቀን ዘመቻ ቢኖር ይኸኛው ነው ። ከዚህ ቀደም ካካሄድናቸው ዘመቻዎች ያገኘናቸውን ልምዶች መሠረት አድርገን ነው የተነሳነው ። ከዚህኛውም እንማራለን ። አብዮት ለዘላለም የማይዘጋ ትምህርት ቤት ነው ።

አንዳንድ ሰው ማጨብጨብ ልማድ ሆኖበታልና ፣ ከመካከላችን አንዱ ሲያጨበጭብ ሁላችንም አጨበጨብን ። አንዳንዱማ፣ ገና «ጓዶች» ሲባል ማጨብጨብ ይጀምራል ። በተገቢ ቦታ ፣ ለተገቢ ጉዳይ ከልብ ማጨብጨብም እኮ ብስለትና ንቃት ሳይጠይቅ ይቀራል! አላዋቂ ሳሚ መሆን ደግ አይደለም ።

ብሩህ ፈገግታ ፣ ያው የተለመደው ትሕትና የተመላበት ጠንካራ ባሕርይ — ቀጠሉ ፣ «ይህ የኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ የታቀደውና የተዘጋጀው የኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ ሁለተኛ መደበኛ ስብሰባ የሰሜኑን ተገን ጣይ ወንበዴዎችን በማስመልከት የሰጠውን ውሳኔ መሠረት በማድረግ ነው ። ውሳኔውን እጠቅሳለሁ ።»

ውሳኔውን አነበቡ ። የኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ ሁለተኛ መደበኛ ስብሰባ ያሳለፈው ውሳኔ ፤

በኤርትራ ክፍለ ሀገር ውስጥ አብዮቱ በፈጠረው አመቺ ሁኔታ ላይ በመመሥረት ልማት እንዳይፋጠንና እንዳይስፋፋ የሚያውኩትን ጸረ አንድነትና ጸረ አብዮት ወንበዴ

ዎችን በመመንጠርና በዚያ በኩል ኢምፔሪያሊዝምን አለኝታ በማሳጣት የሰላም ዋስትና እንዲረጋገጥ እንዲደረግ ፤

2. በማወቅም ሆነ ባለማወቅ ከወንበዴዎች ጋር በመሆን ወይም በመተባበር አገራቸውን የበደሉና አሁን ግን ስሕተታቸውን በመገንዘብና በመጸጸት ወደ አብዮቱ ሠፈር የሚመለሱት በሠርቶ አደሩ የአዲስ ኅብረተሰብ ግንባታ ትግል ውስጥ ሙሉ ተሳታፊ እንዲሆኑ እንዲደረግ ፤

3. የምሥራቅና የደቡብ ኢትዮጵያ ሰፊ ሕዝብ በአብዮታዊ ሠራዊታችን ጎን በመሰለፍና በከፍተኛ መስዋዕትነት የሶማሊያን ወረራና ፣ ወንበዴዎችን ቡርቦራ በመመከትና በአጭር ጊዜ ውስጥ በድል አድራጊነት በመውጣት ዛሬ በከፍተኛ ወኔ የግንባታውን ትግል እንደተያያዝነው ሁሉ ፤ በኤርትራ ክፍለ ሀገር ውስጥ ያለውም የሰፊው ሕዝብ አካል ለተሟላ ሰላሙ መረጋገጥና ለግንባታው ትግሉ መፋፋም እስካሁን በአርሱም ተሳትፎ በተቀዳጃቸው ድሎች ላይ በመመርኮዝ ከአብዮታዊ ሠራዊታችን ጋር ክንዱን በማስተባበር ሲፈታተኑት ፤ ለውርደት ሲዳርጉትና ሲነግዱበት የኖሩትን ወንበዴዎች ጨርሶ በማስወገድ አኩሪ ታሪኩን እንዲያድስ ፣ኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ ሁለተኛ መደበኛ ስብሰባ ጥሪ ያስተላልፋል» የሚል ነበር ።

ሰውዬው ኢሠፓአኮ የሰጠውን ውሳኔ አንብበው ከጨረሱ በኋላ ፣ «ጓዶች ፤ የዚህ ታሪካዊ ዘመቻ ዓላማና ተግባር ባጭሩ ይህን ታሪካዊ ጥሪና ውሳኔ ተግባራዊ ማድረግ ነው ። አሠራራችን ሁሉ ከቢሮክራሲ ነጻ የሆነ አብዮታዊና ወንድማዊ መሆን አለበት ። በተለይም» አሉ — «ግንኙነታችን ወደ ላይም ወደ ጎንም እንዲሆን ያስፈልጋል ። ድርጅታዊ መዋቅራችንም የተዘጋጀው በዚህ መርሆ መሠረት ነው ። ወደ ዝርዝር መግለጫ ከመሄዳችን በፊት እዚህ ላይ ጥያቄ ወይም አስተያየት ካለ ግልጽና ዲሞክራሲያዊ ውይይት ማካሄድ ይቻላል ።»

ለጊዜው ዝም ፤ ዝም ሆነ ። ሁሉም ይተያይ ጀመር ። አብዛኛዎቻችን መቸም ፤ ኋላ መተቸት ነው እንጂ የሚቀናን በቦታው ላይ ፊት ለፊት የሚሰማንን ጥያቄ ለመጠየቅም ሆነ አሳብ ለመ

ስጠት አይሆንልንም ። እኔ እስከ ማውቀው ድረስ ለምንከተለው ዲሞክራሲያዊ ማዕከልነት መርህ ከዚህ ድብቅ ጠባይ የባሰ ጠንቀኛ ነገር ያለ አይመስለኝም ። ከድክመታችን የተነሳ ዲሞክራሲያዊነትን እያጠፋን ማዕከላዊነትን ብቻ በማጠናከር ኃላፊነትን ባንድ ሰው ወይም በጥቂት ሰዎች ላይ እንዳንጥል ሁልጊዜ ያሰጋኛል ። ኃላፊነትን የሚያክል ከባድ ነገር ተሸክሞ ወይም ረልጎ ፣ ባንጻሩ ደግሞ አድር ባይ ፈሪ ሆኖ መኖር ላገርም ሆነ ለአብዮት የሚበጅ አይመስለኝም .... ሆዬ ጮኸ ። ራበኝ መሰለኝ ። ከነጋ እህል አልቀመስኩም ። ሰዓቱ ሄዷል ። አንዱ እጁን አወጣ ።

«እሺ ጓድ ... ግድ የለም ቁጭ ብለህ ።»

«ይህ ዘመቻ..... እ..... አብዮታዊ ዘመቻ....እ.... የኤርትራ ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ..... ማለቱ እ..... ባሁኑ ጊዜ የተቀየሰው..... እ..... ወይም አሁን እንዲሆን የተመረጠበት ምክንያት ምንድን ነበር? ጓድ ሊቀ መንበር»

ጥያቄውን የጠየቀው ሰው ከመመንመኑ የተነሳ የነደደች ክብሪት ስንጥር ይመስላል ። ሰውነቱም ፤ እጁም ከንፈሩም ይንቀጠቀጡ ነበር ። አገጩ ሁሉ ይንቀጠቀጥ ነበር ። ከፊት ለፊቴ ነበር የተቀመጠው ።

ሰውዬው መቸም ጥሩ ተናጋሪ ብቻ አይደሉም ። ጥሩ አድማጭም ናቸው ። እያንዳንዱ ሰው የሚናገረውን በጥንቃቄ እና በትእግሥት የማዳመጥ ልምድ አላቸው — «እሺ ጓድ ፤ ጥሩ ጥያቄ ነው» አሉ ።

እውነትም ጥሩ ጥያቄ ነበር ። የሚሰጡትን መልስ በጥንቃቄ ለማስፈር ተዘጋጀሁ ። ወስፋቴ መንጫጫቱን አቁሞ ነበር ። ለምን አሁን?

«እንደሚታወቀው በኢትዮጵያ ሰፊ ሕዝብ ትግል ፣ በተለይም በአብዮታዊ ሠራዊታችን ባላቋረጠ መስዋዕትነት በወዳጅ ሶሻሊስት አገሮች ሁለገብ ድጋፍ ፤ አብዮታችንን ከተከላካይነት ወደ አጥቂነት አሸጋግረነዋል ።

«ከዚያም እንደ ሁኔታው አስፈላጊውን የትግል ታክቲክና ስትራቴጂ እየቀየስን በተከታታይ በሀገሪቱ መሐል ፣ ምሥራቅ ፣

ደፁብና ምዕራብ የተነሱብንን የአብዮቱን የውስጥ ጠላቶች ፣
የውጭ ወራሪዎችና ጣልቃገቦች ሁሉ ያምስሰናል ።

«በአሁኑ ጊዜ ለአብዮታችን እርምጃ ፣ ለሀገራችን አንድነት ፣
ለሕዝባችን ደህንነት በተለይም ለአብዮታዊ ሠራዊታችን ፋታ
ማጣትና ለኢኮኖሚያችን መቆርቆዝ ብቸኛና ዓይነተኛ ጠንቅ
በመሆን የሚፈታተነን ቢኖር በኤርትራ የመሸገው ተገንጣይ
የአድሀሪ ድርጅት ነው።

«ይህ ቅጥረኛ አድሀሪ ድርጅት የጥፋት ተልዕኮውን ተግ
ባራዊ ለማድረግ ከተነሳሳ የረጅም ጊዜ ታሪክ ያለውና እንደ
ሌሎች ችግሮች ሁሉ ካለፈው ሥርዓት የተረከብነው ሲሆን
የጥፋት ተግባሩን እጅግ ያስፋፋውና በተጨማሪም እጅግ የተጠ
ናከረው እመቺ ሆኖ ባገኘው አጋጣሚ ከአብዮታችን ፍንዳታ
ወዲህ ነው ።

«ይህ አድሀሪ ገንጣይ ድርጅት አብዮቱ በመጣባቸውና
የመደብ ትግሉም ባንገዋለላቸው የውስጥ ጠላቶቻችን ድጋፍና
የውጭ ኃይሎች እርዳታ ከጊዜ ወደ ጊዜ እየተጠናከረና በዚያ
ውም መጠን የጥፋት ተግባሩን እያስፋፋ መጥቶ ፤

«በተለይ እኛ በተለያዩ ችግሮች ተወጥረን በነበረበትና
እሱ ከመላው አድሕሮት ካምፕና ከዓለም አቀፍ ኢምፔሪያሊዝም
ከፍተኛ የሞራልና የማቴሪያል እርዳታ አግኝቶ ዓላማውን እስከ
ማሳካት ተቃርቦ በነበረበት ወቅት ማለትም ከሦስት ዓመት
በፊት ሁለተኛው ነጻ አውጪ አብዮታዊ የጦር ሠራዊታችን
እይቀጡ ቅጣት እየቀጣ ወንበዴው ተንሠራፍቶባቸው በነበሩት
የክፍለ ሀገሪቱ ሰባት አውራጃዎች በማስወጣት ከሱዳን ሪፑብ
ሊክ ጋር በሚያዋስነን አንድ አውራጃ ማለትም በሳሕል አው
ራጃ እንዲሰባሰብ አስገድዶታል ።

«ሀገራችን በውስጥም በውጭም እያሉ ችግሮች ተወጥራ
አንድነቷና የአብዮቱም ደህንነት እጅግ አሳሳቢ ሁኔታ ላይ
በወደቀበት ወቅት ከዚህ አደገኛ ሁኔታ በአስቸኳይ ለመውጣት
ሲባል በአስቸኳይ የተቋቋመው አብዮታዊ ሠራዊታችን ትምህ
ርት፣የውጊያ ልምድና በአጠቃላይ ዝግጅቱ የደረሰ ይድረስ ስለ

ነበረና የተጠቀሱትን እያሉ ድሎች የተቀዳጀነውም ከፍ ያለ
መስዋዕት በመክፈል ስለነበረ ፣ ላለፉት ሁለት ዓመታት ውጊ
ያውን በመጠኑ ጋብ አድርጎ መልሶ በመቋቋምና ጉድለቶችን
በማሟላት ለመጨረሻ ወሳኝና ደምሳሽ ውጊያ እራሱን በማዘ
ጋጀትና ነጻ በወጡ ቀበሌዎች የሚገኙትን ወገኖቹንም እንደዚሁ
መልሶ በማቋቋም በማንቃትና በማደራጀት ቆይቷል ።

«የኤርትራን ችግር በሠላም መንገድ ለመፍታት ሰተገን
ጣይ ቡድኖች የማይዋጥላቸው መሆኑ በተደጋጋሚ የተደረገላ
ቸውን የሠላም ጥሪ አለመቀበላቸው የሚያረጋግጥ ስለሆነ ከኃ
ይል በስተቀር የሠላም ቋንቋ ለማይገባቸው ተገንጣይ ወንበዴዎች
የሚፈልገውን የኃይል ሚዛን ከማሳየት በስተቀር ሌላ ምርጫ
ስለማይኖር የማያዳግም ወታደራዊ ርምጃ ለመውሰድ ተገደናል ።
እኛ ጦርነትን ፈልገን አይደለም የምንዋጋው ፣ ተገደን ነው ።
እኛ የምንፈልገው ሠላም ነው ፣ ብልጽግና ነው ።

«ወደ ጥያቄው ልመለስ ። ለምን ባሁኑ ጊዜ? የኢትዮጵያ
ሠርቶ አደር ሕዝብ አንዱ ክፍለ ሀገሩ በወንበዴ እራዊት ተወሮ
ሠላም አለኝ ፣ ወይም ደግሞ ከአካሉ ክፍሎች አንዱ ቆስሎ
ጤንነት አለኝ ሊል አይችልምና በዚህ ክፍለ ሀገር ውስጥ ለረጅም
ጊዜ የቆየውን ችግር ማስወገድ የወቅቱ ተቀዳሚ ተግባሩ አድር
ጎታል ። እንደሚታወቀው በሌሎች ግንባሮች ትንሽ ፋታ አግኝ
ተናል ። ኃይላችን ሰሜናዊው ግንባር ላይ ሊያተኩር የሚች
ልበት አመች ሁኔታ ተፈጥሮአል ። ዚያድ ባሬ ዛሬ በከፍተኛ
ውጥረት ላይ ይገኛል ። የዐረብ ዓለም በካምፕ ዴቪድ ስምምነት
የተነሳ በከፍተኛ ፖለቲካዊ ግጭት ተወጥሮአል ። ኢራቅና
ኢራን በጦርነት ላይ ይገኛሉ ። ጎረቤታችን የሆነችው ሱዳንም
ባሁኑ ጊዜ ፋታ የማይሰጣት የውስጥ ችግር አላት ።

«ተገንጣይ ወንበዴዎች የሞራልና የማቴሪያል ርዳታ እን
ደልባቸው የማያገኙበት ጊዜ ነው ብለን እንገምታለን ። ተገን
ጣይ ወንበዴዎች ባካሄዱት የእርስ በእርስ ጦርነት ምስቅልቅላ
ቸው የወጣበትና የተዳከሙበት ጊዜ ነው ። ባንጻሩ ፣ አብዮታችን
በውስጥም ሆነ በውጭ ከማንኛውም ጊዜ ይበልጥ የተጠናከረበት
ጊዜ ነው ። ዛሬ መላ የሶሻሊስት ካምፕ እና ተራማጅ ድርጅቶች
ከአብዮታችን ጎን ተሰልፈው ይገኛሉ ። ተገንጣይ ወንበዴዎች

ተተፍተዋል ። እና ግብአተ መሬታቸውን የምንፈጽምበት አመች ጊዜ አሁን በመሆኑ ነው ። ግልጽ ነኝ?» የሚል ነበር የተሰጠው መልስ ።

«ሌላ ጥያቄ ወይም አስተያየት?»

«እኔ እጄን አወጣሁ ። ሲከነክነኝ የቆየ ጥያቄ ነበረኝ ። ወደ አሥመራ ከመምጣቴ በፊት በቪና እና በፓሬት የተጻፈ ፡ የሚል ትንሽ መጽሐፍ አንብቤ ነበር ። ጥያቄዬ ፡ የጎሪላ ውጊያ ስልት ፡ ሲያመች ማጥቃት ፡ ሳያመች መሸሽ ፡ ከቦታ ቦታ እየ ተዘዋወሩ አደጋ በመጣል የመንግሥት ወታደሮች ማስጨነቅና ማበሳጨት ስለሆነ ፡ እንደተባለው እኛ በተደራጀ ወታደራዊ ውጊያ ስልት ስንሄድባቸው ናቅፋ ላይ ተሰባስበው ይቆዩናል ወይ? እልቂታቸውን መጋበዝ አይሆንባቸውም ይሆን?» የሚል ነበር ።

«አዎ ፡ ጓድ ። ጥሩ ጥያቄ ነው ። አንተ የጠቀስከው የጎ ሪላዎችን የመጀመሪያ እድገት ደረጃ ነው ። የጎሪላ ንቅናቄ ለረ ጅም ጊዜ በዚህ ሁናቴ ሊቀጥል አይችልም ። በግድ ወደ ኮንቬ ንሽናል አርሚ ይለወጣል ። ታክቲኩና ስትራተጂውም እንደዚሁ ወደ ኮንቬንሽናል ታክቲክና ስትራተጂ ይለወጣል ። ባጠቃላይ ስሜናዊ ተገንጣይ ወንበዴዎች አሁን እንዲህ ያለው የዕድገት ደረጃ ላይ ነው የሚገኙት ።

«ወደ መጀመሪያ ደረጃ እንዳይመለሱ ማድረግ የኛን ያላ ሰለሰ ጥረትና ፖለቲካዊ ትግል ይጠይቃል ። ዓሣ ከባሕር ከወጣ ይሞታል ። ተመልሶ እንዳይገባ ለማድረግ ርዕዮተ ዓለማዊ ፡ ፖለቲካዊና ድርጅታዊ ሥራችንን ማጠናከር ያስፈልጋል ። ተሳ ስቼ እንደሆነ ልታረም እችላለሁ ። የሰጠሁት መልስ በቂ ነው ወይስ አይደለም?»

ለኔ የተሰጠው መልስ በቂ ነበር ። ግን ሌላ እጅ ሲወጣ አየሁ ። ኮ/ታሪኩ ወልዳይ ነበር ። በጸረ-ጎሪላ ወጊያ የታወቀ ኤክስፐርት ነው ። ሰውዬው ጀግና ይወዳሉ መሰለኝ ሲያዩት ፈገግ አሉ ። ጆሮዬን አቀናሁ ።

ከወታደራዊ ሰላምታ በኋላ ፡ «ጓድ ሊቀመንበር ፡ የማከለው ተጨማሪ አሳብ አለኝ» አለ ። ጥልቀት አለው ድምጹ ።

«እሺ ጓድ ።»

እንደገና ወታደራዊ ሰላምታ ። በዚያ ቁመቱ ላይ ወደላይ ተንጠራርቶ ሰላምታ ሲሰጥ ፡ የባሰውኑ ተመዘዘ — እንደ ሽምበቆ — «ጓድ ሊቀመንበር በትክክል እንዳስቀመጡት ማንኛውም የጎሪላ ንቅናቄ የራሱ ዲያሌክቲካዊ ሂደትና ዕድገት አለው ።በቡ ድን ፡ በቡድን ሰፊ ቦታ ላይ የደፈጣ ውጊያ ሲያካሂድ የቆየ የጎሪላ ንቅናቄ ፡ የሠራዊቱ ቁጥር ካደገና ኃይሉ ከተጠናከረ በኋላ በግድ አንድ ላይ ተሰባስቦ ኰንቬንሽናል ጦርነት ለማካሄድ ይገደዳል ። ይህን ካላደረገ ድል ሊቀዳጅ ወይም ሕልውና ሊኖረው አይችልም ።

«በወንበዴዎች መካከል የሆነውን የእርስ በእርስ ጦርነት ያስከተለው ፡ የሀይማኖት ፡ የጎሣ ፡ የደገኛና የቆለኛ ቅራኔ ብቻ ሳይሆን ፡ የደረሱበት የዕድገት ደረጃም ጭምር ነው ። ሻዕቢያ ጀብሐን ደምስሶ ከሜዳ ያስወጣው ራሱን ብቸኛ ተወካይ ለማ ድረግና ፖለቲካዊና ወታደራዊ ሞኖፖሊ ለመያዝ ነው ።

«በተገንጣይ ወንበዴዎች መካከል ያለው ቅራኔ በዚህ ብቻ የተወሰነ አይደለም ። ቅራኔው በአውራጃና በመንደርም ጭምር ነው ። ደገኛው ፡ የሐማሴን የአካለጉዛይ ፡ የሠራዬ ተወላጆች በማለት አይስማማም ። ቆለኛው ፡ የሰምሐር ፡ የማረያ ፡ የሠ ንሂት ፡ የባርካ ፡ የሣሕል ፡ የደንከል ልጆች በማለት አይስማም ። ሻዕቢያ ፡ ጀብሐ ፡ አልዋሕዳ ፡ ኀጺብ የሚባሉት ፖለቲካዊ ቅር ጾች የዚሁ ፈለግ ነጸብራቆች ናቸው ። እንደ እውነቱ ከሆነ የነጠረ ወይም የጠራ ፖለቲካዊ ዓላማና ይዘት የላቸውም ። የማያራም ዱት ሕዝባዊ መስመር የላቸውም ። ጎሣዊ ድርጅቶች ናቸው ።

«ወደተነሳሁበት ነገር ልመለስና ፡ ሻዕቢያ ዛሬ ወደ ቋሚ የውጊያ ስልት ታክቲኩንና ስትራተጂውን ለውጧል ። ሻዕቢያ ባሁኑ ጊዜ ኃይሉን አንድ ላይ አሰባስቦ መደበኛ ጦርነት ከመ ግጠም ሌላ ምርጫ የለውም ። ይህ ሊሆን የቻለው ባንድ ፊት ከውስጣዊ ድክመቱ የተነሳ ነው ። ጀሌዎቹን አንድ ላይ አሰባስቦ

በጠመንጃ አፈሙዝ እያስገደደ ካላዋጋ በስተቀር ሕልውናው ያከትማል ። ጀሌዎቹ በበጎ ፈቃድ የገቡ አይደሉም ። ከየማሳው በግድ ታፍነው የተወሰዱ የገበሬ ልጆች ናቸው ። ነጻነት ይዘን በድል ባጭር ጊዜ ውስጥ እንመለሳለን በማለት በ1967 የናት ትግር ጥሪ ተቀብለው በጀብደኛነት ወደ በረሀ የወጡትም አያሌ ወጣቶች ዛሬ ተስፋ ቆርጠዋል ። የበረሀ ኑሮ እንገፍገፎአቸዋል። ለመመለስ ይፈልጋሉ ። እነዚህ ሁሉ አንድ ላይ ታፍነው ካል ተያዙ የሻዕቢያ ሕልውና ያከትማል ።

«አሁን ጥያቄው የሻዕቢያ ድክመትና ጥንካሬ ምንድን ነው? የሚለው ይሆናል ። የጎሪላ ንቅናቄ ድክመትና ጥንካሬ በአሥር ነጥቦች ሊለካ ይችላል ። እነዚህም ፣

— የውጊያ ወረዳ አመችነት (ቴሬን)
— የሠራዊቱ ሞራል
— ፖለቲካዊ ንቃት
— ሎጂስቲክ
— የሠራዊቱ ተዋጊነት ብቃት ወይም ሥልጠና
— የመሣሪያ ዓይነት
— የመሪዎቹ ብቃት
— ዲሲፕሊን
— መጠጊያ አገር ወይም ሥፍራ (ሳንክቼዋሪ)
— እና ሕዝባዊ ድጋፍ ናቸው» በማለት መለኪያ ነጥ

ቦቹን ከደረደረ በኋላ ፣ «ለያንዳንዱ አርእስተ ነገር 10 ነጥብ እየሰጠን ከመቶ ብንተምን ፣ ሻዕቢያ ዛሬ ያለበትን ፖለቲካዊና ወታደራዊ ሁኔታ በተጨባጭ ለመገመት ይቻላል ።

«ባጠቃላይ ፣ የሻዕቢያ ሠራዊት ሞራል ወድቋል ። የሚሰጠውን ፖለቲካዊ ትምህርት በአድርባይነት ካልሆነ በቀር ከልቡ የሚቀበል ያለ አይመስለኝም ። የሚተዳደረው በጠመንጃ አፈሙዝ ዲሲፕሊን ነው ። ሕዝባዊ ድጋፍ የለውም ። ዛሬ የኤርትራ ሠርቶ አደር ሕዝብ ፣ ምንም እንኳን በረሀ ያሉት ልጆቹ ቢያስብም ሥጋ ነውና — በሙሉ ልቡ ሠላምን ይፈልጋል ።

«የሻዕቢያ ጀሌዎች ዛሬ ምንም ዓይነት ወታደራዊ ሥልጠና አያገኙም ። እርግጥ ጦር ሜዳ ውሎ ከመዋጋት የበለጠ የጦር ትምህርት ቤት የለም ። የገበሬ ልጆች እንደ በግ እየተነዱ ነው ለጥይት የሚዳረጉት ። መሪዎቹ ያሉየላቸው ቅምጥሎችና አምባገነኖች ናቸው ። ጀብደኞች ናቸው ። በመጠጊያ በኩል ሻዕቢያ ዛሬ በሱዳን አመች ሁኔታ የለውም ። ጀብሀ ጥቃቱን ለመወጣት ከኋላ እየተዘጋጀለት ነው ። በመሣሪያና በሎጂስቲክ ሻዕቢያ ደህና ነው ። ድርጅቱ የሚያስገርም ቅልጥፍናና የፈጠራ ችሎታ አለው ።

«ዋናው ጠንካራ ጎኑ ግን ሻዕቢያ የመረጠው የውጊያ ወረዳ ነው ። ናቅፋ የተፈጥሮ ምሽግ ነው ። የናቅፋ ተራራዎች አይበገሩም ። ሻዕቢያ ደግሞ እንኳን በኖረበት ቀርቶ ባደረበትም ሥፍራ የሰው ቁመት የሚወጥ ጉድጓድ ሳይቆፍር አያድርም ። ፍልፈል ነው ። የሻዕቢያ ጀሌዎች እንደ ከምሽግ ከወጡ ቆመው የመዋጋት ልምድ የላቸውም ። ፈርጣጮች ናቸው ። እና ዉጊያት የምንዋጋው ከሻዕቢያ ወኔ ጋር ሳይሆን የተፈጥሮ ምሽግ ከሆኑት ከና ቅፋ ተራራዎችና ድንጋዮች ጋር ይሆናል ። እና ወሳኝ ነጥብ የውጊያ ወረዳ ሁኔታ ነው ። የሻዕቢያ ወኔና ጥንካሬ አይደለም ። አመሰግናለሁ» ብሎ ወታደራዊ ሠላምታ ከሰጠ በኋላ ቁጭ አለ ።

መጥፎ ትንተና አልነበረም ። በሙያው ምሁር ነው ። ሰባት ዓመት ሙሉ ወንበዴዎችን ሲዋጉ መቆየት ቀላል ልምድ አይደለም ። የኮ/ታሪኩ ወልዳይ ዝና በወንበዴዎችም ዘንድ የታወቀ ነው ። ሰውዬው እንደልማዳቸው በጥንቃቄ እያዳመጡ አንዳንድ ማስታወሻ ይወስዱ ነበር ። እንዳልኩት ጥሩ አድማጭ ናቸው ። ማንኛውንም ኦሳብ አይንቁም ። ንቀው የሚተውት ነገር የለም ። ሳያቸው ሁልጊዜ ተማሪ ይመስሉኛል ። አዎ ፣ አብዮት ትልቅ የተግባር ዩኒቨርሲቲ ነው ። ትጉህ ተማሪ ይጠይቃል ።

«እናመሰግናለን ጓድ ። በትግላችንና በምንከፍለው መስዋዕትነት ተፈጥሮአዊ መሰናክሎችን ከቁጥጥራችን ሥር እናውላለን ። ሌላ ጥያቄ ወይም አስተያየት?..... እሺ ጓድ የሺጥላ ።»

'ሱስሎቭ'— የሺጥላ ማስረሻ ነበር ። ስለታም ፊቱ ይበልጥ ተስሎ ይታያል ። ሲናገር ቀስ ብሎ ቃላቱንና ዐረፍተ ነገሮቹን እየሳለ ነው ። አሳቡም የተሳለ ነው ። አሳቡን ሲስለው ስለ

ታም ፊቱ ላይ ይታያል — «እኔ ላነሳው የምፈልገው ነጥብ ጸረ—ፕሮፓጋንዳን በሚመለከት ይሆናል» ብሎ ጀመረ ።

«ቅድም በትክክል እንደተገለጸው ፣ ዓሣ ከባሕር ከወጣ ተፈጥሮአዊ ሞት ይሞታል ። በሌላ አነጋገር ወንበዴዎችን ከሕዝብ ነጥሎ መምታት ይሆናል ማለት ነው ። ይህ ቀላል ሥራ አይደለም ። የምናካሂደው ፕሮፓጋንዳ ከጀብደኝነትና ከግብታዊነት ፍጹም የራቀ ፣ የተጠና ፣ በዕቅድና በፕላን የሚሠራ መሆን ይኖርበታል ።

የዚህን ክፍለ ሀገር ችግር ለመፍታት አሁን ከምናካሂደው ፖለቲካዊና ድርጅታዊ ሥራ ጎን ለጎን እና ከዚያም ባሻገር ወሳኙ ሥራና ውጊያ የምንቀይሰው የፕሮፓጋንዳ ታክቲክና ስትራተጂ ይሆናል ። ዛሬ እንደ ‘ማሌ’ ያለ ሣይንሳዊ መሣሪያ ታጥቀናል ። ግን ይህን አሸናፊ መሣሪያ ለማን? ለምን? እንዴት ነው ልንጠቀምበት የምንችለው? የቆምነው ለሠርቶ አደሩ ሕዝብ ልዕልና ነው — ለእኩልነት ፣ ለሠላም ፣ ለብልጽግና ፣ ለፍትሕ ፣ ለዲሞክራሲ ።

«የምናካሂደው ፕሮፓጋንዳ ይህን በጥሩ ቋንቋ እየተነተነ ማስረዳት ይኖርበታል ። በሌላ በኩል የወንበዴዎችን ፖለቲካዊ ክሥረት — አቋማቸውና ዓላማቸው ጸረ - ሕዝብ መሆኑን ማጋለጥ የፕሮፓጋንዳ ሥራ አንዱ ፈርጅ ነው ። የአብዮታዊውን ነጻ አውጭ ሠራዊታችንን ሞራል መገንባት የፕሮፓጋንዳው ክፍል ሌላው ተግባር ነው ።

«በዚህ ክፍለ ሀገር ፣ በመላ ኢትዮጵያና በዓለም ዙሪያ የምናሰራጨው ፕሮፓጋንዳ ምን እንደሆነ በውል ተለይቶ መታወቅ ይኖርበታል ። የዘመቻው ባሕርይ ብሔራዊና አብዮታዊ ብቻ ሳይሆን ዓለም አቀፋዊም ነው ። ዝግጅት ፣ ፕላን ፣ ዕቅድ ፣ የጊዜ ሠንጠረዥ ያስፈልጋል ። ከግለኝነት ፣ ከጀብደኝነትና ከግብታዊነት አሠራር መራቅ ግዴታ ይመስለኛል ።

«የምናካሂደው ፕሮፓጋንዳ ከብሔራዊ ጠባብነት መንፈስ የራቀ ፣ ከስሜታዊ አስተሳሰብ ይልቅ ትንታኔን ፣ ከመደብ እርቅ ይልቅ የመደብ ጦርነትን በጥራት አጉልቶ የሚያሳይና የሚያስተ

ምር መሆን አለበት ብዬ አምናለሁ ። እኛ የመጣነው ችግሩን ለማድበስበስና ለመሸፋፈን ሳይሆን ፍርጥርጥ አድርገን በማቅረብ የመጨረሻ መፍትሔ ለመሻት ነው ብዬ እገምታለሁ ።

«ቀደም ሲል አንዱ ተናጋሪ ሕዝቡ ሠላም ይፈልጋል ብለዋል ። እኛም የምንፈልገው ሠላም ነው ። ግን ምን ዓይነት ሠላም?

«የመደብ ሠላም ነው የምንፈልገው ። እና ሠርቶ አደሩ ሕዝብ የመደብ ጠላቱን አውቆና ሚናውን ለይቶ ካልቆመ በስተቀር ሠላም ሊኖረው አይችልም ። ፕሮፓጋንዳችን ፣ ትግላችን ሁሉ እዚህ ነጥብ ላይ ማተኮር አለበት ብዬ አምናለሁ ። አመሰግናለሁ ።»

እንደ ሳማ የሚለበልብ ፣ እንደ እሾህ የሚወጋ ንግግር ነበር ። ስለ ማስታወቂያ ሚኒስቴር አሠራር ይሆን የተናገረው? ግን አሳቡ ትክክል ነበር ። ምናልባት ማንኛውም ነገር በቲዎሪ ቀላል ሆኖ ሊታይ ይችላል ። ተግባር ግን ሌላ ነው ። ያስቸግራል ። ሌላ ጥያቄ ወይም አስተያየት ወይም ማጠናከሪያ አሳብ አልቀረበም ። ወደ ድርጅታዊ መዋቅሩ ገለጣ ከመሄዳችን በፊት የሁገእዘ ሕዝብ ደህንነት መምሪያ ኃላፊ አጭር ማስገንዘቢያ እንዲሰጥ ተጠየቀ ። ኮሎኔል በትሩ ተሰማ ነበር ። ሽክ ብሎአል ። ጉንጮቹ ያበራሉ ። ፈገግታው ይሞቃል ። እንዳልኩት የጠገበ ቱጃር ነው የሚመስለው ። ሁሉም ጆሮውን ቀና አደረገ ።

የጥበቃ ነገር ሁሉንም ያሳሰበ ይመስላል ። አንጋች ለምን እያስጠጉም በማለት ከሁኑ ያኮረፉም ነበሩ ። ለሕይወታቸው የሆን ያህል ስጋት አደረባቸው ይሆን? ማን የት በምን ምክንያት እንደሚሞት ቢያውቅ ጥሩ ነበር ። ወይስ መጥፎ? አላውቅም ። ስለሞት አስቤ አላውቅም ። ለምን አስባለሁ? የማይቀር ዕዳ ነው ፤ ሲመጣ ይመጣል ። አድፍጦ የሚጠብቅ ሌባ ነው ። ባፋን ኩሉ! ሰው ስለሞት ለምን እንደሚጨነቅ አይገባኝም ። ግን አሁን የጓደኞቼን ጭንቀት ሞት አልመሰለኝም ። ትልቅና ተፈላጊ ሰው ሆኖ የመታየት ፍላጎት አለ አይደል! እንደ እሱ መሰለኝ ትልቅ ሆኖ የመታየት በሽታ!

«ጓዶች ፣ ማንኛውም ድርጊት ተጻራሪ ድርጊት አለው»
በማለት ኮሎኔል በትሩ ተሰማ ንግግሩን ከፈተ— «የኤርትራ
ክፍለ ሀገር ቀይ ኮከብ ሁለገብ አብዮታዊ ዘመቻ ግቡን እንዳይ
መታ ለማድረግ የሚፈልጉ ኃይሎች በዚህ ከተማ ፣ምናልባትም
በጉያችን ውስጥ ሊኖሩ ይችላሉ ። በጸጥታ ረገድ ያለብን ችግርና
ድክመት የሚመነጨውም ከዚሁ ነው ። አንድ ሕዝብ ስለሆነ
ጠላትን ከወገን ለይቶ ማየት ያስቸግራል ። አብረን እንውላለን ፣
እንጠጣለን ፣ እንበላለን ፣ አብረን እንመራለን እንማራለን ።
ነገሩ ውስብስብ ነው ። ስለሆነም እያንዳንዳችሁ ለዚህ ታሪካዊ
ሥራ በጥንቃቄ ተመልምላችሁ የመጣችሁ መሆናችሁን በማ
ወቅ ነቅታችሁ አካባቢያችሁን መቃኘት አለባችሁ ። ጥርጣሬ
ከሙያችን ተነጥሎ የማይታይ መሆኑን ለማመልከት ነው ። ‘ያል
ጠረጠረ ተመነጠረ’ የሚለውን የቆየ ዘይቤ እንደመፈክር እን
ጠቀምበታልን ።

«ለሐቅ ነው የቆምነው ። ግን ለሐቅ ቆመናል በማለት
መዘናጋት የለብንም ። መጠራጠር ያስፈልጋል ። ጠላቶች አሉን ።
ነቅተን ለዘመቻችን መሳካት በያለንበት ዘብ እንቁም ። ሁሉም
ስላይ መሆን ፣ ዘብ መቆም አለበት — ላብዮቱ ።

«ጠላቶቻችን ካሁኑ ውዥንብር በመፍጠር ሕዝቡን መረ
በሽ ጀምረዋል ። የገበያው — ኢኮኖሚ እየተናጋ ነው ። ሽብር
በመፍጠር ሕዝቡ እንዲሸፍት ለማድረግ ይፈልጋሉ ። እኛ
ሐማሴን የሆነ ሁሉ የሻዕቢያ አባል ነው እንልም ። ወገንን
ከጠላት ለይተን እናውቃለን ። ሕዝቡን የማረጋጋቱንና የዘመቻ
ችንን ትክክለኛ ዓላማ የማስረዳቱን ጉዳይ ለፖለቲካ መምሪያ
ልተወው ። በነገራችን ላይ በሻዕቢያ ውስጥ የሐሎዋ ሰውራ
ኃላፊና የማዕከላዊ ኮሚቴ አባል የነበረ ፣ ሥዕላይ በራሂ የሚ
ባል ትልቅ ሰው በቅርቡ እጁን ሰጥቷል ። ብዙ የሚያውቅ ሰው
ነው ። የሻዕቢያ 4ኛ ብርጌድና የደቡብ ዕዝ አዛዥም ነበር ።
ፖለቲካ መምሪያው በጣም ሊጠቀምበት የሚገባ ሰው ነው ።

ጠላቶቻችን የሚመጡበት መንገድና ዘዴ ብዙ ነው ።
የያንዳንዳችንን ደካማ ጎን አጥንተው በማወቅ ይጠቀማሉ ።
የመሐል አገር ሰው ሴትና ሥጋ ካየ ዓይን የለውም የሚል ፈሊጥ
አላቸው..... (ሳቅ) አዎ..... ጓዶች ፣ ከሴትና ከሥጋ መጠንቀቅ.....
(ሌላ ሳቅ.....)

«እውነቱን ነው ። ለሴሰኛው ሴት ፣ ለሆዳሙ ሥጋና መጠጥ፣
ፍቅረንዋይ ለሚያጠቃው ገንዘብ — ችግር ላለበት አጥጋቢ ድጎማ
በገንዘብ ፣ በንብረት — የያንዳንዱን ሰው ድክመት ተከታት
ለው በማጥናት ለዓላማቸው ያጠቀሙበታል ። በዚህና በዚያ
ብለው ሰውየውን ማሸነፍ ካልቻሉም ፣ በውንጀላ ዘዴ ተጠቅ
መው የዓላማቸው መሣሪያ ከማድረግ አይመለሱም ። የሚመ
ጡበት መንገድ ዘዴ ረቂቅ ነው ። በተለይም ዕድሜው ለጡረታ
የደረሰና የገንዘብ ችግር ያለበትን ሰው አሳያው ነው የሚ
ጠቀሙበት ። ጓዶች ፣ ይኸው ነው ። ጠንቀቅ ማለት አለብን ።
ስንቃችንን ባህያ ፣ ሀመላችንን በጉያ! (ሳቅ.....)»

ከሳቁ በኋላ እርስ በእርሳችን እንተያይ ጀመር ። አንዱ ሌላ
ውን የሚጠይቅ ይመስላል — ‘አንተ የትኛው ትሆን?’ እያለ ።
እነዚህ መሰሪዎች በየትኛው መንገድ ይመጡብኝ ይሆን? አልኩ
በልቤ ። ማን ራሱን ያውቃል? አብዛኛዎቻችን ስለጠንካራ ጎና
ችን ነው እንጂ ጉራ የምንነፋው ፣ ስለደካማ ጎናችን አበክረን
አናስብም ቅሉ ፣ ስለራሳችን ሐቁን መቀበል ያቅተናል ። የማልሠ
ራው ወይም ያልሠራሁት ኃጢአት ይኖር ይሆን? ይህች ውብና
ግን አጭር ሕይወት የምታበረክተውን ጥሩ ጥሩ ነገር ሁሉ እወዳ
ለሁ ። ማን ነው የማይወደው? በሕይወት ካልተደሰቱ የመኖር
ጥቅሙ ከምኑ ላይ ነው? እንጃ!

ሥዕላይ በራሂ ። በማስታወሻ ደብተሬ ላይ ስሙን በትልቅ
ጻፍኩ ። በሻዕቢያ ውስጥ ትልቅ ስም ነበር ። በደቡብ ኤርትራ
የተዋጋው አብዮታዊ ሠራዊታችን ዝናውን ያውቃል ። ጀግና ተዋጊ
አዋጊና ጥሩ ስትራተጂስት ነው እየተባለ በሰፊው ይወራለታል ።
መችም ጠላትም ቢሆን ጀግና ይከበራል ። በእውነትም ሻዕቢያ
ተፍረከርካለች ፣ አልቆላታል ፣ የእሱ ባሁኑ ጊዜ እጁን መስጠት
የውስጥ ደጋፊዎቻቸውን ተስፋ ያስቆርጣል ፣ ቅስማቸውንም
ይሰብራል አልኩ ። እንዴት እንደምጠቀምበት ካሁኑ ታየኝ ።
ሳይደግስ አይጣላም ። ጥሩ ዕድል! የማቀርብለትን ጥያቄዎች ባ
ሳቤ እደረድር ጀመርኩ.....

የድርጅታዊ መዋቅሩ ገለጣ ቀጥሎአል ። የመዋቅር ገለጣ
መችም ያሰለቻል ። በግማሽ ልብ ነበር የማዳምጠው ። ስለሰለ

ችሁ ብቻ አይደለም ። ደክሞኝ ነበር ። የረጂም ስብሰባ ችግር ይኸው ነው ፣ ያደክማል ። ቀስ ብሎ አእምሮ ያበልዛል ። የመጨረሻ ውጤቱ — እያነሰ የሚሄድ ገቢ ። ደግሞ ርቦኝ ነበር ። አፌ ኩበት ፣ ኩበት ማለት ጀምሮአል ። ደግነቱ ገለጣው ተገባዶአል ። የመጨረሻው ሳይሆን አልቀረም ። የኤኮኖሚ ልማት ዘመቻና ዕቅድ መምሪያ ላይ ነበርን ። በምርት አገልግሎት ሥር ፣ የግብርና ፣ የመንግሥት ርሻ ፣ የኢንዱስትሪ ፣ ያገር ውስጥ ንግድ ፣ የኃይል ምንጭና የውሀ ሥራ ግብረ ኃይሎች ፣ በድጋፍ ሰጭ አገልግሎት ሥር የሠራተኛና ማኅበራዊ ጉዳይ ፣ የመልሶ ማቋቋም ፣ የጤና ፣ የኮንስትራክሽን ፣ የትራንስፖርትና የከተማ ልማት ግብረ ኃይሎች ። አሥራ ሁለት ግብረ - ኃይል ፣ አሥራ ሁለት ሐዋርያት! የኤኮኖሚ መምሪያውን ኃላፊ ፣ መጽሐፈ ዳንኤልን በዓይኔ ሠረቅ አድርጌ አየሁት ። ስጋት አድሮበት ሆዱን ያክ ነበር ። የሚያስበው ነገር ተሰማኝ ። ምናልባት የተወለደበትን ቀን ነበር የሚረግመው ።

ም ሽ ት

እብጽላል ሰሜናዊ ኮኸብ

ጨልሟል — ከስብሰባው ስንወጣ ሁሉም የተከራረፈ ይመስላል ። እያዛጋ በየአቅጣጫው ተበተነ ። ጭንቅላቴ እንዳረጀ ሞተር ሲጮህ ይሰማኛል ። ወደ ማረፊያ ቤቴ ሔጄ በቀዝቃዛ ውሀ ገላዬን ከታጠብኩ በኋላ ጉኔን አልጋ ከማስነካት ሌላ የሚታየኝ ነገር አልነበረም ። ወረኔ ሁሉ አስጠላኝ ። ሸቷል ስውነቴ ። ይነፍስ የነበረው ቀዝቃዛ ኦየር ትንሽ መንፈሴን አደሰው ። ጨረቃ የማትታይበት ምሽት ነው ። ሰሜናዊ ኮከብ ከጠራው ሰማይ ላይ ፈርጥ መስላ ትታያለች ። ግዙፍ ጥቁር ጥላዎች መስለው በቆሙት ዘምባባዎች ውስጥ አምልቄ ነበር ያየኋት ። ወደ መኪናዬ ልገባ ስል ስለሞን በትረጊዮርጊስ ጠራኝ።

«ወዴት ልትሄድ ነው?» አለኝ ።

«ከዚህ ማራቶን ስብሰባ በኋላ ወዴት የምሔድ ይመስልሀል? ቀጥታ ወደ መጠለያ ጣቢያዬ ነው ። ደክሞኛል» አልኩት ።

«እይ እናንተ ጋዜጠኞች!» አለና ሳቀ ።

«ምን አጠፋን?» አልኩት ።

«መጠለያ ጣቢያ አልከው? ምግቡን ደግሞ ምን ልትሉት ይሆን?»

«ምግብ ለሥራ»

እንደገና ካንጀቱ ሳቀና ፣ «በል አሁን ቤቴ አብረን እንሂድ» አለኝ ።

«ሌላ ጊዜ አሁን በእውነት ደክሞኛል» አልኩት ።

«ኖ ኖ» አለ — «ደኸ አሁን የመጣውን ወይ ገብ እንድትገናኝው ነው ። እኔም ሳገኘው አፈልጋለሁ ። ለሥራችን በጣም ይጠቅማል ። ጥሩ ሙስኪም አለኝ ። ጋዜጠኞች መቸም ይችይቺን አትጠሉም ። ወሬና አረቂ ትወዳላችሁ»

«እዚሀ ላይ ግሩ» አልኩት ። ሳስበው እውነትም ጥሩ መጠጥ አስኝቶኝ ነበር ። ጉሮሮዬ ድርቅ እንደመታው መሬት የተሰነጣጠቀ ያህል ሆኖ ይሰማኛል ። ያንን ዝነኛ ውስኪ ለማየትም ፈለግሁ ። ድካሙ ባንዴ ለቀቀኝ ።

«ሌላስ ምን ይወዳሉ ይባላል? » ብዬ ጠየኩት ።

«ሴት» ብሎ ሳቀና ቀጥሎ «ምግበ ላይ ግን ሰነፎች ናችሁ ይላሉ ። ግን የዜና አቀራረባችሁ ደስ አይለኝም» አለ ።

«ለምን?»

«ሰው ሰው አይሸትም ። ደረቅ ነው ። ሶሻሊዝም ስለስታቲስቲክ አይደለም ። ሠነሻውም ሆነ መድረሻው ሰው ነው ። በይህን ያህል ምርት አደገ ፣ ይህን ያህል መሬት ታረሰ ፣ ይህን ያህል ሰዎች ተደራጁ ፣ ይህን ያህል ሰዎች ከማይምነት ተላቀቁ ወዘተ...... አሃዝ ብቻ ነው ። እርግጥ ጋዜጠኞች ሬኮርድ መያዝ ይገባቸዋል ። ግን ሬኮርድ ለማሳየት ስትሉ ሰው ትረሳላችሁ ፣ ደረቅ ተዝቃዛዎች ትሆናላችሁ ። የምታቀርቡት ዜና ሁሉ ሰው ሰው መሸተት አለበት ። ደሞም የምታካሒዱት ቅስቀሳ ሁሉ የአጠቃላይነት ባሕርይ ያጠቃዋል ። አሰልቺ ነው ። ከሐቅ መነሳት ኦለባችሁ ። ሐቅ ማለት ደግሞ ፋክት ነው ። ግባና እንሂድ» አለኝ ።

«የምናቀርበው ዜና ሁሉ ሰው ሰው እንዲሸት ከተፈለገ በሰው ልጅ ላይ እምነት ያላቸው ፣ በሙያው የሠለጠኑ ጋዜጠኞች በብዛት ያስፈልጉናል» ብዬው ወደ መኪናው ገባሁ ።

ከዓይን የቀደሙ ሁለት ወጣት አንጋቾች ከመኪናው ኋላ ተቀምጠዋል ። ሌሎች አንጋቾች ሞልቶ የያዘ ሌላ አጃቢ መኪና አስነስቶ ከኋላ ይጠብቃል ። ገና ከመግቢቱ መኪናዋ በረረች ። ፍጥነት ኦይጣል ነው ። ትንፋሼን ውጬ ያዝኩ ። በአረንጓዴ ፣ ብጫ ፣ ቀይ መብራቶች ፣ ቀይ ኮኮቦችና ቅስቶች ያሸበረቀው «ኮምቢሽታቶ» የቻይና ከተማ መስሏል ። ቀይ መብራቶች እየጣስን ነበር የምንበረው ። ከመኪና አደጋ ይሰውረን እንጂ የጠላት ጥይትስ አያገኘንም ነበር ፣ በዚያ ፍጥነት ስንበር ። ቀጠልኩና «ተጨባጭ ነገር ላይ የተመሠረተ ፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ እንዲካሔድ ከተፈለገ ያሠራር ቅንብር ያስፈልጋል ። እኛ ጠንቋይ አንቀልብም ። ኢንፎርሜሽን ሊኖረን ይገባል ። ኢንፎርሜሽን ሊገኝ የሚችለው ደግሞ ከሕዝብ ደህንነት ፣ ከወታደራዊ ክፍሎች ፣ ከውጭ ጉዳይና ከመሳሰሉት ነው ። በቂ መረጃ ሊገኝ የሚችልበት መንገድ ሳይቀየስና የአሠራር ቅንብር ሳይፈጠር ፣ አጠቃላይ ቅስቀሳ ነው የምታካሒዱት ማለት ሥራውን አያቃናም ። ከሚሠራው ዳር ቆሞ የሚተቸው ክፍል ይበዛል» አልኩት ።

«ጥሩ አሳብ ነው ። አሁን እናደርገዋለን .....»

«አሁን ኦልደከመህም?» አልኩት ፣ ገርሞኝ ። አርፎ ውሎ ገና የተነሳ ይመስላል ። የኃይሉ ምንጭ ምን እንደሆነ ምስጢር ይሆንብኛል ሳየው ።

«ምን ይደረግ ብለህ ነው? የኤርትራ ችግር ሁለተኛ ተፈጥሮዬ ሆኗል ። ከኤርትራ ችግር ጋር ስኖር ይኸውና አሥር ዓመት ኦልፎኛል ። ከአብዮቱ በፊት ለሰባት ዓመት ተኩል በዚህ ክፍለ ሀገር የኦፕሬሽን አዛዥ እንደነበርኩ ታውቃለህ?..... አሁን ደግሞ በዚህ ፖለቲካ ሥራ ሦስት ዓመት ሊሆነኝ ነው» በማለት ፣ መኪናዋን እንደ አብድ እያበረረ በረጅሙ ከተነፈሰ በኋላ ፣ «አሁን ግን በእውነት ስለኤርትራ ችግርና መፍትሔ ማሰብና መጨነቅ ሰልችቶኛል ። አንገቴ ድረስ ደርሶ እያንገፈገፈኝ ነው» አለኝ ።

ብሔራዊ ጉዳናን አልፈን ፣ በአብዮት አደባባይ ወደ ላይ ከተጓዝን በኋላ ፣ አዲስ ዓለም (ገዛ ባንዳ) ማይጃሕጃሕ ደርሰን ነበር ። መንገዱን ቀጠለ ። በኋላ ሆቴል አድርገን ወደ አይሮፕ

ላን ማረፊያ የሚወስደውን መንገድ ተያያዝነው ። ዛፉም ፣ ቤቱም ፣ መንገዱም እንደ ጥላ ውልብ እያለ ይጠፋል ።

«እይሀ አሁን የችግሩ መፍትሔ እየተቃረበ ነው» አልኩት ።

«ሳይገድለኝ በፊት ቢሆን ጥሩ ነው ። ችግርና መፍትሔ ከማሰላሰል ተገላግዬ እፎይ ብዬ የማርፍበት ጊዜ ይናፍቀኛል ። አረጀሁ መሰለኝ አርባ ሁለት ዓመት ሆኖኛል ። በዚህ ፈጣን አብዮት አርባ ሁለት ዓመት የሆነው ሰው ልብ እንዲህ ዓይነቱን ሩጫ ይችላል ብለህ ነው!?» አለና ሳቀ ። የምጸት ሳቅ ነበር ።

«እኔም በዚያው ገደማ ነኝ» አልኩት ።
«አግብተሃል?»
«እጮኛ አለኝ ።»
«ጥሩ ነዋ ሠርግ ታበላናለህ.....»
«ይህ ዘመቻ ባይመጣ ኖሮ በቅርቡ ላገባ ነበር.....»
«አትስጋ ዘመቻው ቶሎ ያልቃል ። በዘዴና በጥበብ ከያዝነው ። ግን ....»
«ግን ምን?» አልኩት

«ነገሮችን በርጋታና በዘዴ መያዝ አለብን» ብሎ ፣ በመጣበት መንገድ ወደኋላ መመለስ ጀመረ ። ወደ ክሮች ሮሳ (ቀይ መስቀል) ሲኒማ ቤት የሚወስደው መንገድ ከታጠፈ በኋላ ፣ «በዚህ ክፍለ ሀገር ቋሚ ሽብር እንዲኖር የሚፈልጉ ሰዎች አሉ ። በዚህ ሰሜናዊ አካባቢ ላለፉት አራት መቶ ዘመናት ጦርነት ያልተካሔደበት ጊዜ የለም ። እና ይህ ሁኔታ ብዙ ሰዎችን አድርባዮችና ተበራጣሪዎች አድርጓቸዋል ። አሁንም በዘመቻው ለመጠቀም አሰፍስፈው የሚጠብቁ አይጠፉም ። ለዚህ ነው ረጋ ማለት አለብን የምለው ። የዚህ አገር ችግር ውስብስብ ነው ።

«እና ደግሞ ከመሐል አገር የመጡ አንዳንድ ሰዎች ስልቻ ሙሉ መፍትሔ ይዘው የመጡ ስለሚመስላቸው ፣ የባሰ ችግር በመፍጠር ነገሩን ይበልጥ ውስብስብ ያደርጉታል ። ሌላ ችግር እንዳንፈጥር ነው የምሰጋው ። የታሪክ ሽሚያ ደግ አይደለም ። ቤት ደርሰናል» አለኝ ።

የውጭው በር ክፍት ሆኖ ነበር የሚጠብቀው ። ወታደሮች በሩ ላይ ቆመዋል ። በመጣበት ፍጥነት ሽው ብሎ ገባ ። ትልቅ ግቢ ነው ። በመብራት ነዶ ጸሐይ መስሏል ።

«ዙሪያ ጥምጥም ነው ያመጣሁህ» አለኝ ።

«ረዥምም መንገድ ነው»

«ንፋስ እንድንቀበል ብዬ ነው» አለኝ ።

ቀዝቃዛውን አየር ተነፈስኩ ። ግቢው በአበባዎች ተክል ተሞልቶ ይታያል ። በጥሩ እንክብካቤ የተያዘ አትክልት ነው ።

«አበባዎች ትወዳለህ መሰለኝ?»

«አበባ መትከልና መኮትኮት ሆቢዬ ነው ። አንዳንዴ ትንሽ ፋታ አግኝቼ መካከላቸው ቁጭ ስል ደስ ይለኛል» አለኝ ፣ አበባዎቹን እየተመለከተ ።

«ሌላስ?»

«ሌላው ሆቢዬ ይግረምህና ወጥ መሥራት ነው ። አምሽቼ ከሥራ ስመለስ የለሊት ልብሴን ለብሼ ወጥ መሥራት ፣ ለምን እንደሆነ እንጃ ፣ ያዝናናኛል ። ቆይ አንድ ቀን ሠርቼ አበላሀለሁ» አለኝ ።

«ተስፋ አደርጋለሁ ። የዚህ አገር ምግብ ያለ ፓስታ የለም እኮ» አልኩት ።

«እዎ ፣ በፓስታ ማን ብሎአቸው! ጉበዝ ናቸው ። ሽሮአቸውም በጣም ጥሩ ነው ። ቀይ ወጥና ዶሮ ወጥ ላይ ግን አይረቡም። ቲማቲም ባናቱ ላይ ይጨምራሉ ። ደግሞ ከቅቤ ዘይት ነው የሚመርጡት ። ዶሮ በዘይት ይታይህል? በወጥስ እኔ አበልጣቸዋለሁ ። ታያለህ» አለኝ ።

ተያይዘን ወደ ቤት ገባን።ወደ መታጠቢያ ቤት መሄድ ፈልጌ ነበር ። መታጠቢያ ቤቱን አሳየኝ ። ፊቴን ተታጥቤና አፌን ተጉመጥምጬ ስመለስ መጽሐፈ ዳንኤል ፣ ኮሎኔል ታሪኩ ወልዳይ ፣ ኮሎኔል በትሩ ተሰማና ሌሎች የማላውቃቸው ሦስት ሰዎች እንግዳ ማረፊያ ክፍሉ ውስጥ ተደርድረው ጠበቁኝ ። መጽሐፈ ያስቃቸው ነበር ። ምናልባት ሲለተባበሩት መንግሥታት ስብሰባዎች የሚፈጥረውን ቀልድ እየነገራቸው ይሆናል የሚያስቃቸው ። ሁልጊዜ ስለተባበሩት መንግሥታት ይቀልዳል ።

አንድ በአንድ ሰላም አልኳቸው ። ሁሉም «ሲኮ» ውስኪ በበረዶ ይዘዋል ። ጥም አቃጠለኝ እንግዳ ቤቱ መችም መለስተኛ ቤተ መንግሥት ይመስላል ። ለመርገጥ የሚያሳዝን ቀይ የፋርስ ምንጣፍ ፣ ትላልቅ ፣ ሰማያዊ 'ክሪስታል' ሻዞች ፣ ከክሪስታል የተሠራ ሻንዲሌር መብራት ። ግማሽ ብርጭቆ 'ሴኮ' ውስኪ በበረዶ ይዤ ወደ ሰለሞን በትረጊዮርጊስ ጠጋ አልኩና ፣ «እንግዳው የቱ ነው?» አልኩት ። ካለ ኩሎኔል ታሪኩ ወልዳይ ሌላ ወንበዴ የሚመስል ሰው የለም ።

«ይመጣል ። ወዳጄን ይገፍ ካልመጣህ ብሎኝ ነው የዘገየው.....»

«ወንድ ወይስ ሴት?»

«ሴት ።»

«ካሁኑ ሰላማዊ ኑሮ ጀምሮአል?»

«ሥዕላይ? እንደ ሠይጣን ፈጣን ነው ። ይገርምሀል ። ደግሞም ደፋር ነው ። ከድሮ ጀምሮ ነው የማውቀው ። ከፊሉ የተጣላ ሠይጣን ቢኖር እሱ ነው ። ቶሎ ይቆጣል» አለኝ ።

«ደህና ሐማሴን ነው በለኛ!»

«አይምሰልህ ሐማሴን የሚባለው ሁሉ ቶሎ የሚቆጣና የሚበርድ ፣ የሚሰማውን ፊት ለፊት የሚናገር ይመስለናል ። እንደ እሱ አይደለም ። የብዙዎቹን ልብ ማወቅ ያስቸግራል ፣ በተለይ አሁን ። ቅድም እንዳልኩህ አብዛኛው ተጠራጣሪ ሆኗል» እንዳለኝ ሦስት ወጣቶች ከውጭ ተከታትለው ገቡ ።

አውቃቸዋለሁ ፣ በቴሌቪዥን 'ኢንተርቪው' አድርጌያቸዋለሁ ። ቀደም ሲል ከበረሀ የተመለሱ የሻዕቢያና የጀብሐ አባሎች ናቸው ። መቸ ይሆን 'ኢንተርቪው' ያደረግኋቸው? ከአንድ ዓመት በፊት? አንድ ዓመት ተኩል?...... ቀኑን ረሳሁት ። ነገር መርሳት ጀምሬአለሁ ። ነገር መርሳት ለጋዜጠኛ መጥፎ ምልክት ነው ። ዕድሜ እየጨመረ ሲሄድ ዝርዝር ነገር እየተረሳ አጠቃላዩ ነገር ብቻ እየታወሰ ይሄዳል ልበል! ግን ፣ ደግነቱ ፣ የበረኸኞቹን ስምና ሥራ አልረሳሁም ። ፍትዊ በርሄ (ወዲ በርሄ) የጀብሐ ሐለዋ ሳውራ ዋና ጸሐፊና የዚሁ ድርጅት ማዕከላዊ ኮሚቴ አባል

ነበር ። ቁመቱ ዘለግ ያለ መልከ መልካም ወጣት ነው ። ዘርዓይ ወዲ ሐለቃም እንደዚሁ የጀብሐ ፖለቲካ ትምህርት ቤት ዲሬክተር ነበር ። መካከለኛ ቁመት ያለው ፣ ጠይም ፣ ቀጭን ወጣት ነው ። ዓይነ አፋር ይመስላል ። ሰው ቀና ብሎ አያይም ። መስፍን ጽሩዕ የተባለው ቀጭን ብልጣ ብልጥ ነው ። ጨዋታና ሳቅ ያበዛል። መስፍን ጽሩዕ የሻዕቢያ ሐለዋ ሳውራ ቀንደኛ አባል ነበር ። ሦስቱም ሙሌ አራዳዎች ነው የሚመስሉት ሲያዩዋቸው ። በረኸኞች የነበሩ አይመስሉም ። ለመሆኑ በረኸኛ ምን ይመስላል? በረኸኞች ከሰዎች የተለዩ ልዩ ፍጡር መስለው በዓይነ ሕሊናዬ ለምን እንደሚታዩኝ አይገጥኝም ። እነርሱም አልዘነጉኝም ። ሦስቱንም የእጅ ሠላምታ ሰጠኋቸው ። ተነፋፍቀው እንደ ቆዩ ሰዎች ተቃቀፍን ።

«ትተዋወቃላችሁ ለካ?» አለ ሰለሞን ።

«በጣም እንጂ ፣ በቲቪ ኢንተርቪው አድርጌአቸዋለሁ» አልኩትና ወደ ሦስቱ መለስ ብዬ ፣ «እንዳስቸገርኳችሁ ተስፋ አደርጋለሁ?!» አልኩ ።

«ጥሩ ነበር» አለ ፍትዊ ፣ ፈገግታው ደስ ይላል ።

«ብዙውን የተናገራችሁት እናንተ ነበራችሁ ግን ጥሩ ፕሮግራም ነበር» አልኩ ።

«ዝነኞች አድርጎናል» አለ ዘርዓይ ወዲ ሐለቃ ።

«አገሩን ነቅንቃችሁት ነበር» አልኳቸው ።

«አሁን ግን የሥዕሳይ ባራሂ ዝና ያጠላብናል ። እኛ ያለፈ ፣ ያረጀ ታሪክ ሆነናል» አለ መስፍን ጽሩዕ ። ሞቅ ብሎታል ። ፍትዊ በርሂም ሞቅ ያለው ይመስላል ። ከመምጣታቸው በፊት ሲቀመቅሙ የነበሩ ይመስላሉ ። ኩሉኔል ታሪኩ ወልዳይ መጥቶ ተቀላቀላቸው ።

«እህሳ ሚስተር ቲቪ?!» አለኝ መጽሐፈ ዳንኤል ። ከበረኸኞቹና ከኩሉኔል ታሪኩ ጋር መሆን ፈልጌ ነበር ፣ ሲዋጉ የነበሩ ሰዎች ምን እንደሚባባሉ ለመስማት ። ጦርነት መቸም አስቂኝ ነው!» ።

«ታዲያስ ሚስተር ኢኮኖሚ!» አልኩት ።

«ምን ወሬ አለ?» አለኝ ።

የኤሌክትሪክ ብርሀን ያረፈበት መላጣው ያብለጨልጫል ። መነጽሩም ብርሀን መልሶ ይፈነጥቃል ። ትናንሽ ዓይኖቹ ይቁለጨለጫሉ ። ተንኮል የሚሠሩና የሚያዩ ይመስላሉ ።

«አብረን ነው የዋልነው ። የኔን ያህል ታውቃለህ» አልኩት።

«ከናንተ ጋዜጠኞች እኮ ተራው ሕዝብ ይበልጥ ያውቃል» አለና ምጸታዊ ሳቁን ለቀቀው ። በግድ የሚስቅ ነው የሚመስለው ሲስቅ ። ሲስቅ ሰውነቱ ሁሉ አብሮ ይርገፈገፋል ።

«እንዴት?» አልኩት ።

«ሰው አፍ ላይ ማይክሮፎን ደቅናችሁ ፣ ምን ያስባሉ? የሚያክሉት ተጨማሪ አሳብ አለዎት? ከማለት ሌላ ምን ታውቃላችሁ? እና ደግሞ የሰው አሳብ ቀምታችሁ የራሳችሁ አሳብ አስመስላችሁ ማቅረብ ። የሚሰጧችሁን አሳብ እንኳን በትክክል ብታቀርቡ ጥሩ ነበር ። የነካችሁትን አሳብ ሁሉ ታበላሻላችሁ ። ጆርናሊዝም እንዲህ ከሆነ በሩቅ!» አለ ።

ያው የተለመደ ፣ ብዙ ሰዎች በጋዜጠኞች ላይ የሚሠነዝሩት ሂስ ነበር ። ግምት አልሰጠሁትም ። አንድ ቃል ለምን ተለወጠብኝ በማለት የሚያኮርፉና የሚናደዱ ሰዎች ሞልተዋል ። ግጥም ፣ ሰድብም ሆነ ሙገሳ ፣ ተቀብሎ እንደሚያስተጋባ የጠጅ ቤት አዝማሪ ጋዜጠኞችን መመልከት መቸ ይቀር ይሆን! አባቴ ይሙት! አንዳንዴ ሳሰበው ጋዜጠኛ መሆኔ ወይም መባሌ ያናድደኛል ። የነገሩትን መልሶ የሚያስተጋባ የገደል ማሚቶ!...... ዋሾ! አድር ባይ! ጠጭ! የማንባለው ነገር የለም።አገልግሎታችን እንደ ጨው ተፈልጎ ፣ በዚያው ልክ ደግሞ ተጠልቶና ተረግጦ እንዴት ይሆናል! ምን ዓይነት ሕይወት! ምነው አያስጠጣ ፣ ሳይወዱ ያስጉነጫል እንጂ! ከውስኪዬ ተጎነጨሁና ፣

Journalism isn't a desimal
Science like Economics ሚሽን» አልኩት ።

«ተቆጣህ እንዴ?»

«እንዲያውም ።»

«ከናንተ ጋር ተጣልቶ የት ሊደረስ? የጠላችሁትን ሰው አፈር ድቤ ታስግጣላችሁ አሉ......»

«በሆነልን» አልኩት ።

«ኃይለኛ መሣሪያ ይዛችሁ እንዴት አይሆንላችሁም? ባታውቁት ነው እንጂኮ ሥልጣን በናንተ እጅ ነው» አለኝ ። መቸም በነገር አገም ጠቀም ማድረግ የተለመደ ጠባዩ ነው ። ቀጠለና ፣ «ስለዛሬው ስብሰባ ምን ታስባለህ?» ብሎ ጠየቀኝ ።

አላመነታሁም «ትምህርታዊ ነበር ። ከፊታችን ላይ የቶደቀነው ችግር አሁን በግልጽ ይታየኛል» አልኩት ።

«እውነት? ምነው እንዳንተ ግልጽ ሆኖ በታየኝ? ደደብ ነኝ መሰለኝ» አለ ። በዲፕሎማቲኮች ቋንቋ ደደብ ነህ ማለቱ ነው ። በኢትዮጵያ ኤምባሲዎችና በተባበሩት መንግሥታት ድርጅት ለብዙ ጊዜ ሠርቷል ። አይብርጭቆ አያያዝ ያሳምረዋል ። እጅ አነሳሱና አቋቋሙ ሆን ተብሎ የተጠና ነው ። አለባበሱም እንደ አየሩና እንደሁኔታው ይለዋወጣል ። ደመና የታየ እንደሆነ ፣ ካቦርታ ፣ የዝናብ ጫማ ፣ ያንገት ልብስ ፣ ጃንጥላ የማይዘው ነገር የለም ። ቤቱ ደርሼ አላውቅም ። ግን ሰው ቤቱ ቢሔድ በር ላይ ጫማውን ሳያወልቅ ቢሞት አያስገባም ይባላል ። ከአንድ ሁለት ጊዜ ቢሮው እንዳጋጣሚ ሔጃለሁ ። የሆስፒታል ቀዶ ጥገና ክፍል ምስጋና ይጣ! የሲጃራ ዓመድ ወይ ቡና ቢሮው ውስጥ ጠብ ካለ ከጕንና ጕን የቀረችው ጠጕሩ ተነስታ ትቆማለች ። የሥራ ጓደኞቹ ሊያናድዱት ሲፈልጉ ቢሮው ሆን ብለው ሔደው ጠረጴዛው ወይም ምንጣፉ ላይ ሲጃራ ይኮስትራሉ ። ያኔ ጣራ ይመታል ። ሲጮህ ይውላል ። መቸም የሰው ሥራ ሲያብጠለጥል ላሣር ነው ። አንድ ሥራ እንዲያርም ወይም እንዲያቃና የተሰጠው እንደሆነ ለመጣው ሁሉ ፣ «ይኸውልህ የእገሌን ሥራ ተመልከተው ። እድሌ ሆኖ ሽንፍላ ሳጥብ እኖራለሁ» እያለ ያሳጣል ። ግን ባለሙያ ነው ።

«ላቀረብክልኝ ምስጋና ምስጋናዬ እጥፍ ድርብ ነው ። አንተስ ስለስብሰባው ምን ተሰማህ?» ብዬ ጠየኩት ።

«እየሀ ጓድ» አለ ፣ «እኔ መጽሐፌን አድህሪ ነው እንጂ አገር ይሸጣል የሚለኝ የለም ። አድሃሪ ቢሉኝ ደግሞ ግድ የለኝም ።»

«ይህን ምን አመጣው?» አልኩት ።

«ቆይ እንጂ ጓድ ፣ ምነው ጓድ እያልኩህ!» በማለት ምጸታዊ ቀልዱን ጣል አደረገብኝና ፣ ሐያ ዓመት ሥር ሰዶ የኖረ ችግር በዘመቻ አይፈታም ። የኤርትራ ችግር የውስጥ ችግር ብቻ አይደለም ። በውጭ በኩል ያላሰለሰ ዲፕሎማቲካዊ ጥረት ፣ በውስጥ ደግሞ መሠረታዊ የኢኮኖሚ ግንባታ ፣ ፖለቲካዊ ሥራና መግባባትን የሚጠይቅ በዘዴና በጥበብ የሚያዝ ሥራ ነው ። ቀልድ አይደለም ። ባንድ ወቅት ፣ ላንድ ሥራ ዘመቻና ርብርቦሽ ጥሩ ነው ። ግን ልማድ ሆኖ እንዳይቀር ያሰጋል ። የኤርትራ ችግር ቀላል አይደለም ፣ ውስብስብ ነው ።

«ይህን የቆየ ችግር በዘመቻ እንፈታለን ብለን ስንረባረብ ካሁኑ ሌሎች ችግሮችን እየፈጠርን ነው ። 450 ከባድ የጭነት መኪናዎች ፣ 250 ቬልቶ ፣ 200 ከነተሳቢያቸው ወደ ሰሜን ማዞር ከኤኮኖሚ አንጻር ምን ማለት ነው? ባጭሩ ኤኮኖሚው ተናግቷል ማለት ነው ። ደግሞ አሁን የመኸር ጊዜ መሆኑን አትርሳ ዳቦ ከሰቅ ፣ እህል ከገበያ ቢጠፋ አይገርመኝም ።

«ያለንን መዋዕለ ንዋይ እዚህ አምጥተን ስናፈስ ምን የሚሆን ይመስልሀል? ባጭሩ የልማት ሥራ ይገታል ። ልማት ሲገታ አሁን ያለው ሥራ አጥ ሠራዊት ቁጥር ይጨምራል ። እና ምን ይሆናል? ሥራ አጥ ሠራዊት ይዞ ሶሻሊዝምን መገንባት እንዴት እንደሚቻል ለኔ ግልጽ አይደለም ። ይህ ዘመቻ የሚነካካው ብዙ ነገር ነው» በማለት ንግግር ብጤ አደረገልኝ ።

ይልቅ አሁን አናደደኝ ፣ «ስብሰባው ላይ ምን ዘጋህ! ቅድም እንዲህ ብለህ አትናገርም ነበር? ማን ከለከለህ? መድረኩ ለማንም ክፍት ነበር ። ለምን ሐቀኛ አንሆንም!» አልኩት ።

«ትቀልዳለህ ልበል!» አለኝ ።
«ኖ! ቀልዴን አይደለም ። የምሬን ነው ። ልክ ነው! ከእንዳንተ ያሉ ምሁራን የሚጠበቅና የሚፈለግ ነገር ቢኖር ግልጽነትና ሐቀኛነት ነው ። ሰውየውም ቢሆኑ አብረዋቸው ከሚሠሯቸው ሰዎች የሚጠብቁት ይኸንኑ ነው ። ግልጽነት ፤ ሐቀኛነት ።

«አብዮትም ይሁን ማንኛውም ሥራ የጥቂት ሰዎች ንቅናቄ ወይም ኃላፊነት አይደለም ። አብዮቱ ወይም አገሬ የሚለው ሁሉ

እኩል ኃላፊነትና ግዴታ አለበት ። ማንም ከሌላው ያነሰ ኢትዮጵያዊ አይደለም አገሬ ፣ አብዮቴ እስካለ ድረስ ። ኖ ኖ...... ስማኝ እንጂ!...... አቀጣጥሎ ወዴት? ይህ የተባበሩት መንግሥታት ሸንጎ አይደለም...... ምሁራን ቀና ብለው ካልተሳተፉ...... እ...... አስተዋጽኦ ካላደረጉ እንዴት ይሆናል? እነማን ናቸው በኃላፊነት ሥራ ላይ ያሉት? ማለት ብቻ አይበቃም ። መሳተፍ ያስፈልጋል ። ባገር ጉዳይ ከዳር ቁጭ ብሎ አያገባኝም በማለት እንደጲላጦስ እጅ መታጠብ አይቻልም...... እና ጓደኛ የኤርትራ ችግር አንተ እንደምታየው አይደለም ። በነገሩ አልተቸኮለበትም ። ሰምንት ዓመት ችግሩን ለማስታመም ተሞክሮአል ። ያገራችን ኢኮኖሚ በችግሩ ምክንያት እየደማ ነው ። ያገሪቱ ጉሮሮ እየታነቀ ነው ። እስከንሞት አንጠብቅም ። የተከፈለው መስዋእትነት ተከፍሎ መፍትሔው መገኘት አለበት ። ከጦርነት ሌላ ቋንቋ ከማይናገሩ ወንበዴዎች ጋር ከጦርነት ቋንቋ ሌላ መናገር አያስፈልግም...... የሠላም ዋጋ ደም ነው ። ያንን የደም ዋጋ የሚከፍለው ሕዝብ ነው ። የደም ዋጋ ሊከፍሉ የሚችሉ ልጆች ያሉት ብሔር በእውነት እድለኛ ነው ......» እያልኩ ስንጣጣበት ፣ ሰለሞን በትረጊዮርጊስ መጥቶ ፣

«ምንድን ነው የምትጨቃጨቁት ?» ብሎ ጠየቀን ።

የተመካከርን ይመስል ሁለታችንም በአንድነት ፣ «ምንም» አልነው ።

«አይገርማችሁም?» አለ በእጁ ወደ ኰሎኔል ታሪኩና ሦስቱ በረኸኞች እየጠቆመን ። ሞቅ ያለ ጭውውት ይዘዋል ። ሦስቱም ወደ ላይ አንጋጠው ኰሎኔል ታሪኩን ይመለከቱ ነበር ። ለደመራ የቆመ ረጅም አጣና መስሎ ይታያል ። ያስገረመው ነገር ምን እንደሆነ ሁለታችንም አልገባንም ።

«አይገርማችሁም?» አለ እንደገና «ትናንት በጥይት ሲደባደቡ የነበሩ ሰዎች ዛሬ አብረው እየጠጡ ሲጫወቱ ማየት በእውነት ያስገርማል ። ፍትዊ ወዲ በርሂ ከመንደፈራ አሥመራ ድረስ ያለውን አገር ሲያንቀጠቅጥ የነበረ ነው ። በጊዜው ብዙ ሰዎች አስሮአል ። ገርፎአል ፣ ገድሎአል ። ብዙ አድምቶናል ። ዘርዓይ ወዲ ሐለቃ የጀብሐ ፖለቲካ ትምህርት ቤት ዲሬክተር ሆኖ በሚሰጠው ትንታኔ ብዙ ወጣቶችን ወደ በረሀ ያሸፈተ ሰው ነው ። የጀብሐ ደቡብ እዝ ኮሚሳርም ነበር ፣ መስፍን ጽሩዕ

በኧርባን ጉሪላ ታክቲክ የሠለጠነ የሻዕቢያ ቀንደኛ ፈዳይን ነበር ። ኰሎኔል ታሪኩ ከእነሱ ጋር ያልተዋጋበት ቦታ የለም ።

«እዚህ ከተማ ውስጥ የብርጭቆአችን አባት ታሪኩ ባይኖር ኖሮ ይኸኔ አረቄ በጣሳ እንጠጣ ነበር ነው የሚሉት ። ወንበዴዎች ደቀመሐሪን በያዙበት ጊዜ አሸዋ ጠፍቶ የጠርሙስና የብርጭቆ ፋብሪካ ሥራ ቀጥ ብሎ ነበር ። እሱ ነበር ሁለት መትረየስ ይዞ ግራና ቀኝ እየተታኮሰ አሸዋ የሚያስጭነው ። እሱን ለመግደል ያላደረጉት ሙከራ የለም ። በእውነት ርግጥ አንዳንድ ጥፋት ደርሶአል ቢሆንም ግን እንደኢትዮጵያ አብዮት ሆደ ሰፊ አብዮት ያለ አይመስለኝም ። አንዳንዴ ሳስበው የዋሆች ነን ወይ? እያልኩ ራሴን እጠይቃለሁ» ካለ በኋላ ፣ ወደኔ ዞር ብሎ ፣ «ጸጋሽ ፣ በዚህ ላይ ለምን አንድ ጥሩ ፕሮግራም አትሠራም?» አለኝ ።

«ጥሩ አሳብ ነው ። እጃችሁን ከሰጣችሁ ፣ ይገርፉዋችኋል ፣ ያሰቃይዋችኋል ፣ ይገድልዋችኋል እያለች ሻዕቢያ የምትነዛውን ፕሮፓጋንዳ ለመስበር ይረዳል» አልኩት ። አብዮትና ሰፊው ሕዝብ መሐሪ ናቸው የሚል አርእስት ታየኝ ።

«ግን ባይመቻቸው ነው እንጂ እነዚህ ሰዎች የሚተኙልን ይመስልሀል? እኔ አላምናቸውም ። ትናንት ሲወጉንና ሲያደሙን የቆዩ ሰዎች ዛሬ ተመልሰው ላንድነት ቆመናል ፣ ካብዮቱ ጐን ተሰልፈናል ሲሉ አይገባኝም» አለ መጽሐፈ ዳንኤል መላጣውን በመሀረብ እየጠረገ ።

ሰለሞን በሀሣብ ተመስጦ «ከማመን በቀር ሌላ ምን ምርጫ አለ? አናምናቸውም ከሚል አስተሳሰብ ተነስተን መጥፎ ውሳኔ ላይ መድረስ አንችልም ። በግድ ሆደ ሰፊ መሆን ያስፈልጋል ። እርስ በእርሳችን የመተማመን ነገር ጊዜ ይወስዳል ። ግን መሞከር አለብን ። አንድ ቀን ልጆቻችን ተማምነው ለመኖር ይችሉ ይሆናል ። ወደዚያ የሚወስደውን ጥርጊያ መንገድ መክፈት የኛ ፈንታ ነው ። ግን እንዳንተማመን የሚያደርጉን የውጪ ኃይላት ናቸው» ካለ በኋላ ሲያስብ ቆየና «የኤርትራ ችግር እግሩ እዚህ ይሁን እንጂ ጭንቅላቱ ውጭ ነው ። ታሪካዊ አጀማመር ታሪካዊ ፍጻሜ ይኖረዋል» አለ ።

ነገሩ ስላልገባኝ «ምን ማለትህ ነው?» ብዬ ጠየኩት ።

ሰለሞን በትረ ስለ ኤርትራ መናገር አይሰለቸውም ። ጊዜ ካገኘ ስለኤርትራ ሲያወራ ውሎ ያድራል ። «አየህ» ብሎ ጀመረ ፥ «ኤርትራ ለ60 ዓመት በኢጣልያን ቅኝ ግዛት ሥር ቆይታለች ። ከዚያ በፊት ባለፉት 400 ዘመናት የጦርነት ዐውድማ ሳትሆን የኖረችበት ዘመን የለም ። ኢጣልያ በሁለተኛው የዓለም ጦርነት ስትሸነፍ ኤርትራ በእንግሊዝ አስተዳደር ሥር ወደቀች ። እና አዲሱ ፖለቲካዊ ድራሚ ተጀመረ ። እንግሊዝ እየቆየ የሚፈንዳ ቦንብ በኤርትራ ምድር እጥምዳ ነው የወጣችው......» አለ ።

ሁላችንም ጠጋ ፥ ጠጋ አልነው ። ሰለሞን ለመናገር ብሎ የሚናገር ሰው አይደለም ። ከተናገረ ስለሚናገረው ነገር ካንጀቱ ስለሚናገር አድማጭ ይስባል ።

እና ቀጠለ — «ኤርትራን በሚመለከት እንግሊዝ ሁለት ዓላማዎች ነፀሯት ። አንደኛው ዓላማዋ ኤርትራን በተቻለ መጠን ከአስተዳደሯ ሥር ማቆየት ሲሆን ፥ ይህ ካልተቻለ ፥ ሁለተኛው ዓላማዋ ሰሜኑንና ምዕራቡን ቆላማ አገር ፥ ምጽዋን ጭምር ፥ ቅኝ ግዛቷ ከሆነችው ከሱዳን ጋር ቀላቅላ መግዛት ነበር ። እነዚህን ዓላማዎች መሠረት በማድረግ ሁኔታዎችን ማመቻቸት ጀመረች ። ፖለቲካዊ ስልቶችም ቀየሰች ።

«የመጀመሪያው ፖለቲካዊ ስልት ፥ ኢትዮጵያ ለጊዜው ኤርትራን ፈጽሞ ለማስተዳደር እንደማትችል አድርጋ ለዓለም ማሳየት ነበር ። ይህን ለማድረግ «ታላቋ ኤርትራ» የሚል ፖለቲካዊ ንድፍ አወጣች ። ንድፉ ፥ ትግራይን ከአልውሀ ምላሽ ከኢትዮጵያ በመገንጠል ከኤርትራ ጋር ቀላቅሎ የሚይዝ ነበር ። ይህ ነበር «የታላቋ ኤርትራ» ግንዛቤ ። እንግሊዝ ይህን ዓላማዋን የሚያስፈጽምላት መሣሪያ አላጣችም ። «በሣህለ ሥላሴ ስርወ መንግሥት የተወሰደብኝን ዙፋን ወደ ሳባጋዲስ ስርወ መንግሥት» እመልሳለሁ የሚል ምኞት የነበረው ደጃዝማች ተሰማ አስምሮም የተባለ ሰው ነበርና ፥ «ታላቋ ኤርትራ» የተባለውን መፈክር አስነግባ አነሳሳችው ። የወያኔ ጦርነት ተከፈተ ። ዛሬም ኢሳይያስ አፈወርቂና ወያኔዎች የሚያራምዱት ይህንኑ ዓላማ ነው ። ኢትዮጵያ ኤርትራን ለማስተዳደር አትችልም የሚል ጥርጣሬ እየተፈጠረ ስለሔደ እንግሊዝ ያሰበችው ለጊዜው የተሳካላት መስሎ ታየ ።

«ይሁን እንጂ ፥ በዚሁ ወቅት ፥ «ኢትዮጵያ ወይም ሞት» የሚል መፈክር ያነሳ ፥ የማኅበር አንድነት ኃይል እየተጠናከረ በመሄድ ላይ ነበር ። አብዛኛዎቹ የአንድነት ማኅበር መስራቾችና አባሎች ከኤርትራ ደጋማው ክፍል ከመሆናቸውም ሌላ በአብዛኛው ክርስቲያኖች ነበሩ ። እንግሊዝ ግልጹን ነገር አደረገች ። የእስልምና ሀይማኖት ተከታዮች የሆኑትን የቆላማውን አገር ተወላጆች በማሰባሰብ ራቢጣ አል እስላሚያ የተባለ የፖለቲካ ቡድን እንዲመሠረት ከማድረጓም በላይ ፥ በኤርትራ ጣልያንኛ አፊሴላዊ ቋንቋ መሆኑ ቀርቶ ከእንግሊዝ ትግርኛና ዐረብኛ ብቻ አፊሴላዊ ቋንቋ ሆነው እንዲሠራባቸው አደረገች ። የከፋፍለህ ግዛ ፖሊሲ መሠረት ያዘ ። ለመጀመሪያ ጊዜ በኤርትራ የፖለቲካ መድረክ ላይ ሦስት የተለያዩ አቋሞች ተከሰቱ ። እነሱም አንደኛ ፥ ታላቋ ኤርትራ የሚለው ወገን ኤርትራ ለኤርትራውያን የሚል አቋም ያዘ ፥ ሁለተኛ ፥ ራቢጣ አል እስላሚያ ኤርትራ በእንግሊዝ አስተዳደር ሥር መቆየት አለባት የሚል አቋም ሲወስድ ፥ ሦስተኛ ማኅበር አንድነት ደግሞ «ኢትዮጵያ ወይም ሞት» በሚለው ዓላማው ጸና ።

«በማይታረቁ የፖለቲካ ፥ የጎሳ ፥ የቋንቋና የሀይማኖት መስመሮች የኤርትራ መገነጣጠል ሁኔታ ተሟላ ። የእንግሊዝ የበኩር ልጅ ተወለደ ። ሁኔታው በኤርትራ ምድር ተወስኖ አልቀረም ። ቀይ ባሕርን «የአረብ ሐይቅ» ለማድረግ የቆየ ዓላማ ያላቸው የአረብ መንግሥታትና ፥ ይህንኑ የዘይትና የሸቀጣ ሸቀጥ መተላለፊያ ስትራተጂካዊ ኬላ የሆነውን ባሕር ለጥቅማቸው ሲሉ ፥ አሁንም ሆነ ወደፊት በቁጥጥራቸው ሥር ለማቆየት የሚፈልጉት ኃያላን መንግሥታት በጉዳዩ ፥ በፀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ እጃቸውን ማስገባት ስለጀመሩ ፥ ችግሩ እየሰፋ ዓለም አቀፋዊ ባሕርይ እየያዘ ሄደ ። የነገሩ ጭራ እዚህ ቀርቶ ጭንቅላቱ ውጭ ወጣ ። የኤርትራ ታሪክ ፥ በተለይም በዐረብ አገሮች ፥ ያልነበረ ቅርጽ ፥ ይዘትና ትርጉም እየሰጠው ፤ በውጭ ኃይሎች እጅ ፖለቲካዊ እንዝርቱ ይሽከረከር ጀመር ።

«ይሁን እንጂ ነባራዊ ታሪክ ፥ በመጨረሻ ታሪካዊ ፍርዱን ሠጠ ። የአንድነት ማኅበር ዓላማ በአሸናፊነት ወጣ ። ኤርትራ ከእናት አገሯ ጋር በፌዴሬሽን ተዋሀደች ። ሆኖም ፥ ነገሩ በዚህ አላቆመም ። እንግሊዝ ለጥቅሟ ስትል በኤርትራ ምድር ቀብራ

የወጣችው ቦምብ ቀስ እያለ ይፈነዳ ጀመር ። በሥልጣን ፣ በጥቅምና በሹመት ያኮረፉ አንዳንድ ያገሩ ተወላጆች፣ የፌዴሬሽኑ ሕጋዊ መንፈስ በትክክል ሥራ ላይ አልዋለም በማለት ውስጥ ውስጡን ነገር እየጎነጎኑ ፣ የኤርትራ ጉዳይ እንደገና በተባበሩት መንግሥታት እንዲታይ ጥረት ያደርጉ ጀመር ። ነገሩን እንዲገፉበት የሚገፋፉቸውና የሚያግዛቸው አገሮች አላጡም ። የዐረብ አገሮች ፣ በተለይም ግብጽ ፣ ለዚህ ዝግጁዎች ነበሩ ። ዐባይን ከምንጩ ቀይ ባሕርን ካናቱ ለመቆጣጠር ያላቸውን የቆየ ዓላማ በተግባር ሊተረጉሙ የሚችሉት የኤርትራን ምድርና ሕዝብ የመረማመጃ ድንጋይ በማድረግ እንደሆነ ያውቃሉ ። በጊዜው የነበረው የኢትዮጵያ መንግሥትም በሞኝነቱና በጠባብ አመለካከቱ በራሱና በአገሪቱ ላይ ዱላ ከማቀበል ያነሰ ሚና አልተጫወተም ነበር ። ይባስ ብሎ ፣ «ኢትዮጵያን አግኝታችኋል ፣ ሞትም ያውላችሁ!» የሚሉ ፣ ኤርትራ ለኤርትራውያን በማለት ለጥቅማቸው ሽንጣቸውን ገትረው ይሟገቱ የነበሩትን አንዳንድ ግለሰቦች እየመረጠ ቁልፍ ቦታዎች ላይ ይሾማቸው ጀመር ። የአንድነት ማኅበር አባሎች አንገታቸውን ደፉ ።

«ፌዴሬሽን ፈርሶ ኤርትራ ሙሉ በሙሉ ከኢትዮጵያ ጋር እንድትዋሀድ ከተደረገ በኋላ ፣ «ማኅበር ሸውዐቴ» ወይም «ሐረካ» በመባል ውስጥ ውስጡን ይካሄድ የነበረው ንቅናቄ ግልጽ እየሆነ መጣ ። ይህ ንቅናቄ በመሠረቱ በሕግ እንሟገታለን በሚሉ ፣ በሥልጣን እና በጥቅም ሽሚያ ባኮረፉ አንዳንድ ሰዎች የሚመራ ነበር ። ሐረካ ወይም ኤርትራ ሊበሬሽን ሙቭሜንትን የመሠረቱት እንደ ኢብራሒም ሡልጣንና ወልደአብ ወልደማርያም የመሰሉት የቀድሞው ራቢጣ አልእስላሚያ መስራቾች ነበሩ ። እ. ኤ. አ. በ1958 ጀብሐ ወይም ኤርትራ ሊብሬሽን ፍሮንት ተመሠረተ ። በጀብሐና በሐረካ መካከል የሥልጣን ቅራኔ ተነሳ።ሐረካ ተመታ ፣ ሕልውናው ለመጨረሻ ጊዜ አከተመ። የመጀመሪያዋ የአመጽ ጥይት በ1961 በኤድሪስ አዋቴ ተተኮሰች ። በእነ ኢድሪስ ዓደም ፣ ዑስማን ሳልህ ሳቤ ፣ አብዱላ ኢድሪስ ፣ ያ°ናይ ፣ ዑመር አዛዝ ፣ አብዱል ከሪም መሐመድ ፣ ዓሊ ዑማሮና ወልዳይ ካህሣይ የተመሠረተው ጀብሐ በቆላማው አገር የበላይነቱን ከያዘ በኋላ ፣ የኤርትራ ሕዝቦች ብቸኛ ተወካይ እኔ ነኝ ፣ ኤርትራ ዓረባዊት ናት በማለት ፣ ጭራውን እዚህ ፣ ጭንቅላቱን በዓረቦች አገር አድርጎ ፣ ኤርትራን በአምስት ቀጠ

ናዎች በመከፈል ከውስጥና ከውጭ ፖለቲካዊና ወታደራዊ ማዕበል ይፈጥር ጀመር ። መሐመድ ዴናይ በባርካ ፣ ዑመር አዛዝ በሰምሐር ፣ አብዱል ከሪም መሐመድ በሠንሂት ፣ ዓሊ ዑማሮ በማርያ ቀይሕ እና በማሪያ ጸሊም ፣ ወልዳይ ካህሣይ በደጋማው አገር ተሰለፉ ። ከአሰላለፉቸው ለማየት እንደሚቻለው ጀብሐ ዘጠና ፀመቶ የባርካና የአሳውርታ ተወላጆች የበላይነት የያዙበት አጿም ሆኖ ይገኛል ። በመሆኑም ጀብሐ ውስጣዊ አንድነቱን ይዞ ለመቆየት አልቻለም ።

«ለምን? አንዳንድ ታዛቢዎች እንደሚሉት በውስጥ የመከፋፈሉን ሁኔታ ያመጣው ርዕዮተ ዓለማዊ ቅራኔ ሳይሆን ፣ የኤርትራን ሕዝብ የሚወክለው ማነው? እስላም ወይስ ክርስቲያን? ቆለኛ ወይስ ደገኛ? ቆለኛ ከሆነ የትኛው ጎሳ? የሚል የሥልጣን ጥያቄ ነበር ። ዘመነ ክፍለታት ወይም የመከፋፈል ዘመን ተጀመረ ። በእንግሊዝ የተተከለው ቦምብ ሥራውን እየሠራ ነበር ።

«በጀብሐ ውስጥ የበላይነትን የያዙት የባርካና የአሳውርታ ተወላጆች የተቀሩትን እያሳደዱ ይመቱ ጀመር ። ሳላህ ሳቤ ከሥልጣን ተባረረ ። በዚህ የተነሳ ሠልፍ ናጺነት የተባለው የጀግኖች ቡድን ፣ ሕዝባዊ ኃይሊ የተባለው የማሪያ ቀይሕ ተወላጆች ቡድንና ዑብል የተባለው የባርካ ተወላጆች አንድ ክንፍ ፣ በሳልህ ሳቤ አማካይነት ሻዕቢያ የተባለውን ግንባር ፈጠረ ። የኢትዮጵያ ሰፊ ሕዝብ አብዮት በ1966 እስከ ፈነዳ ድረስ የጀብሐና የሻዕቢያ እርስ በእርስ ጦርነት በኤርትራ በረሀዎች ሲቀጣጠል ቆየ ።

«በ1966 በረኸኞችን ከመንግሥት ጋር የሚያስታርቁ አንዳንድ ሽማግሌዎች ተመርጠው ተላኩ ። ጀብሐና ሻዕቢያ ከአሥመራ 16 ኪሎ ሜትር ርቀት ላይ ይገኙ ነበር ። የአሥመራና የአካባቢው ሕዝብ በእርቁ ድርድር እንዲሳተፍ የበኩሉን አስተዋጽኦ እንዲያደርግ በማለት ሔዶ እንዲመለከት ተፈቀደ ። መንግሥትንና በረኸኞችን ለማስታረቅ የሔዱት ሽማግሌዎች ጀቧሐንና ሻዓቢያን አስታርቀው ተመለሱ ። አንዳንዶቹም በዚያው ወደ በረሀ ኮበለሉ ።

«በኢትዮጵያ የተቀጣጠለው አብዮት በምሥራቅና በደቡብ
በሶማሊያ ፣ በሰሜን ምዕራብ ፣ የኢትዮጵያ ዲሞክራቲክ ኅብረት
ነን በሚሉ መሳፍንት ፣ በውስጥ እንደ ኢሕአፓ እና ሌሎች
አምስተኛ ረድፈኞች ፣ በውጭ ደግሞ በተባበረ የኢምፔሪያሊ
ዝም ኃይል የተወጠረበት ቀውጢ ጊዜ ነበር ። ለአብዮቱ የቀረ
በለት ጥያቄ ፣ ከአብዮቱ ወይም ከኤርትራ የትኛውን? የሚል
አስቸጋሪ ጥያቄ ነበር ። የኢትዮጵያ ሕልውና ታላቅ ፈተና
ላይ ወደቀ ። ኢትዮጵያ የምትባለው አገር ከእንግዲህ አከተመች ፣
አለቀላት ይባል ጀመር ። እውነትም ያለቀላት መስሎ ታይቶ
ነበር ። አዲሱ የኢትዮጵያ ካርታ ምን እንደሚመስል ለማየት
የሚሞክሩ ሰዎች ጥቂት አልነበሩም ። ሁኔታውን በማየት ፣ ጥን
ቱንም ዐባይን ከምንጩ ፣ ቀይ ባሕርን ካናቱ በመቆጣጠር የተዳከ
መች ኢትዮጵያን ለማየት የሚፈልጉት አንዳንድ የአረብ መንግ
ሥታት ፣ ሱዳን ጭምር ፣ ከተገንጣዮች ጎን በይፋ ተሰልፈው ፣
እንደ እብድ ገላጋይ ካራ ያቀብሉ ጀመር ። ይህ ሁሉ ተደምሮ
ለተገንጣዮች አመቺ ሁኔታ ፈጠረላቸው ። ወርቃማ ጊዜ መጣላ
ቸው ። ሁኔታውን በመጠቀም ተንቃነቁ ።

«ሳሕል ፣ ከረን ፣ ደቀመሐሪ ፣ በከፊል ምጽዋ ፣ ደንጎሎ
ግንዳዕ ፣ ነፋሲት ፣ አምባትካላ ፣ ሠገነይቲ ፣ ናቅፋ ወዘተ
በሻዕቢያ እጅ ወደቁ ። ባርካ ፣ መንደፈራ ፣ ዓዲኳላ ፣ አቆርዳት ፣
ተሠነይ ወዘተ በጀብሐ ተያዙ ። አሥመራ ፣ ባሬንቱና በከፊል
ምጽዋ ነበሩ በመንግሥት እጅ የቀሩት ። እነዚህም ቢሆኑ
የጊዜ ጉዳይ ነበር ። የምጽዋ ሦስት አራተኛው ክፍል ተይ
ዟል ። አሥመራ በሰባት ኪሎ ሜትር ርቀት ተከባለች ። የአ
ሥመራ ጉሮሮ ታንቋል ። ምግብ ፣ ውሀ ፣ መብራት ፣ ማገዶ ፣
የለም ። ረሀብ ገብቷል ። እፍኝ ጥሬ አሮአል ። የቤት ዕቃ እየ
ፈለጡ ማንደድ ተጀምሮአል ። ከተኩስ ሌላ የሚሰማ ሙዚቃ
የለም ። ተኩሱ ላንዳፍታ ሲቆም ዓለም እንደሙታን መቃብር
ጸጥ ይላል ። እና መላከ ሞት መጥቶ በጆሮ ያንሾካሹካል ። አየሩ
የሞት ጠረን ይዞ ይመጣል ። ሕጻናት ተርበው ያለቅሳሉ ፣
እናቶች ተጨንቀው ዋይታ ያሰማሉ ፣ ሽማግሌዎች ከደጅ ቁጭ
ብለው ይተክዛሉ ። ፋብሪካዎች ጢስ አይታይባቸውም ፣ ማሳዎች
ጦም አድረዋል ። ገበያዎቹ አይቆሙም ፡ ቢቆሙም ባዶ ነበሩ —
የቁልቋል ገበያ!

ተገንጣዮች ወይም የውስጥ ደጋፊዎቻቸው እንደሚሉት
ተጋደልቲ «ዛሬ ሊገቡ ነው ፣ ነገ ይገባሉ» በማለት ወሬ ስለ
ሚያናፍሱ ፣ ቆራጥ ቆራጡ ፣ ይምጡ ምናለ ፣ ሞተን እንጠብቃ
ቸውም! በማለት በሕይወቱ ቆርጦ ሲጠባበቅ ፣ ሌሎቹ ደግሞ
የተገንጣዮች ደጋፊ ባይሆኑም ፣ እዚህ ቁጭ ብለን እንዴት እን
ጠብቃቸዋለን? ባይሆን ወጣ ብለን ከእነሱ ጋር ከበሮ እየመ
ታን ብንገባ ይሻላል በማለት በድል አጥቢያ አርበኝነት ከከተ
ማው እየወጡ ይኮበልሉ ነበር ። አምባሻ ጋግረው ፣ ጠላ ጠም
ቀውና ቄጤማ ጎዝጉዘው የእነ «ገባቶም»ን ወይም «ተጋደልቲ»ን
በድል መግባት ይጠባበቁ ነበር ። በኤርትራ ክፍለ ሀገር ታሪክ
ውስጥ የበላይነትን ያገኛል ተብሎ የሚገመተውን ኃይል ተቀ
ብሎ የማስተናገድ ዝንባሌ አዲስ ነገር አይደለም ። በ400 ዘመን
የትግል ታሪክ ውስጥ አንዱ ኃይል ሲሄድና ሌላው ሲመጣ
ማየት የተለመደ ነገር ሆኖ ቆይቷልና አድርባይነት ሁለተኛ
ተፈጥሮ ሊሆን ምንም አይቀረውም ። መጠራጠር ይበዛል ። የ
«ተማሰች» ቁጥር ቀላል አይደለም ።

«ለማንኛውም ነገር ለተገንጣዮች መጠናከር ምክንያት
የሆነው ምን ነበር?

«አንደኛ — በኢትዮጵያ አብዮት ላይ ከውስጥና ከውጭ
የደረሰው ከባድ ውጥረት ምናልባት እንደዋነኛው ምክንያት
ሆኖ ሊጠቀስ ይችላል ። በጊዜው የነበረው ሠራዊት በምሥራቅ ፣
በደቡብ ፣ በሰሜንና በመሐል አገር ፣ በየግንባሩ የተቃጣውን
ግፊት ለመቋቋም በቂ ኃይልና ትጥቅ አልነበረውም ። በዚህ ላይ
የቆመለትንና የሚዋጋለትን ዓላማ ጠንቅቆ የሚያውቅ ሠራዊት
ካለመሆኑም ሌላ ፣ ሠራዊቱ ያው የማኅበረ ሰቡ አካል እንደመ
ሆኑ መጠን ፣ መ.ኢ.ሶ.ን. ኢ.ሕ.አ.ፓ ፣ ወዝሊግ ፣ ኢ.ጭ.አ.ት ፣
ሰደድ ፣ ኢ.ድ.ሕ. ወ.ዘ.ተ. በሚባሉ ፣ ጊዜው በፈጠራቸው
የፖለቲካ መስመሮች ውስጥ የተከፋፈለ ፣ የተዳከመና ለጥቃት
የተጋለጠ ነበር ።

«ሁለተኛ — በኢትዮጵያ ላይ የቆየ ዓላማ ያላቸው የአካባ
ቢው መንግሥታት በአገሪቱ የተፈጠረውን አስጊ ሁኔታ በመ
ጠቀምና የቆየ ሕልማቸውን እውን ለማድረግ ከምንጊዜውም
ይበልጥ እንደ ጅብ ተጠራርተው በመነሳት ተገንጣዮችን አፍ

ንጫቸው ድረስ ያስታጠቁበት ፣ በስውር በኢትዮጵያ ምድር
ላይ ወታደራዊ ኃይል ያሰለፉበት ጊዜ ነበር ። በጊዜው አብዮቱ
የሚተማመንበት የውጭ ኃይል አልነበረውም ። አሜሪካ አዲስ
መሣሪያ የመስጠት ጉዳይ ቀርቶ ፣ ቀደም ሲል ለኢትዮጵያ
የሸጠችውን መሣሪያ እግዳ ይዛለች ። የምሥራቅ አውሮፓ አገ
ሮች ከሶቪዬት ኅብረት ጭምር ፣ የኢትዮጵያን አብዮት ባሕ
ርይና ይዘት እስኪረዱ ድረስ በታዛቢነት ቆመው የሚመለከቱ
በት ጊዜ ነበር ። የኢትዮጵያ ሰፊ ሕዝብ ከራሱ ሌላ የሚተማ
መንበት ኃይል አልነበረውም ። መደራጀት የጊዜው አንገብጋቢ
ጉዳይ ቢሆንም ፣ ውስጥ ውስጡን ይካሄድ የነበረው የፖለቲካ
መስመሮች ሽኩቻ በታኝ ሁኔታ እየፈጠረ ያስቸግር ነበር ።
በመሆኑም ፣ አብዮቱ በጊዜው የራሱን ኃይል በአዲስ መዋቅርና
መንፈስ ለመገንባት ፋታ ያጣበት ቀውጢ ጊዜ ነበር ።

«ሦስተኛ — በኤርትራ ክፍለ ሀገር ተደራጅተው የሚገኙት
ኃይሎች ፣ ጸረ ፊውዳል ፣ ጸረ ኢምፔሪያሊስትና ጸረ ቢሮክራሲ
ያዊ ካፒታሊዝም አቋም አላቸው በሚል ግምት ፣ አብዮታዊው
መንግሥት ገና ከመመስረቱ የመረጠው የእርቅ ጎዳና ፣ በተገን
ጣዮች ዘንድ እንደ ድክመት በመታየቱ ፣ አንድም ሞራላቸውን
ከፍ አድርጎ ሲያበረታታቸው ፣ ሁለትም ፣ ነጻ ንቅናቄ እንዲያ
ደርጉና ፕሮፓጋንዳ እንዲያካሂዱ ደህና የእድል በር ከፈተላ
ቸው ። በመሆኑም የሚመካበት ኃይል ያጣ የመሰለው ሕዝብ
እየኮበለለ ሔዶ የተገንጣዮችን ኃይል ያሳብጥ ጀመር ። በመሆ
ኑም አብዛኛዎቹ የኤርትራ ከተሞች በወንበዴዎች እጅ ወደቁ ።

«በዚህን ቀውጢ ጊዜ ነበር ሁለተኛው ነጻ አውጭ አብዮታዊ
ሠራዊት «አብዮታዊት ኢትዮጵያ ወይም ሞት» በማለት በየአ
ቅጣጫው በቆራጥነት ሲተም የመጣው ።

«መሰከረ የኤርትራ ሰፊ ሕዝብ አንድ አካልና አለኝታ በመ
ሆን ። በየጎራው በድል አድራጊነት ይተም ጀመር ።

በልዩ ልዩ ግብረ ኃይሎች ሥር የተሰለፈው ሁለተኛው
ነጻ አውጭ አብዮታዊ ሠራዊት በሚያስደንቅ ፍጥነት የጠላትን
ምሽግ ድባቅ እየመታ ነበር ወደፊት የሚገሠግሠው ። 501
ግብረ ኃይል ከሰቲት ሁመራ ተነስቶ በአሊ ጊደርና በተሠነይ

በማድረግ ፣ ከእንጥጮ ተነስቶ ፣ መረብን ከላይ በመሻገር በሽም
ብቆ አድርጎ ከመጣው ከ502 ግብረ ኃይል ጋር ባሬንቱ ላይ
ይገናኛል ። 501 እና 502 ግብረ ኃይሎች እንደገና 508 ግብረ
ኃይል ተብለው ፣ ግማሹ ሳዩን ወደ መሣሊት ሲገሠግሥ ፣ ሌላው
ደግሞ ወደ ታች ታጥፎ ወደ ከረን ካመራ በኋላ ከአሥመራ አካ
ባቢ በመንቃንቅ በለዛ ፣ እምባደርሆ ፣ ዐዲ ገብሩና ኢላበርዕድ
ላይ ይገኙ የነበሩትን የጠላት ምሽጎች እየሰባበረ ከመጣው ከ506
ግብረ ኃይል ጋር ከረን ላይ በድል ይገናኛል ። በሀ እና በለ የተከ
ፈለው የ503 ግብረ ኃይል ተልእኮ እንደሚከተለው ነበር ።
503 ሀ ግብረ ኃይል የተነሳው ከዓዲግራት ሲሆን ፣ በራማ አድርጎ
መረብን ከተሻገረ በኋላ ዓዲ ኳላን ፣ መንደፈራን ፣ ዓረዛን ኩዚ
ያምተራእምኒና ድባርዋን በቁጥጥር ሥር በማዋል ሸከቲ ላይ
ከ506 ግብረ ኃይል ጋር ይገናኛል ። እንዲሁም ከአድዋ በመነሳት
ጾረናን ተሻግሮ የመጣው 503 ለ ግብረ ኃይል በደቀመሐሪ አድ
ርጎ ከ503 ሀ እና ከ506 ግብረ ኃይሎች ጋር...... ላይ ይገናኛል ።
ከአሰብ በመርከብ ምጽዋ የገባው 505 ግብረ ኃይል የጠላትን
አከርካሬ ዕዳጋ ላይ ሰብሮ ፣ የዶጋሊን ፣ የደንጎሎን ፣ የእምባት
ካላን ፣ የጊንዳዕንና የነፋሲትን ምሽጎች በመሰበባርና የአሥመራ
ምጽዋን መንገድ በመክፈት አሥመራ ይገባል ። በሁሉም አቅ
ጣጫ የድል ጉዞ ነበር ።

«ከዛሬ ነገ እንገባለን በማለት በአሥመራ ከተማ ዙሪያ እንደ
ጆፌ አሞራዎች አሰፍስፈው የነበሩት ወንበዴዎች ፣ የሁዋሊት
ማርሽ አስገብተው ወደ ሣሕል በረሀ ከመፈርጠጥ ሌላ ምርጫ
አልነበራቸውም ።

«አሁን ጀብሐና ሻዕቢያ በሣሕል በረሀ ይፋጠጡ ጀመር ።
አንድነታቸው ሳይሆን ልዩነታቸው እየጎላ መጣ ። የሣሕል
በረሀ ለሁለቱ ድርጅቶች ጠቦ አይደለም ። አብረው ለመኖር
ስለማይችሉ ብቻ ነበር ። እንደገና እንግሊዝ ቀብሮት የሔደው
ቦምብ ሥራውን መሥራት ጀመረ ። የኤርትራን ሕዝብ በውስጥም
ሆነ በውጭ የሚወክለው ማነው? የሚለው መሠረታዊ ጥያቄ
እየጎላ መጥቶ ፣ በሻዕቢያና በጀብሐ መካከል የእርስ በእርስ
ጦርነት እንደገና ተከፈተ ። የጀብሐ ኃይል እንዳለ ተመታ ። ሻዕ
ቢያ የበላይነት ተቀዳጀ ። ቀደም ሲል ሻዕቢያ የሦስት ድርጅ
ቶች ግንባር መሆኑ ቀርቶ የደጋው አገር ተወላጆች ብቻ ፖለቲ

ካዊና ወታደራዊ ሥልጣን በሞኖፖል የጨበጡበት ድርጅታዊ
መዋቅር ሆኖ ነበር ። ደጋፊዎችም ቢሆኑ እርስ በርሳቸው ተስማም
ተው ሊኖሩ አልቻሉም ። የአከለጉዛይ ፣ የሠራዬ ሴራ እየተባለ
የእርስ በእርስ ፍጅት ስለቀጠለ ፣ በመጨረሻ ሻዕቢያ የአንድ
አካባቢ ተወላጆች የሥልጣን መድረክ ለመሆን በቃ ።

«ጀብሐና ሻዕቢያ ኤርትራን በሙሉ በቁጥጥራቸው ሥር
ለማዋል ቢችሉ ኖሮ ምን ይሆን ነበር? ብለን እስቲ እናስብ ።
ያው የታወቀው ነገር ይሆን ነበር ። ታሪክ በአዲስ ክስተት ወደ
ፊት ቢራመድም መሠረቱን አይለቅም ። የእንግሊዝ ፖለቲካዊ
ቦምብ በባለ ሁኔታ በኤርትራ ምድር ይፈነዳ ነበር ። ሌላ የኮንጎ ፣
የናይጀሪያ ፣ የቻድ ፣ ሁኔታዎች በአፍሪካ ምድር ይፈጠር ነበር ።
ይከተል የነበረውን ጥፋትና እልቂት ለማሰብ አይቻልም ፣
ቢያስቡትም ይዘገንናል ።

በመጨረሻ ፣ «ከዚህ ሁሉ ምንድነው የምንማረው? የዚህ
ክፍለ ሀገር ችግር ባብዛኛው ከውጭ ተጽዕኖ የሚመነጭ መሆኑን
ነው ። የኤርትራ ሕዝብ ይህን ማወቅ አለበት ። የውጭ ኃይሎች
መጫሪያ በመሆን እስከመቼ ድረስ የገዛ አገራችንን ስንወጋ
እንኖራለን? ቅኝ ገዢዎች በመካከላችን ጠምደው የሄዱትን ፣
እየቆየ የሚፈነዳ ቦንብ ነቅለን መጣል አለብን ። ይህን ልናደርግ
የምንችለው እርስ በእርሳችን ስንተማመን ነው ። ልባችንን መክ
ፈት ስንጀምር ነው ።» ሲል አንድ ወንድና ሴት ተያይዘው
መጡ ።

ሥዕላይ በራኺ መሆን አለበት አልኩ ። ግን ዓይኔ ሮጦ
ያረፈው ልጅቷ ላይ ነበር ። ንጉሥ ዳዊትን የፈወሰችው ሰሜናዊት
ቆንጆ ልብ ስንጥቅ ታደርጋለች ። ረጅም ባለጥልፍ ቀሚስ ለብሳ ፣
ትንሽ ነጠላ ትከሻዋ ላይ ጣል አድርጋለች ። በጥቁር ከፈይ የታ
ሠረ ፣ በሰለሞን ኮከብ ቅርጽ የተሠራ ትልቅ ወርቅ ከረጅም አን
ገቷ ላይ ጉች ብሎ ይታያል ። ጥቁር ረጅም ጠጉሯ ከትከሻዋ
ላይ ወርዶ ዘፍ ብሎአል እና ስትሔድ ይነሰነሳል ። እንደሌሎቹ
የአሥመራ ሴቶች ስንጥር መሳይ አይደለችም ። ደረቷ ሙሉ ፣
ዳሌዋ የኮራ ፣ ጠይም ፣ የደም ገንቦ የሚሏት ዓይነት ነች ። ዓይና
ቿን ተከተልኩ ። ዓይኖቼ ተወርውረው የሔዱት ወደ ኮሎኔል
ታሪኩ ወልዳይ ነበር ። የተቆጣች ድመት መስላ ነበር የምታ

የው ። እሱም እንደተቆጣ ነብር ሆኖ ይመለከታት ነበር ። ክራ
ንቻና ጥፍር ባይማዘዙም ፣ በዓይኖቻቸው የቁጣ ቃላት የሚለዋ
ወጡ መስለው ታዩኝ ። ድንገት ሰውነቱ ተቆጣ ፣ ሁኔታው ተለ
ወጠ ። እሷም ደስ አላላትም ። ፈገግታዋ ጨለመ ። በሁለቱ
መካከል የነበረው ስሜት ደስ አላለኝም ። ይሁን እንጂ ስለግን
ኙነታቸው ለማሰብ ውበቷ ጊዜ አልሰጠኝም ። የምታሳስብ
ዓይነት ሴት አይደለችም ። እንዲያው ገና ሲያዩዋት የምትወደድ
ልጅ ናት ። ዳቦ ሳይቆረስ 'ሰሜናዊት ቆንጆ' ብዬ ስም አወጣ
ሁላት ።

ሥዕላይ በራኺና ሰለሞን በትረጊዮርጊስ ትከሻ ለትከሻ
ተሳሳሙ ። ሰለሞን እየዞረ ያስተዋውቀው ጀመር ። ከኰሎኔል
ታሪኩ ወልዳይ ጎን ነበር የቆምኩት ። አጠገቡ መቆም ደስ
አይለኝም ። አጭር ባልሆንም እሱ አጠገብ ስቆም ድንክ የሆንኩ
ያህል ይሰማኛል ።

የኰሎኔል ታሪኩ ወልዳይን ስም ሲሰማ ጆሮውን እንደ
ሚዳቋ አቆመ ። ወደ ላይ አንጋጠ እንደ ድንቅ ሲመለከተው
ከቆየ በኋላ ፣ «ኤይ ሳልሽ ኮኔረ? ከመይ ቀኒሃ?» ብሎት ትከሻውን
አገላብጦ ሳመው ።

ሥዕላይ ጀግና አይመስልም ። ለመሆኑ ጀግና ምን ይመስ
ላል? አላውቅም ። አንዳንድ የማውቃቸው ጀግኖች አጭሮች
ናቸው ። ሌሎቹ ወፍራሞች ናቸው ። የተቀሩት ደግሞ ሰው
ቀና ብለው የማያዩ ዓይነ አፋሮች ናቸው ። ሥዕላይ ቁመቱ ዘለግ
ያለ ፣ ቀጭን ፣ ጐረኛ ቢጤ ነው ። ዓይኖቹ ትናንሽ ናቸው ። ጠጉሩ
ብን ብላ የሳሳች ናት ። ልብስ መርጦ መልበስ የሚያውቅ ይመስ
ላል ። ባለሽንትር ቡላማ ልብስ ከነሰደሪያው ለብሷል ። አሁንም
ዓይኔ ከልጅቷ አልተለየም ። እሷም ፣ የት ነው የማውቀው? በማ
ለት ሳይሆን አይቀርም ፣ አንዳንዴ ውብ ዓይኖቿን ጣል ታደር
ግብኝ ነበር ። በዚያ መከረኛ ቴሌቪዥን አይታኝ ይሆናል ።
አንዳንድ ጊዜ አንዳንድ ሰዎች በቅርብ የሚያውቁኝ መስሎአ
ቸው ሠላምታ ከሰጡኝ በኋላ ግር ሲላቸው ሳይ ያስቁኛል ። ላይ
ላዩን ልባቅ እንጂ ውስጥ ውስጡን ታዲያ ያናድደኛል ። መልኬን
የሚያስታውስ ሁሉ አያውቀኝም ። ዝና ሙላጭ ነገር ነው ።

«ግን ምን ዓይነት ሠይጣን ነህ!» አለ ሥዕላይ አሁንም በመደነቅ ኰሎኔል ታሪኩን እየተመለከተ ።

«አንተም ሠይጣን ነህ» አለው ።

«ሻዕቢያ አንተን ለመግደል ያልሞከረችው ነገር የለም ። ግን ዘጠኝ ነፍስ አለህ መሰለኝ? ታስታውሳለህ ፣ አንድ ቀን ደቀመሐሪ ላይ ከበንህ ነበር ። እንደምንም ብለህ አመለጥከን ። ጥይት ለምን እንደማይመታህ አይገባኝም» አለው ።

«ቀጭን ስለሆንኩ ይሆናል ....»

«በጣም ደፋር ነህ ። ሁለት መትረየስ በግራና በቀኝ እጅህ ይዘህ ደረትክን ገልብጠህ መሐላችን ስትገባ ይገርመኝ ነበር ። እጠላህም ፣ አደንቅህም ፣ አከብርህም ነበር ። ያ ሁሉ አለፈ ። በሕይወት ኖረን ለዚህ መብቃታችን ጥሩ ነው» አለ ሥዕላይ ። ሲናገር ይቸኩላል ንቅናቄው ሁሉ ፍጥነት አለው ።

ኰሎኔል ታሪኩ በዚያ ቁመቱ ላይ እያንዣበበ «አንተንም የምጠላህን ያህል አከብርህ ነበር ። ዓላ ላይ የሠራኸን ሥራ ትዝ ይልሀል? እንደዚያ ከበንህ እየተኮስክ ሰንጥቀኸን ስትወጣ ዓይኔን ለማመን አቅቶኝ ነበር ። ደቀመሐሪ እንደዚያ ፈራርሳና እንዳልነበረች ሆና ሳያት አንተን ለመግደል ያልማልኩት መሐላ አልነበረም ። ደቀመሐሪ የተወለድኩባት ከተማ ናት ። መቸም ሕይወት የምትሔድበት መንገድ አይታወቅም» አለ ኰሎኔል ታሪኩ ወልዳይ ።

ሥዕላይ ተወራጨና ፣ «ያጠፋሁትን ያህል ለመካስ ዝግጁ ነኝ ። ኃጢአተኛው ተመልሷል ። ከእንግዲህ ወሳኙ ነገር መጭው ጊዜ ነው ። ያለፈው አልፎአል» ብሎ ወደኔ መጣ ።

ሰለሞን አስተዋወቀን ። ፎቶግራፍ እንደሚያነሳ ሰው በጣም አተኩሮ ሲመለከተኝ ከቆየ በኋላ በቁጣ ፣ «ለምንድነው ወዶ ገብ እያላችሁ የምትጠሩን? እኛ ውሾች አይደለንም ። ሰዎች ነን ፣ በእውነት እኛ ከበረሀ የተመለስን ሰዎች ሁኔታ ያሳዝናል ። የወንበዴዎች የውስጥ ደጋፊዎች በየመንገዱና በየቡና ቤቱ

ሲያዩን ይተፋብናል ። ወንበዴዎች በራዲዮ ጣቢያቸው ከሐዲዎች ፣ ፈሪዎች ፣ ራስ ወዳዶች ይሉናል ። መንግሥት ደግሞ ምንም እንኳ ምኅረት ቢያደርግልንም ፣ ሙሉ እምነት የሚያሳድርብን አይመስለንም ። እናንተ ጋዜጠኞች ይባስ ብላችሁ ወዶገብ የሚል የውሻ ስም ትሰጡናላችሁ ። ምንድነው እንዲህ ዓይነት ነገር! እንዴ የከዳ ሁልጊዜ ከሐዲ ነው ያለው ማን ነው!» አለኝ ።

«ሌላ ስም እንፈልጋለን» አልኩት ።
«አዎ ፣ ቶሎ ብላችሁ ብትለውጡት ይሻላል» አለ ።

«በረኸኛ» እንዳንላችሁ እውሬ አይደላችሁም «ሠርጎገብ» እንዳንል ደግሞ አይሆንም «በሠላም የተመለሱ» እንዳንል ሠላማዊ መሆን በተግባር መታየት አለበት ። መላ ያጣ ነገር ሆኖብን ነው'ኮ» አልኩት ።

ድንገት በጥፊ እንደተመታ ሰው ክው አለ ። ምን እንዳስደነገጠው አልገባኝም ። አሳቤን ዘልቆ ለማየት የሚሞክር ነበር የሚመስለው ትክ ብሎ ዓይን ዓይኔን ሲመለከተኝ ።

ቆይቶ ፣ ቆይቶ «ምን አልክ?!» አለኝ ።
«ስቀልድ ነው ምን አጠፋሁ?» አልኩት ።

መልስ አልሰጠኝም ። በትናንሽ ዓይኖቹ እንደ መርፌ ወግቶኝ ወደ ምስቱ በረኸኞች ሔደ ። ኰሎኔል በትሩ ተሰማ ጀርባዬን ነካ አድርጎ ፣ «ምን ብትለው ነው የተቆጣው?» ብሎ ጠየቀኝ ።

መቸም ፣ ያንን ደስ የሚል ፈገግታውን በምሽት ከሚያበራው ፊቱ ላይ ለጥፎ ፣ እያየ እንዳላየ ሆኖ ፣ የሰው ስሜትና ሁኔታ ማጤን ልምዱ ነው ኰሎኔል በትሩ ። የሆነችው ነገር አታመልጠውም ። እንጉሉ እንደ መዝገበ ቃላት ሁሉን ነገር ይመዘግባል ። ከንፈር የማንበብ ችሎታ ሳይኖረው ይቀራል!

«ወዶ ገብ ከማለት ሠርጎ ገብ ማለት ይሻል ይሆን? ስላልኩት ነው......»
«ለምን እንዲህ አልከው ልጅ?»
«ቀልዴን ነበር...... ምነው ጠየከኝ?»

«እንዲያው ነው ። ይልቅ ከእሱ ጋር የመጣችው ልጅ ዓይኗን ጥላብህለችና ሒድና አጫውታት» አለኝ ።

«ሴት አትቅረቡ ብለህ የለም እንዴ?»
«ይልቅ ዕድል እያምልጥህ» ብሎኝ ሔደ ።

ምናሰበት አልኩና ወደ ልጅቷ ሔድኩ ። የወንዶችን ወንዳ ወንድ ንግግር መስማት አሰልችቶኝ ነበር ። ለውጥ አይከፋም! «ምነው ብቻሽን ቆምሽ እቱ? ምን ትጠጭያለሽ? ምን ላምጣልሽ?» አልኳት ።

«ቢራ በስፕራይት»

የጥያቄ ፊት አሳየኋት ። 'በቢተር' እሺ ። ቢራ በስፕራይት ሲጠጣ ግን አይቼም ሰምቼም አላውቅም ።

«ጽቡቕ መስተ እዩ» አለች ። ስትናገር ጠጉሯ ይነሰነሳል ። በጠጉሯ የምትናገር ነው የምትመስለው ።

«እው ንጽብቕቲ ቆልዓ» አልኳት ።
«ትግርኛ ትዛረብ ዲካ»
«እወ ቁሩብ ቁሩብ»
«እስኪ «ሻ» በል»
«ሀ»
«እስኪ «ዐ»በል»
«አ»
«ትግርኛ አትችልም ። አባቴ ይሙት!» አለችኝ እየሳቀች ። እውይ ጥርሶቿ ታይተው አይጠገቡም ። የውበት አምላክ በጥንቃቄ የደረደራቸው የቀይ ባሕር ዕንቁዎች ይመስላሉ ።

«ይኸ ጉሮሮ የሚፍቅ ቋንቋ! መንጉጥ ነው» አልኳት
«እንጥላችሁ ስላልተቆረጠ ይሆናል»
«እስኪ ሙቶ በይ»
«ሞቶ»
«እስኪ አንተ በይ»
«አንቴ»

«አንቺም አማርኛ አትችይም አባቴ ይሙት» አልኳትና መጠጧን ላመጣላት ሔድኩ ።

መጠጧን ይዤ ስመለስ ሰለሞን በትሬጊዮርጊስ መንገድ ላይ ያዘኝ ። የተበሳጨ ይመስላል ።
«ምን ሆንክ?» አልኩት ።
በየደቂቃው ነበር የቴሌፎን ጥሪ የሚደረግለት ። ያሳዝነኛል ። ይበሳጭ እንጂ ድካም ፊቱ ላይ አይታይም ።
«የምጽዋ ፌስቲቫል ኮሚቴ ነው የሚያስቸግረኝ ። ባራት ሰዓት ይጠብቀኛል» አለኝ ።
«ከእንግዲህ? ልብህ እንዳይቆም ብቻ!» አልኩት ።

«ጉርጉሱም ላይ ሁለት ትኩሎች ለመሥራት ፈልገው ፣ ማርና እንጨት አጥተው ተቸግረዋል ። እኔም የሰጧቸው ጊዜ በጣም አጭር ነው ። ሐያ አራት ሰዓት እየሠሩ ናቸው» አለ ።

«ታዲያ ማርና እንጨት ከየት ታመጣለህ? ከጠፉ ለምን አይቀርም......»
«መሠራት አለበት ። ከየትም እንፈልጋለን ። በአይሮፕላንም ቢሆን ከየትም እናስጭናለን ።» አለ በጽኑ መንፈስ ።
«በል ብርታቱን ይስጥህ ። ይህን መጠጥ ለዚያች ልጅ ላድርስ» አልኩት ።
«ጋዜጠኛ በደረሰበት የሕዝብ ግንኙነት መኮንን ነው'ኮ ጉሽ አስተናግድልኝ» አለ ።
«ቴሌፎን ይጮህ ነበር»
«ቴሌቪዥን መክፈት ይፈቀዳል?» አልኩት ።
«ምን ፕሮግራም አለ?»
«የኔ»
«ስለምን?»
«ስለአሥመራ»
«መቼ የሠራኸውን?»
«ዛሬ ጠዋት እንደደረስኩ......»

«ከመቸው ደረሰልህ ልጄ? ይቻላል ። እኔም ለማየት እፈልጋለሁ» ብሎኝ የቴሌፎን ጥሪውን ለመቀበል ሮጠ ። ቤቱም ውስጥ እንደ ሮጠ ነው ።

መጠጧን አመጣሁላትና «ሕራይ ትግርኛ ከትምህርኒ እሺ። ሺ እምበአር? ጸጋዬ ኃይለማርያም እባላለሁ» አልኳትና መጠጧን ቀምሼ ሰጠኋት ። እውነትም ጥሩ መጠጥ ነው ።

«በቲቪ አውቅሀለሁ ። አንተም አማርኛ ታስተምረኛለህ» አለች ፣ ጠጉሯን እየነሰነሰች ፈገግታዋ ይናፍቃል ።

«ማን ብዬ ልጥራሽ ስሜናዊት ጽብቅቲ?» ብዬ ስሟን ጠየ ኳት ሳቀችና ፣ «ፊያሜታ ጊላይ እባላለሁ» ብላ ስሟን ነገረችኝ። ስሟ ደንቆኝ ቅንድቤን ከፍና ዝቅ ሳደርግ አይታኝ ፣ «ምነው?» አለች ።

«እንግዳ ስም ነው.....»

«የጣሊያን ስም ነው.....»

«ምን ማለት ነው?»

«ትንሽ ነበልባል.....»

«እውነት? አንቺን ከሩቅ መሸሽ ይሻላል» አልኳት ።

«ለምን?» አለችኝ ።

«ስምን መላክ ያወጣዋል ይባላል ። እንደ ስምሽ ከሆንሽ አደገኛ ነው ። በትንሽ ነበልባል ተቃጥሎ ማለቅ ደግ አይደለም ። እንደ ስምሽ እንዳልሆንሽ ተስፋ አደርጋለሁ» አልኳት ።

«ነኝ አባቴ ይሙት» አለች ሲቃ ።

«እንዴት?»

«በሕጻንነቴ እሳት ነበርኩ ። እያለቀስኩ ፣ ዕቃ እየሰበርኩ ፣ ከቤት እየጠፋሁ እናትና አባቴን ሳስቸግራቸው ነበር ። ብቻዬን ደግሞ መተኛት አልወድም ነበር ። ብቻዬን ካስተኙኝ ቤቱን በሙሉ ሳለቅስ አድራለሁ ። ከእነሱም ጋር ተኝቼ እነሱ ሲጫ ወቱ የሰማሁ እንደሆነ አለቅሳለሁ ። ለዚህ ሳይሆን አይቀርም ፊያሜታ የሚል ስም ያወጡልኝ » በማለት አስረዳችኝ ።

«አሁንስ? ብዬ ጠየኳት»

«አሁንም ትልቅ ነበልባል ነኝ ። ለምወደው ግን አይደለ ሁም ። ለምወደው ሰው ማርና ወተት ነኝ ። ስኳር ነኝ»

«እና የምትወጂው ምን ዓይነት ሰው ይሆን?»

«እንደ ድንጋይ የጠጠረ እንደ ብረት የጋለ ፣ እንደ ስኳር የጣፈጠ ወንድ» ብላ እንደገና ሳቀች ።

«እውነት?»

«ቀልዴን ነው ። ምስጢሬን አሁን አልነግርህም.....»

«ምናለበት?»

«ምስጢር ነው» አለች ።

«እሺ ። ራሴ አንድ ቀን እደርስበት ይሆናል ። ግን ስምሽን ብትለውጪው ጥሩ ነበር.....»

«ለምን?»

«የባዕድ ስም ነው ። የአሥመራ መንገዶች ፣ ሱቆች ፣ ቡና ቤቶች ፣ ሆቴሎችና ሬስቶራንቶች ፋብሪካዎች ሳይቀሩ በባዕዳን ስም ነው የሚጠሩት ። የጣልያን ቅሪት ያው የባዕድ አስተሳሰብና አመለካከት ማስከተሉ አይቀርም ። በዚህ ክፍለ ሀገር ከፍተኛ የባሕል አብዮት ማካሔድ ያስፈልጋል ፣ በእውነት ። አይመስልሽም? አልኳት ።

«ፊያሜታ ካስጠላህ ፉና በለኝ» ብላ ዝም አለች ።

ከአኳኋኗ የውይይቱን አቅጣጫ ለመከተል እንዳልፈለገች ተረዳሁ ። ግን አልተናደደችብኝም ። ማንኛውንም ፖለቲካዊ ውይይት ከሩቁ የምትሸሽ መስላ ታየችኝ ። አልገረመኝም ። የክፍለ ሀገሩ ሰው ሁሉ ከፖለቲካዊ ውይይት የመሸሽ ዝንባሌ አለው ። ምናልባት ሰልችቶ ይሆናል ወይም በፍርሀት ። ግን ወደደም ጠላም ከፖለቲካ ሸሽቶ ለመኖር አይችልም ። አሁንም ይሁን ወይም ኋላ ሚናውን ለይቶ መቆም ይኖርበታል ። በቀይ ኮከብ ዘመቻ ወቅት ሌላ ምን አማራጭ ይኖራል? አንዱ ሲሞት ሌላው ተመልካች ሊሆን አይችልም ። ለማንኛውም ነገር በዚህ አቅጣጫ በነገር ልገፋፋት አልፈለኩም ። አርዕስቴን ለወጥኩ ። እንግዳ ውበት ። እንግዳ ስም ። እንግዳ መጠጥ ። ብርቅዬ ዕድል ፣ አድራ ሻዋን ጠየኳት ። ያለምንም ማመንታት የቤትና የቢሮዋን ስልክ ቁጥሮች ሰጠችኝና «ፈጣን ነህ አባቴ ይሙት» አለች ።

«ሕይወት ቆማ አትጠብቀንም.....»

«የዚህ እግርግር አባል ነህ?»

እንግዳ ጥያቄ ።

«እግርግር አልሺው!?»

«ታዲያ ምን ይባላል? ከተማው ፍጹም ተረብሿል ። በሥነ ሥርዓት» ብላ ሌላ ጥያቄ ልታቀርብልኝ ስትል ፣ ሥዕላይ ድምጹን ከፍ አድርጐ ፣«ፍትዊ ወዲ በርሄ ያደረገኝን ላሳያችሁ!» አለና ኮቱን አወለቀ ። ክራቫቱን ፈታ ። ሰደሪያውንም አውልቆ ጣለ ። ምን ሊያደርግ ይሆን? በማለት ሁላችን ተንጋግተን...... ወደ እሱ ተጠጋን ። ጭቅጭቅ ይዘው ነበር ። የሸሚዙን ቁልፎች ፈትቶ ሲያበቃ ሸሚዙን ወደ ላይ ገለበጠና ጀርባውን አሳየን ። እብድ ያረሰው ማሳ ይ ምስላል። አለንጋው አጥንቱ ድረስ ዘልቆ አርሶታል የእብድ እርሻ ። ሸሚዙን ቆልፎ እያስተካከለ ፣ «ጀርባዬ ላይ ያያችሁት ጠባሳ የጀብሐ ተራማጅነትና ሰብአዊነት ምልክት ነው! አይደለም ወዲ በርሄ? » ብሎ ሰደሪያውንና ኮቱን ደርቦ ሲያበቃ ክራቫቱን አጥልቆ እያስተካከለ፣«ቆሞ ያስገረፈኝና የገረፈኝ ወዲ በርሄ ነው።ለምን ቢባል? ጀብሐ ውስጥ ሠርጐየገባ የኢትዮጵያና የሲ. አይ. ኤ. ወኪል ነው በማለት ። ባልሆንኩት ነገር እንደዚያ ስገረፍ ፣ ቁስሌ ላይ የፈላ ውሀ ሲፈስ አለቀስኩ? ጮሁኩ? ኖኖ ። ዝም ብየ ሞቴን ነበር የምመኘው ።ለመሞት ብፈልግም አልሞትኩም ። ለመሞት እፈልጋለሁ ። አልሞትም ። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ሞትን አልፈራም ። ሞት ምንም እንዳይደል ጀብሐ አስተምራኛለች» አለ ።

ፍትዊ ወዲ በርሄ ሳቀና ፣ «እኔ ሆኘ ነው እንጂ መግደል ቀላል ነበር» አለው ።

«ለሰብአዊነትህ ከፍ ያለ ምስጋና!» አለው በታላቅ ምጸት ።

ፍትዊ ነገሩን በቀላሉ ለመሸኘት ፈልጐ አየሩን በእጁ ገፋና «ለማንኛውም ነገር ማንነትክን በውድም ሆነ በግድ ማረጋገጥ ነበረብን ። ያንድ ድርጅት ሕ ልውና ቀልድ አይደለም ። ከሠርጐገቦች መጠበቅ አ ለበት ። እና አንተ ደግሞ በጣም አጠራጣሪ ፍጡር ነበርክ.....» ሲል ።

ሥዕላይ ተቆጣና ፣ «ማን እኔ ወዲ በራሂ!» አለ ።
«አዎ ወዲ ባራሂ» አለ ፍትዊ ፍርጥም ብሎ ።

«የኃይለ ሥላሴ መንግሥት ባለሥልጣን ነበርክ ወረዳ ገዥ ። የኢሣይያስ አፈወርቂ የቅርብ ጓደኛም ነበርክ ። ይህም ብቻ አይደለም ። በቃኘው ጣቢያ ውስጥ ኢሳይያስ አፈወርቂን ሪቻ

ርድ ኮፕላንድ ከተባለው የሲ. አይ. ኤ. ሰላይ ጋር ያገናኘኸው አንተ ነበርክ ። እነሱን በምታገናኝበት ወቅት እነ እሥራተ ካሣ ያቋቋሙት የኤርትራ ሠላም ጉባዔ ኮሚቴ አባልም ሆነህ ስትሠራ ነበር ። ታዲያ ይህን ሁሉ እያወቅን ልባችንን ከፍተንና እጃችንን ዘርግተን እንድንቀበልህ ፈልገህ ኖሮአል? ዋእ! እስካ መንበት ድረስ ለአላማ ነበር የቆምነው ። አሁን ያ ሁሉ አልፎአል። እኔም ሆንኩ አንተ በረሀን ለአድህሪያንና ለብልጦች ትተን መጥተናል ። ከእንግዲህ ላንድ ዓላማ አብረን መሥራት አለብን ። ጀርባህ ላይ ያለው ጠባሳ ያለፈ ታሪክ ነው ። እርሳው!» አለና ውስኪውን በንዴት ተጐነጨ ። ቀጠለና ፣ «እና ደግሞ የኢትዮጵያን ሰፊ ሕዝብ አብዮት ተሳስቼ በመውጋቴና በማድማቴ ነው እንጂ አንተን በመግረፌ ወይም በማስገረፌ የሕሊና ጸጸት አይሰማኝም...... ወዲ ደጃዝማች!» አለው ።

ከዚያ ነገሩ አቅጣጫውን ለውጦ ፣ አንተስ የማን ልጅ ሆንክና? በሚል ርዕስ መከራከር ጀመሩ ። አራቱም የደጃዝማቾች ልጆች ነበሩ ። የሚገርመው ነገር ፣ አባቶቻቸው የአራቱም አባቶች የታወቁ «ዩኒዮኒስቶች» የነበሩ መሆናቸውን ከጭውውታቸው ስረዳ ፣ እነዚህ ያባት አጥንት አስለቃሾች ከምን ላይ በቀሉ? የሚል ጥያቄ መጣብኝ ። እና ለምን? እንዲያውም «ኢትዮጵያ ወይም ሞት!» የተባለውን የማኅበር አንድነትን ዘላለማዊ መፈክር በመጀመሪያ ያወጡት የሥዕላይ አባት እንደ ነበሩና ፣ በኋላ ልጆቻቸው ይህን ክቡር መፈክር ጥለውና ረግጠው ፣ ኤርትራን ከኢትዮጵያ ለመገንጠል ወደ በረሀ ሲገቡ ፣ በዚሁ ሁናቴ ተበሳጭተው በልብ ሕመም በድንገት የመሞታቸውን ወሬ ስሰማ አዘንኩ ። መጥፎ ኃዘን ተሰማኝ...... የዘሩት ሲጠፋ...... ሳይበቅል ሲቀር ወይም እንክርዳድ ሲበዛበት...... አይ የገበሬ ድካም...... ኃዘን ይህች እናት አገር...... የሚያደሟትንና ጡቷን የሚነክሱ ልጆች የማትወልድበት ጊዜ መቼ ይመጣ ይሆን ፣ ኸንጉርጉር የእናት ሆድ..... ሥዕላይ ወደ መስፍን ጽሩዕ ዞሮ ነበር ።

«ከጀብሐ አምልጬ ወደ ሻዕቢያ ስመጣ ማን ተቀበለኝ መሰላችሁ? ወዲ ጽሩዕ ነበር ። ጀርባዬን ባሳየውም አላመነኝም ። በወንብድና ዓለም ውስጥ መተማመን የለም ። የቁም እሥረኛ ሆኘ ላንድ ወር ያህል ምርመራ ላይ ቆየሁ

«ከዚያ ምን አደረገኝ መሰላችሁ? ወደ ቢሮው ወስዶ ኪስህን አራግፍ አለኝ ። ያለ የሌለኝን ነገር አራገፍኩ ። እና ይህ የማ ፎቶግራፍ ነው?» ብሎ ጠየቀኝ ።

«የናቴ» አልኩ

«ከዛሬ ጀምሮ ያለሻዕቢያ እናት የለህም» ብሎኝ የናቴን ፎቶግራፍ እፊቴ ቀዶ ጣለው

«ይህችስ ማን ናት?»

«ፍቅረኛዬ» አልኩ

«ከዛሬ ጀምሮ ያለሻዕቢያ ሌላ ፍቅረኛ የለህም ብሎ ፎቶግራፏን ቀዶ ጣለው ።

«ያንገቴን ወርቅና የጣት ቀለበቴን ወስዶ ፤ ያለሻዕቢያ ሌላ ጌጥ አያስፈልግም አለኝ ። ከዚያ ማግዬን ልብሴን ወስዶ ለማግ ሸበጥ ለልብስ ጆንያ ብጤ ሰጠኝ ። እንጨት ያስፈልጠኝና ቂጣ ያስጋገረኝ ጀመር ። ገላ መታጠብ ፤ ልብስ መለወጥ የለም ። ማከክና መቅመል ጀመርኩ ። የቁም ሞት መሞት ነው ። ማንም ፤ ምንም የመሆን ስሜት በላያችን ላይ ማደር ይጀምራል ።

«ካንድ ወር በኋላ ለወታደራዊ ሥልጠና ተወሰድኩ ። ወዲ ጽሩዕ እንደ ጥላዬ ይከተለኛል ። ወታደራዊው ሥልጠና ሞትን ያስመኛል ። የተወሰዱበትን ቀን ያስረግማል ። ያለውሀ ፤ ያለ እህል ከቦታ ቦታ ለሣምንት ፤ ለሁለት ሣምንት ዝም ብሎ መጓዝ አለ ። በጸሐይ ፤ በዝናብ ፤ በጭለማ ፤ በቀን መጓዝ መጓዝ ፡፡ እየሄዳችሁ እንቅልፍ ወስዶአችሁ ያውቃል? እንቅልፍ ይዞኝ ብዙ መንገድ ብዙ ቀን የተጓዝኩበት ጊዜ አለ ።

«እና ጓደኞችህ ካጠገብህ ተለይተው ሲወድቁ ታያለህ ። አታነሳቸውም ። ራስክንም መሸከም አትችልም ። ለጅብ ጥለህቸው ትሔዳለህ ። ሞታቸው ያስቀናሃል ። ስለሞት ብቻ ነው የምታስበው ። ግን ነፍስህ አትወጣም ። ትተናነቅሀለች ።

«እና ከዚያ አንድ ቀን እሥረኞች ወደሚረሸኑበት ሥፍራ ትወሰዳለህ ። ራስህ ጉድጓዱን ትቆፍራለህ ። ራስህ ሰውዬውን እንጨት ላይ የፈጥኝ ታስራለህ ። እና ዓይኑን ትክ ብለህ እይ

ትባላለህ ። ታየዋለህ ። ግልግል ነው ሞት ይሻለዋል ትላለህ ። አንተም መሞት ነዋ የምትፈልገው ። ግን አትሞትም።እና በሳንጃ ውጋው ትባላለህ አሠልጣኞችህ ስሜትክን ለማየት ዓይን ዓይንህን ይመለከቱሀል።ይመዝኑሀል።እና ዓይንህ እያየ የፈጥኝ የታሰረ ሰው ትገድላለህ ። አፈር ታለብሰዋለህ ። ሞት ምንም አይደለም ። ከዚያ ሰው አትሆንም በቃ! ለመኖር ትገድላለህ ። አይደለም ወዲ ጽሩዕ?» አለ ።

ነገሩን እያጋነነና በንቅናቄ እያስደገፈ ሲገልጽ ልክ የወጣለት የመድረክ ተዋናይ ይመስል ነበር ። ሁላችንም አፋችንን ከፍተን ነበር የምንሰማው ። ፊያሚታን ረሳኋት ሞት ይርሳኝ !

«ሌላ ቢራ በስፕራይት ላምጣልሽ?»

«ኖ ኖ!» አለች ጠጉሯን እየነሰነሰች ።

መጀመሪያ ስትመጣ ውብ ፊቷ ላይ ይታይ የነበረው ጥሩ ስሜት አሁን አይታይም ። የሆነ አሳብ የያዛት መሰላ ታየችኝ

ኩሉኔል በትሩ ተሰማ ዝም ብሎ ይስቃል ። የማይሰማ መስሎ ያያል ። ኩሉኔል ታሪኩ አሳብ ጉም ውስጥ ገብቶ የጠፋ ይመስላል ። ሰለሞን በትረ ጊዮርጊስ ጭውውቱ ስለጣመው ሳይሆን አይቀርም የመጣለትን የቴሌፎን ጥሪ ቶሎ ዘግቶ ተመለሰ ።

«ለምን መጣህ?» ብሎ መጽሐፈ ዳንኤል ስዕላይን ጠየቀው ።

«ዋእ! ጥያቄው ለምን መጣህ? አይደለም ። እንኳን መጣህ ማለት ነበረብህ ። አይመስልህም ወንድም?»

«እንኳን በደህና መጣህ።ግን ለምን መጣህ?» አለው መልሶ ።

«እንዴት? ለምን መጣህ? ብሎ ጥያቄ አይገባኝም»

«ማለቴ» አለ መጽሐፈ ፤ «የሻዕቢያ ማዕከላዊ ኮሚቴ አባል እና የሐሰዋ ሰውራ ዋና ጸሐፊ ነበርክ ። የደቀመሐሪ አስተዳዳሪና የሻዕቢያ ደቡብ ዕዝ ኮሚሳርም ነበርክ ። ትልቅ ቦታ ነበረህ ። በምን ምክንያት ለመመለስ በቃህ? ለማለት ነው ።»

«እንደሱ በለኝ» ብሎ ጀመረ ፤ «እኔ ሻዕቢያን እንደ እናቴ ነበር የምወዳት በዚህ ። የተነሳ በቅንነትና በታማኝነት አገልግያ

ታለሁ ። ደምቼላታለሁ።ግን በመጨረሻ አንድ ነገር ተገነዘብኩ ። ለአጉል ትምክህት ለጭፍን ዘረኛነት ፣ ለሥልጣንና ለርካሽ ጥቅም ካልሆነ በቀር የምንዋጋለትና የምንሞትለት ዓላማ ፍጹም የሉንም ። እኛ ከተቀረው የኢትዮጵያ ሕዝብ ልዩ ወይም የተሻለ የሚያደርገን አንድም ነገር የለም ። ስድሳ ዘመን በቅኝ ግዛት ሥር መኖራችን ሊያኮራን ወይም በሥልጣኔ የተሻልን ሰዎች ሊያደርገን አይችልም ። ከተሞችን ትተን ገጠሪቱን ኤርትራን ብንመለከት ፣ አርሶ አደሩ ሕዝብ ያው እንደሌላው የኢትዮጵያ አርሶ አደር ማይምና ኋላቀር ነው ። ልዩነታችን የቱ ላይ ነው? ታሪካችን? ታሪክን በቅጥፈት መጻፍ አይቻልም ። ኤርትራ ኢትዮጵያዊት አለመሆኗን ማንም ሊያስረዳ አይችልም ።

«እንግዲህ እስካሁን የተዋጋንለትን ዓላማ በምን ልናስረዳ እንችላለን? ጥያቄው እዚህ ላይ ነው ። ኢትዮጵያ ኤርትራን የቅኝ ግዛት አደረገች እንላለን ። ግን ይህን ለማለት ምንም ዓይነት መሠረት የለንም ። ይህን በተጨባጭ ለማስረዳትና ለማሳመን እስካልቻልን ድረስ ዓላማ አለን ማለት ዘበት ነው ።

«ይኸ ሻዕቢያ ናት ተራማጅ ፣ የለም ጀብሐ ነች ተራማጅ የምንለውን ነገር ተወው ። ዋጋ የለውም ። እሱ የማወናበጃና የመለመኛ አቁማዳ ነው ።

«የሻዕቢያና የጀብሐ ግጭት መነሾ አይዲዮሎጂ አይደለም ። ሆኖም አያውቅም ። ይህን በሚገባ አውቃለሁ ። ኖሬበታለሁ ። ሠርቼበታለሁ ። የቅራኔያቸው መነሻ ሀይማኖትና ጐጣ ደጉኛና ቆለኛ ከሚል ይመነጫል ። መድረሻውም ይኸው ነው ። የዚህ ቅራኔ ውጤት ምን ነበር? የ1973 የእርስ በርስ አሰቃቂና አሳዛኝ ጦርነትና እልቂት ።

«ጎንደር ላይ ሆናችሁ ዝም ብላችሁ ብትመለከቱን እኮ እርስ በእርሳችን በካራ ስንጨራረስ ታዩ ነበር ። አባቴ ይሙት። የኤርትራ ነጻነት የራስን ዕድል በራስ የመወሰን እያልን የምንጮኸው እንዲያው በከንቱ ነው ። ለየትኛው ብሔረሰብ? ለሠራዊ? ለአከለጉዛይ? ለሐማሴን? ለባርካ? ለሣሕል? ለደንከል ዋጋ ቢስ ነው ።

«አሁን ወዳጄ እንዲህ ዓይነት አስተሳሰብ ያለው ሰው ወይም እንዲህ ዓይነት አስተሳሰብ ላይ የደረሰ ሰው በወንበዴዎች ድርጅት ውስጥ ሊኖር አይችልም ። አሳብህ ሥራህ ላይ ፣ ጠባይህ ላይ ፣ ድርጊትህ ላይ ማንጸባረቅ ይጀምራል ። አደገኛ ሁኔታ ላይ ትደርሳለህ? ልብህ አንዴ ከሸፈተ መሞት ወይም መሔድ ያስፈልጋል ። ግን ስለእግዜር ብላችሁ ወዶ ገባ አትበሉኝ!» አለ ወደኔ እያየ ።

«መቼ ነው'ኢንተርቪው የምትሰጠኝ?» ስል ጠየኩት ።
«ወዶ ገብ ካላልከኝ በፈለከው ጊዜ» አለኝ ።
«ነገ ለምን አይሆንም......»
«ዝግጁ ነኝ» አለኝ ።

መጽሐፈ ዳንኤል ለጥቆ ፣ «ዓላማ የለንም አትበል ። ዓላማ አላችሁ ። ይኸውም ፣ ቀይ ባሕርን የዐረብ ሐይቅ የማድረግ የቆየ ዓላማ ነው ። የኤርትራ ችግር መንስኤ ይኸው ነው ። ሌላው ደግሞ ይህን የመሀል አገር አድጊ ሁሉ ልንገዛው ካልቻልን ፣ ለምን ከእሱ ተገንጥለን ራሳችንን እንገዛም ነው የምትሉት ። እድጊ! አይደለም የምትሉንን?» በማለት በሥልጣን ተናገረና ፣ «ለምን እንደተመለስክ ነገርከን ። እስቲ ደግሞ መጀመሪያውኑ እንዴት እንደወጣህ አጫውተን» አለው ።

«ሥራዬን ባትሻማኝ አሁን ምናለበት!» አልኩት ።
«ነገ አጣመህ ሳታቀርበው በፊት ከሱ ልስማ ብዬ ነው!» በማለት በነገር ቃሪያ ጥፊ መታኝ ።
«እኔ የወጣሁት ነፍሴን ለማዳን ወይም በረሀ ገብቼ ባይሆን እየተታኮስኩ ብሞት ይሻላል ብዬ ነው» በማለት ንግግሩን ጀመረ «እንደሌሎቹ የእናት አገር ጥሪ ተቀብሎ ወይም ነጻነት መጥቷል ብዬ ፣ ወይም ማን በተዋጋ ኋላ ማን ይንደላቀቃል በሚለው ቅስቀሳ አልነበረም ። ፍርሀት ነበር ወደ በረሀ ያስወጣኝ ። በዚያን ጊዜ ይካሔድ የነበረው ጭፍን ጭፍጨፋ ወጣት ኤርትራዊ ሁሉ ወንበዴ የሚመስላቸው ሰዎች ነበሩ ። ጓዳ ውስጥ ለምን ልገደል! እናንተ ሰዎች አንዳንዴ የራሳችሁ ክፉ ጠላቶች ናችሁ» አለ ።

ሰለሞን ነበር ቀጥሎ የተናገረው «አዎ ለጥቅማቸው ሲሉ ይህ አገር ዘላለም እንደደፈረሰ እንዲኖር የሚፈልጉ ሰዎች አይታ

ጡም ። አሁንም ይኖራሉ ። ለዝርፊያ ፣ ለጉቦ ፣ ለሴት ሲሉ ሽብር የሚፈጥሩ ሰዎች ነበሩ ። አሁንም ይኖራሉ ። አንዱ ትግላችን ከእንደዚህ ዓይነቶቹ ሰዎች ጋር ነው ።

«ሰው ያለስጋት አንገቱን ቀና አድርጐ እንዲሔድ ፣ እ...... በእኩልነት ጥላ ሥር ሕግና ፍትሕ አለልኝ ብሎ እንዲያምንና እንዲኖር ኪቻልን ለተቀሩት ችግሮች መፍትሔ ማግኘት አያስቸግረንም ። እውነቴን ነው ። ዋናው ችግራችን የሰው ችግር ነው» ካለ በኋላ ፣ አንድ ጊዜ ስለደረሰ ችግር አንስቶ ያጫወተን ጀመር እንዲህ ሲል ።

«አንድ ባልና ሚስት ነበሩ።እዚሁ ከተማ።ሰውዬው ሀብታም ነጋዴ ነበር ። ሴትዮዋ በጣም ቆንጆ ነበረች ። ታዲያ እሁን ስሙን ለመጥራት የማልፈልገው አንድ ባለሥልጣን ሴትዮዋን ይፈልጋታል ። እምቢ ትለዋለች ። በሥልጣኑ ተጠቅሞ ሰውዬውን በመንጀል ወስዶ ያሳስረዋል ። ከዚያም በኋላ ሴቲቱን ማስቸገር ይጀምራል ። አሁንም እምቢ ትለዋለች ። እንደማይሆንለት ሲያውቅ ፣ 50 ሺ ብር ከሰውዬው ጉቦ ተቀብሎ ይለቀዋል ። ይቆይና ነጋዴው ድንገት ያጋልጠኝ ይሆናል በማለት እንደገና ወስዶ ያሳስረዋል ። ከጥቂት ቀን በኋላ ነጋዴው የደረሰበት ይጠፋል ። ሴቲቱ ባሏን ለመፈለግ ያልደረሰችበት ወህኒ ቤት የለም ። ገንዘብ ስጭንና ባልሽ የት እንዳለ እናሳይሽ በማለት የሚያታልሏት ነበሩ ። ለዚህም ገንዘብ ፣ ለዚያም ገንዘብ ስትል ገንዘቧን ጨረሰች ። ከሰውነትም ወጣች ። አንዴ አጋዴን ግንባር ተልኳል ይሏታል።ሌላ ጊዜ ደግሞ ሸፍቶ በረሀ ገብቷል ይሏታል። አዲስ አበባ ዓለም በቃኝ ነው ይሏታል ። ሁሉም ቦታ ሔዳለች ። ባሏ ግን የትም አልነበረም ። በመጨረሻ እኔ ጋ ደረሰች ። ነገሩን አጣራሁና ባልሽ ሙቷል አዝናለሁ አልኳት።የሚገርማችሁ እልል ብላ ሙሽች ። የደስታ አልነበረም እልል ያለችው ። እውነቱን በማወቋ ነው ። ልቅሶ ኃዘን መቀመጥ እችላለሁ? አለችኝ ። ትች ያልሽ አልኳት ። ተዝካር ላወጣ እችላለሁ? አለችኝ የፈለግሽውን ማድረግ ትችያለሽ አልኳት ። እና የእሷ ዓይነት ችግር ያላቸው ብዙዎች ነበሩ ። በዚህ የተነሳ አብዮቱን ማማረር ይቻላል? አይቻልም ። አንዳንድ ከሐዲዎችና ጥቅም አሳዳጆች በፈጠሩት ችግር አብዮቱን ማማረር ትክክል አይደለም ። ግን » ብሎ ንግግሩን ቀጠለና «ሰውም ጥፋተኛ ነው ። ያለምንም ፍርሀት መብቱን

ማስከበር አለበት ። ለፍትሕ መዛባት ፍርሀት መነሻ ነው ። እርግጥ ዛሬ ማንም ያለበቂ ማስረጃ ከቤቱ ተወስዶ አይታሰርም ። አይገደልም ። ያ ጊዜ አልፎአል ። ያኔም ቢሆን አንዳንድ ጥፋት ሊያስከትል የቻለው የእዝ ሰንሰለት መብዛት ነበር ። ዛሬ ኢሠፓእኮ ፣ ምናልባት ነገ ደግሞ የሠርቶ አደሩ ፓርቲ አንድ ወጥ የሆነ ማዕከላዊ አመራር በሚሰጥበት ሁኔታ በውኸንብር ውስጥ የሰው ሕይወትና ንብረት በከንቱ ሲጠፋ ፣ የሰው መብት በግፍ ሲገፈፍ አይችልም» አለ ።

«ተስፋ እናደርጋለን!» አለ መጽሐፈ ዳንኤል ወደኔ መለስ ብሎ

«ይሀን ሰውዬ አላምነውም» አለኝ በጆሮዬ ።

«የቱን?»

«ይሀን ወዶ ገብ......»

«ለምን?»

«እንጃ ። ግን አላምነውም......»

«ተጠራጣሪ ተፈጥሮህ ይሆናል እንዲህ የሚያሰኝህ ። ሰውን ቀርቶ ጤንነትክንም ትጠራጠራለህ በነገራችን ላይ የደም ብዛትህ እንዴት ነው?» አልኩት ።

«ምሳ ላይ ሐጂ ተለክቼ ነበር......»

«እና?»

«ስግይ ወጥቷል»

«ለምን?»

«ተወኝ ጃል ። አንዳንድ ኩሉኔሎች ይህ አይቻልም ፣ ይኸኛው እንኳን በሶስት ቀን በሶስት ማምንትም ሊደርስ አይችልም ሲሏቸው እብድ የሚያክል ሽጉጥ አውጥተው ጠረጴዛ ላይ ፊትህ ያደርጉና ፣ ምን አልክ? ይሉሀል ። እና ምን ታደርጋለህ! የደም ብዛትህ ስግይ ይወጣል ። ይህ ዘመቻ ሳይገድለኝ ይቀራል ብለህ ነው? በቂ ጡረታ እንኳን የለኝም ......»

ሰዓቱ ደርሶ ስለነበር ሐጂ ቴሌቪዥን ከፈትኩ ። ዜና ተሰጠ ። ዜናው ስለጉርፍ አደጋ ፣ ስለአይሮፕላን አደጋና ስለ ልዩ ልዩ ሴሚናሮች ብቻ ነበር ። ስለ ዘመቻው የተሰጠ ምንም

ዜና አልነበረም ። የኔ ፕሮግራም ቀጠለ ። አንዳንድ አጉል ቦታ ላይ ከመቆራረጡ ሌላ መጥፎ ፕሮግራም አልነበረም ። በትድሚያ ያመስገነችኝ ፊያሜታ ጊላይ ነበረች ።

«ወደድሺውን» አልኳት

«እው በሥነሥርዓት» አለችኝ፡፡እዎ ስትል ልክ እንደ ድመት 'ሚያው'የምትል ትመስላለች ። በሥነ ሥርዓት የሚል ቃል ከአፏ አይጠፋም ። ሥዕላይ ራቅ ብሎ ይመለከተን ነበር ። የቃየል ዓይነት አመለካከቱ ደስ አላለኝም ።

ሰለሞን መጥቶ «ጥሩ ነበር ። የሠላም ዘምባባ ዛሬ የሚፈለገው የኤርትራን ችግር ባዲስ መንፈስ ባዲስ ዓይነት የማየት ጉዳይ ነው.....» ብሎ የጀመረውን ንግግር ሳይጨርስ ፍትዊወዲ በርሄ ዘጭ ብሎ ሲወድቅ አይተን ወደ እሱ ሔድን ። መጠጡ ላዩ ላይ ፈሷል ። ብርጭቆው እንክሽክሹ ወጥቷል ። አልሞተም ጥምብዝ ብሎ ሰክሮ ነበር ።

መጽሐፌ ወደ ጆሮዬ ጠጋ ብሎ «የጥፋተኛ ሕሊና ቅጣት ነው» አለኝ ። እሱም ሞቅ ብሎት ነበር ።

«አባክህ ጃል እንደ እሱ አትበል» አልኩት ።

«ለምን አልልም?»

«እነዚህ ሰዎች ያዩትን መከራና ያሳለፉትን ጭንቀት አንተ አታውቀውም ። ሊገባህም አይችልም ። አትፍረድ ። አንተ የዚህ አገር ተወላጅ ብትሆን ምን ልታደርግ ኖርአል? ጓደኞችህ በረሀ ወርደው እንደ ወንድ ሲሞቱ አንተ እናትህ ጉያ ተሸጉጠህ ወተ ታግስል ነበር? ጥፋቱ ከዓላማው ላይ ነው» አልኩት ።

እባክህ ተወኝ አቦ! ትናንት ገና ነፍስ ገዳዮች ነበሩ ። ለምን እንደምናምናቸው አይገባኝም ። በፊትም ቢሆን ተራማጆች ናቸው በማለት ዕድል ሰጥተን እንዲጠናከሩ ባናደርጋቸው ኑሮ እዚህ አይደርሱም ነበር.....»

«አባክህ ዝም በል ጥርጣሬና ። ጥላቻ የትም አያደርሱንም ። እምነትና ተስፋ ማሳደር ይሻላል» አልኩት ።

መሽቶ ነበር ። ደክሞኛል ። መጠጡም ራሴ ላይ መውጣት ጀምሮአል ። ረጅም ቀን ነበር ። ሰለሞንም ለመሔድ ሳይቸኩል አልቀረም ። የምጽዋ ፌስቲቫል ኮሚቴ ይጠብቀዋል ። በመጀመሪያ ሊሔድ የተነሳው ኰሎኔል ታሪኩ ወልዳይ ነበር ። ደስ ሳይለው ነበር ያመሸው ። አብዛኛውን ጊዜ መጠጡን ይዞ ሲተክዝ ነበር እንጂ ሲናገር አላየሁትም ። እዚያ እያለ እንዳልነበረ ያህል ነበር ሁኔታው ። መጥቶ ሊሰናበተኝ ሲል ፡ «ታሪኩ ፣ መቼ እንገናኛለን? አሥመራ ያንተ ከተማ ናት ። አንዳንድ ቦታ እንድታሳየኝ እፈልጋለሁ» አልኩት ።

«ነገ መሔዴ ነው» አለኝ ።

«ወዴት?»

«ወደ አፍአበት»

«መቼ ትመለሳለህ?»

«ካልሞትኩ ፣ ከድል በኋላ» አለኝ ።

«አትሞትም ። ጀግና አይሞትም ። አፍአበት እንገናኝ ይሆናል ። ካንተ ጋር ናቅፋ ሳልደርስ አልመለስም ። ይቅናህ ፣ ቻው» አልኩትና በስሜት ጉንጭና ጉንጩን አገላብጨ ሳምኩት — ተንጠራርቼ ።

«አይዞህ ፣ ድል የኛ ነው ። እናሸንፋለን!» ብሎኝ እሱም አጎንብሶ ሳመኝ ። እና ሔደ ።

ፊያሜታን ጠቀስኳት ሰሜናዊ አበባ ። ፈገግታዋ እንደ ጠፍ ጨረቃ ይማርካል ፣ ይጋብዛል ።

«እንደገና እንደምንገናኝ ተስፋ አለኝ» አልኳት ።

«በሥነ ሥርዓት ። አሥመራ ጠባብ ናት» አለችኝ ።

«ትግርኛ ከትምህርኒ አ.......!»

«እሺ እምባርና ግን በቢላሽ አይደለም»

«የተጠየኩትን ዋጋ እከፍላለሁ.....»

«ደደብ ከሆንክስ?»

«እንዳንቺ ያለች አስተማሪ አግኝቼ አልደደብም» ስላት ሥዕላይ መጣ ።

«ነገ እሺ?» አልኩት ።

«ወዶ ገብ ካላልከኝ እሺ ነገ» አለኝ ።

ነገ ሌላ ረጅም ቀን ። ብዙ ረጅም ቀናት ። ጨረታዋ ትጋብዝ ነበር ። እየሩ ይቀዘቅዛል ። አብዕላል ሰሜናዊ ኮከብ.....

ታስታውሰኛለህ? ካላስታወስከኝ ግድ የለም ። በመጀመሪያ ቃል ነበር ። ቃልም ደራሲ ነበር ። ደራሲም ቃል ነበር ። ጸጋዬ ተኝቷል ። ታሪኩ ግን ቀጥሏል ። ሕይወት አ ነድ ቦታ ላይ አት ቆምም..... ትቀጥላለች ፤ ያንዱን ሕይወት ከሌላው ጋር ድርና ማግ እያደረገች......